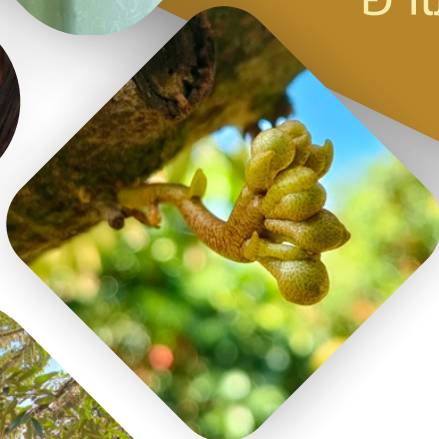

แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี 2566-2570

(ฉบับทบทวนปี 2568) สำนักงานเกษตรของอำเภอเมืองสตูล
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2562

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

บทนำ

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตร กำหนดให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลจัดทำแผนพัฒนาโดยยึดการมีส่วนร่วมของชุมชน และจะต้องสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาสภาพปัญหาในชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาของชุมชนของสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล ได้รวบรวมปัญหาในด้านต่าง ๆ จากการจัดทำเวทีชาวบ้านทุกหมู่บ้าน จากผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลและเกษตรกรในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอด้านการเกษตรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตำบล เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและใช้เป็นเครื่องมือในการประสานงาน การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นการนำไปสู่ทิศทางการพัฒนาตำบลให้ตรงกับเป้าหมาย และตรงกับความต้องการของเกษตรกรสู่การพัฒนาแบบบูรณาการและมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑	ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑	ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๙
๑.๒	อาณาเขตติดต่อ	๙
๑.๓	การแบ่งเขตการปกครอง	๑๐
๒	ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	
๒.๑	สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๐
๒.๒	ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๑๐
๒.๓	ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๑๑
๓	สภาพภูมิอากาศ	
๓.๑	ลักษณะภูมิอากาศ	๑๕
๓.๒	ฤดูกาล	๑๕
๓.๓	สถิติปริมาณน้ำฝน	๑๕
๓.๔	อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๑๖
๔	เส้นทางคมนาคม	
๔.๑	ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๑๗
๔.๒	ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๑๗
๕	แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑	แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๑๘
๕.๒	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง	๑๘
๖	สภาพเศรษฐกิจและสังคม	
๖.๑	โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๐
๖.๒	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๒๓
๖.๓	จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท	๒๔
๖.๔	การศึกษา	๒๕
๖.๕	สาธารณสุข	๒๕
๖.๖	ประเพณีและวัฒนธรรม	๒๖
๗	การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๓๐
๘.	ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๓๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเมืองสตูล	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๔๒
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๑๑๔
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๑๑๖
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอเมืองสตูล	
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๑๑๙
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๑๒๐
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๑๒๒
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๑๒๔
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	๑๒๓
โครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	๑๒๔
โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน	๑๒๖
โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๒๘
โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๓๐
โครงการส่งเสริมโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์	๑๓๑
โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	๑๓๓
โครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ดี	๑๓๕
โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร	๑๓๖
โครงการส่งเสริมการปลูกพืชร่วมยางพารา	๑๓๗
โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพไม้ผล	๑๓๘
โครงการสร้างภูมิคุ้มกันฝ่าฟันวิกฤต	๑๓๙
โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย	๑๔๐
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาการผลิตข้าวพื้นเมืองปลอดสารพิษเพื่อความมั่นคง	
ทางด้านอาหาร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๑๔๑
โครงการส่งเสริมการเลี้ยงชันโรง	๑๔๒

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอเมืองสตูล	๑๔
ตารางที่ ๒ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเมืองสตูล ปี ๒๕๖๔	๒๑
ตารางที่ ๓ ข้อมูลด้านปศุสัตว์อำเภอเมืองสตูล	๒๒
ตารางที่ ๔ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสตูล ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓	๒๓
ตารางที่ ๕ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเมืองสตูล	๒๔
ตารางที่ ๖ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๓๐
ตารางที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเมืองสตูล	๓๒
ตารางที่ ๘ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๓๓
ตารางที่ ๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๓๘
ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองสตูล	๓๘
ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๔๐
ตารางที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๒
ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๓
ตารางที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๓
ตารางที่ ๑๕ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๔
ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๕
ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๕
ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๖
ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๗
ตารางที่ ๒๐ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๘
ตารางที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๐
ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๑

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๑
ตารางที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๒
ตารางที่ ๒๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๓
ตารางที่ ๒๖ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๓
ตารางที่ ๒๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๔
ตารางที่ ๒๘ แสดงทรัพยากรดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๔
ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๙
ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๖๑
ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๖๒
ตารางที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๖๓
ตารางที่ ๓๓ แสดงต้นทุนการผลิตยางพาราปี ๒๕๖๔ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๑
ตารางที่ ๓๔ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๓
ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูลจังหวัดสตูล	๘๓
ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๔
ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๕
ตารางที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๗
ตารางที่ ๓๙ การกำหนดคุณภาพของผลปาล์มสดทั้งทะลายที่มีคุณภาพดี	๙๔
ตารางที่ ๔๐ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่ ปี ๒๕๖๕ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๙๗
ตารางที่ ๔๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๑๑๔
ตารางที่ ๔๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๑๑๖
ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๑๑๙

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๙
ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๑๑
ภาพที่ ๓ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเมืองสตูล	๑๓
ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเมืองสตูล	๑๔
ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๘ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๕	๑๕
ภาพที่ ๖ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๘ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๕	๑๖
ภาพที่ ๗ แสดงเส้นทางคมนาคมจังหวัดสตูล	๑๘
ภาพที่ ๘ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอ	๑๙
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงแหล่งน้ำ อำเภอเมืองสตูล	๑๙
ภาพที่ ๑๐ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๒๓
ภาพที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๒๔
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล	๓๑
ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล	๓๓
ภาพที่ ๑๔ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๒
ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๔๓
ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเมืองสตูล, จังหวัดสตูล	๔๓
ภาพที่ ๑๗ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๐
ภาพที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๕
ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๕
ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๖
ภาพที่ ๒๑ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๖
ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๕๗
ภาพที่ ๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล	๖๐

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๒๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๖๐
ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสตูล	๖๑
ภาพที่ ๒๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล	๖๒
ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล	๖๓
ภาพที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๖๔
ภาพที่ ๒๙ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกยางพาราในอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๑
ภาพที่ ๓๐ แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๒
ภาพที่ ๓๑ แสดงแหล่งรับซื้อน้ำยางรายใหญ่ อำเภอเมืองสตูล	๘๒
ภาพที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล	๘๔
ภาพที่ ๓๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล	๘๔
ภาพที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสตูล	๘๕
ภาพที่ ๓๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล	๘๖
ภาพที่ ๓๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล	๘๖
ภาพที่ ๓๗ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๘๘
ภาพที่ ๓๘ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๙๖
ภาพที่ ๓๙ แสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน ของอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๙๗
ภาพที่ ๔๐ แสดงแหล่งรับซื้อปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล	๙๘
ภาพที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเมืองสตูล	๑๐๐
ภาพที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๑๐๑
ภาพที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสตูล	๑๐๑
ภาพที่ ๔๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล	๑๐๒
ภาพที่ ๔๕ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล	๑๐๓
ภาพที่ ๔๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๑๐๔
ภาพที่ ๔๗ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกข้าวในอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๑๑๒

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

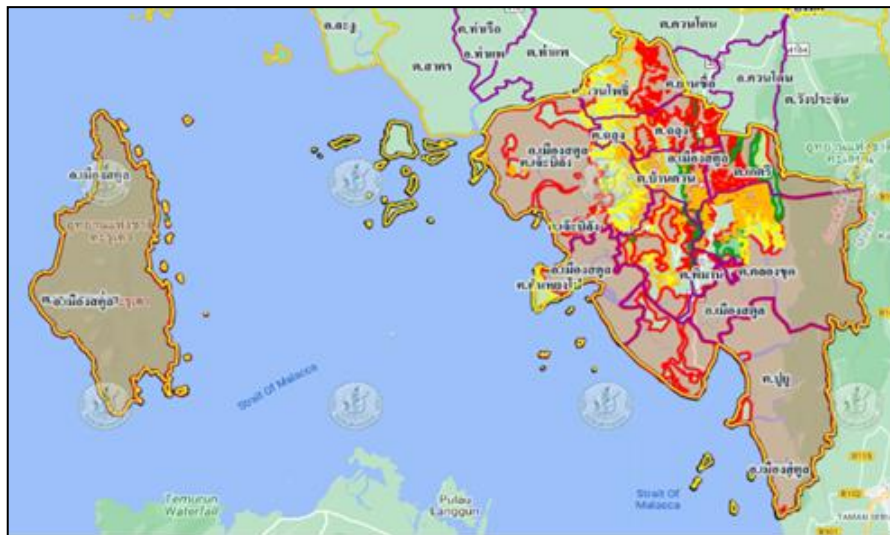
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเมืองสตูล เป็นอำเภอใต้สุดของประเทศไทยด้านฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นชายฝั่งทะเลตะวันตก เป็นอำเภอที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยเส้นทางรถยนต์ ๙๗๓ กิโลเมตร ไม่มีทางรถไฟ มีเนื้อที่บนบกประมาณ ๘๘๑.๐๑๔ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๕๕๐,๖๓๓.๗๕ ไร่ พื้นที่ในทะเลประมาณ ๑,๑๑๘.๙๘๖ ตารางกิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ ๑๗๖,๔๘๕ ไร่ พื้นที่ป่าสงวนหวงห้ามประมาณ ๓๐๖,๙๖๒ ไร่ ๑.๑.๒ อาณาเขต

อำเภอเมืองสตูล มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
ทิศใต้	ติดต่อกับรัฐเปอร์ลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล และทะเลอันดามัน

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล)

ตำบล	พื้นที่ ตร.กม.	อบต.	ทม./ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
ตำบลพิมาน	๖.๗๘๒		✓	-
ตำบลคลองขุด	๑๔๒.๘๙๔		✓	๗
ตำบลควนขัน	๕๔.๓๕๓	✓		๖
ตำบลเกตุรี	๓๙.๔๕๐	✓		๗
ตำบลบ้านควน	๕๕.๒๓๐	✓		๗

ตำบลฉลุง	๑๑๒.๒๑๓	✓		๑๔
ตำบลควนโพธิ์	๒๔.๕๔๗	✓		๗
ตำบลเจ๊ะบิลัง	๖๙.๒๗๕	✓		๖
ตำบลตำมะลัง	๓๙.๔๕๐	✓		๓
ตำบลตันหยงโป	๒๐.๑๖๓	✓		๓
ตำบลปยู	๖๓.๑๒๐	✓		๓
ตำบลเกาะสาหร่าย	๒๕๓.๕๓๗	✓		๘
รวม	๘๘๑.๐๑๔	๑๐	๒	๗๐

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ ๑๒ ตำบล ๗๐ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๐ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๕)

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ - สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

พื้นที่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออก เป็นเนินเขาและภูเขาสลับซับซ้อนโดยมีเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขานครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นทิวเขาทอดแนวยาวสู่ทิศใต้ต่อกับทิวเขาสันกาลาศีรี พื้นที่ค่อย ๆ ลาดเอียงลงสู่ทะเลด้านทิศตะวันตกและทิศใต้มีที่ราบแคบ ๆ หนาแน่นไปด้วยชายฝั่งทะเล ถัดจากที่ราบลงไปเป็นป่าชายเลน เป็นอำเภอที่ไม่มีแม่น้ำไหลผ่านมีแต่ลำน้ำสายสั้น ๆ

นอกจากนี้ยังมีชายฝั่งทะเลติดต่อกับทะเลอันดามันเป็นระยะทาง ๘๐ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นเกาะ จำนวน ๖๒ เกาะ โดยมีเกาะที่สำคัญๆ คือ เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะไข่ เป็นต้น

- ป่าไม้ - พื้นที่ป่าไม้

อำเภอเมืองมีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๖ ป่า คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๙ ของพื้นที่อำเภอเมืองสตูล เป็นไม้จำพวก หลุมพอ จำปา ทั้ง ยาง และตะเคียน ส่วนป่าชายเลนมีไม้ประเภท โกงกาง แสม ขึ้นตามบริเวณชายฝั่งทะเล และริมคลองตลอดแนว ระยะทางยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตร ซึ่งมีดังนี้

- ป่าสงวนแห่งชาติ ปากุปังและป่าบุไถ่เนื้อที่ประมาณ ๑๐๗,๐๒๕ ไร่ (คาบเกี่ยวพื้นที่อำเภอควนโดน)

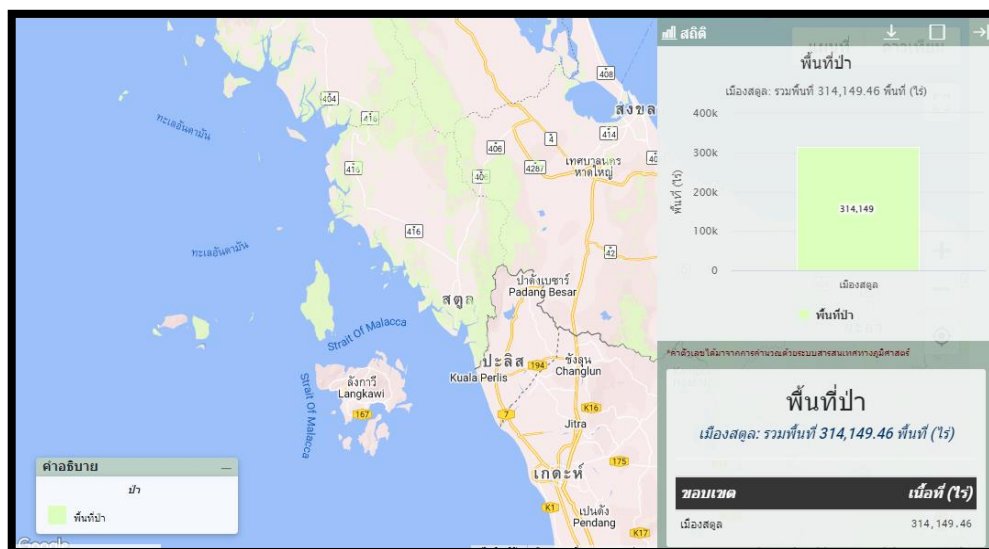
- ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าควนโต๊ะจุม ป่าควนชีหมา และป่าควนท่าหิน เนื้อที่ประมาณ ๙,๘๔๔ ไร่

- ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าควนบ่อน้ำ เนื้อที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ ๓ เนื้อที่ประมาณ ๓๒,๑๑๘.๗๕ ไร่

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ ๔ เนื้อที่ประมาณ ๕๕,๖๘๗ ไร่

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ ๕ เนื้อที่ประมาณ ๗๕,๙๓๗.๕๐ ไร่

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมืองสตูล)

๑.๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

อำเภอมืองสตูล มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๖ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๑

ชุดดิน : บ้านหมี่ (Bm) ชุดดินบ้านโพน (Bpo) ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) ชุดดินช่องแค (Ck) ชุดดินโคกกระเทียม (Kk) และชุดดินวัฒนา (Wa)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีดำนี้อาจมี รอยแตกกว้างและลึก ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปลอยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๒๖

ชุดดิน : ชุดดินอ่าวลึก (Ak) ชุดดินห้วยโป่ง (Hp) ชุดดินกระบี่ (Kbi) ชุดดินโคกกลอย (Koi) ชุดดินลำภูรา (LL) ชุดดินปากจั่น (Pac) ชุดดินพังงา (Pga) ชุดดินภูเก็ต (Pk) ชุดดินปะทิว (Ptui) และชุดดินท้ายเหมือง (Tim)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน และเกิดการชะล้างพังทลาย สูญเสียหน้าดินในพื้นที่ที่มีความลาดชัน

แนวทางการจัดการ : ปลุกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลุกพืชหมุนเวียนให้มีการปลุกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลุกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชหมุนเวียน ปลุกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลุก

ปลุกไม้ผล :ชุดหลุมปลุกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลุกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลุกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน ปลุกพืชแซม สร้างคันดิน ทำขั้นบันได ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลุก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลุก

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๒๘

ชุดดิน : ชุดดินชัยบาดาล (Cd) ชุดดินดงลาน (DL) ชุดดินลพบุรี (Lb) ชุดดินน้ำเลน (NaI) และชุดดินวังชมภู (Wc)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากสีดำที่มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : ดินเหนียวจัด แตกกระแหงกว้างและลึก ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียวมาก ไถพรวนยาก และขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลุกพืชไร่ หรือพืชผัก ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสด ถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลุก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลุก

ปลุกไม้ผล ชุดหลุมปลุกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลุกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลุก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลุก

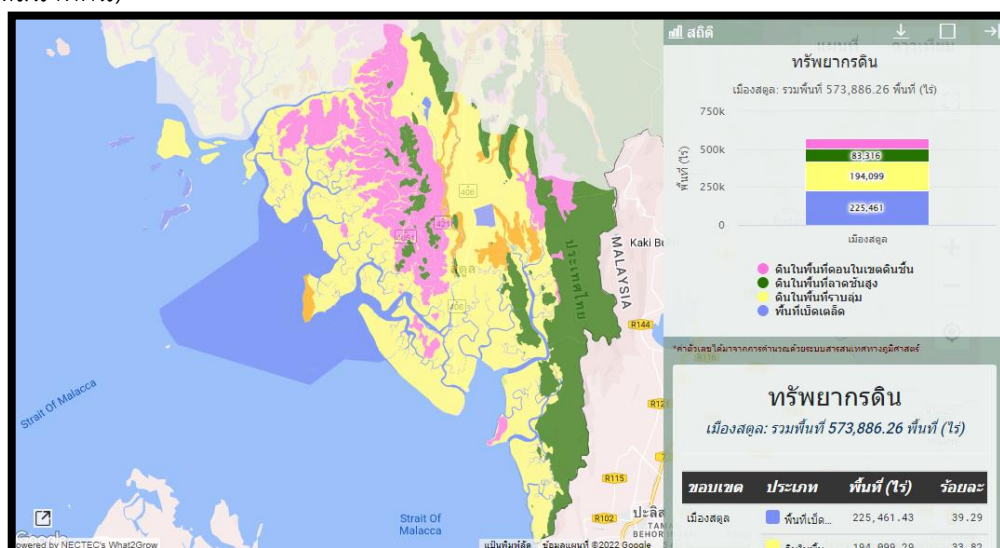
๔. กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ชุดดิน : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC : slope complex)

ตารางที่ ๑ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอเมืองสตูล

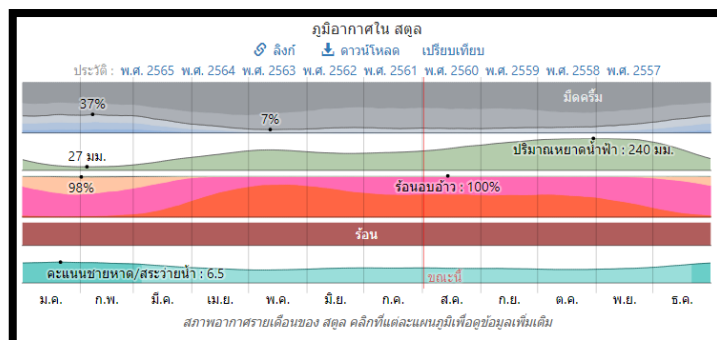
กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)				ผลรวม ทั้งหมด
	๑	๒๖	๒๘	๖๒	
ตำบล เกาะสาหร่าย	-	๑๑๘,๗๑๔	๕,๖๐๓	-	๑๒๔,๓๑๗
ตำบล ควนโพธิ์	๑๑,๙๒๐	-	๑๐,๙๓๒	-	๒๒,๘๕๒
ตำบล บ้านควน	๕,๐๑๕	-	๕,๕๙๕	-	๑๐,๖๑๐
ตำบลเกตรี	๓,๐๗๘	-	๙,๔๗๘	-	๑๒,๕๕๖
ตำบล เงาะบลิ่ง	๒๕,๔๒๓	๑๗,๐๐๐	๓๙,๒๔๐	-	๘๑,๖๖๓
ตำบล ตำมะลัง	-	-	๑๘,๑๖๓	-	๑๘,๑๖๓
ตำบลปูยู	-	๕๙,๘๗๗	๒๘,๖๘๗	๒๕,๙๗๘	๑๑๔,๕๔๒
ตำบล ตันหยงโป	-	๗๖,๗๓๖	๒๐,๐๒๔	-	๙๖,๗๖๐
ตำบลควนขัน	๑๓,๑๒๖	-	๘,๘๑๕	-	๒๑,๙๔๑
ตำบลฉลุง	๖,๙๑๐	-	๙,๙๙๕	-	๑๖,๙๐๕
ตำบล คลองซุด	๓,๐๖๔	๗๗,๕๓๓	๓๒,๙๑๗	๓๗,๓๗๖	๑๕๐,๘๙๐
ตำบลพิมาล	-	-	๔,๔๖๘	-	๔,๔๖๘
ผลรวมทั้งหมด	๖๘,๕๓๖	๓๔๙,๘๖๐	๑๙๓,๙๑๗	๖๓,๓๕๔	๖๗๕,๖๖๗

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล)

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้นแถบศูนย์สูตร คือ อากาศจะร้อนชื้น ฝนตกชุก มีฤดูกาล ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน ช่วงฤดูร้อนมีระยะสั้น เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคมถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดจากมหาสมุทรอินเดียเข้าสู่ผืนแผ่นดินใหญ่ อุณหภูมิโดยเฉลี่ย ๒๘.๖ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ ๒๘ ปริมาณ น้ำฝนรวม ๒,๓๖๒.๙ มิลลิเมตร ปริมาณฝนตกทั้งปี ๑๔ วัน/เดือน สดุด ฤดูร้อนมีลักษณะ สั้นและร้อน ฤดูหนาวมีลักษณะ ยาวนาน อุ่น และมีหยาดน้ำฟ้าตกมาก และร้อนและไม่มีลมและมีดครึ้ม ตลอดปี ในระยะเวลาหนึ่งปี โดยทั่วไป อุณหภูมิจะเปลี่ยนแปลงในช่วง ตั้งแต่ ๒๔°C ถึง ๓๔°C และน้อยมากที่จะอยู่ต่ำกว่า ๒๒°C หรือสูงกว่า ๓๖°C

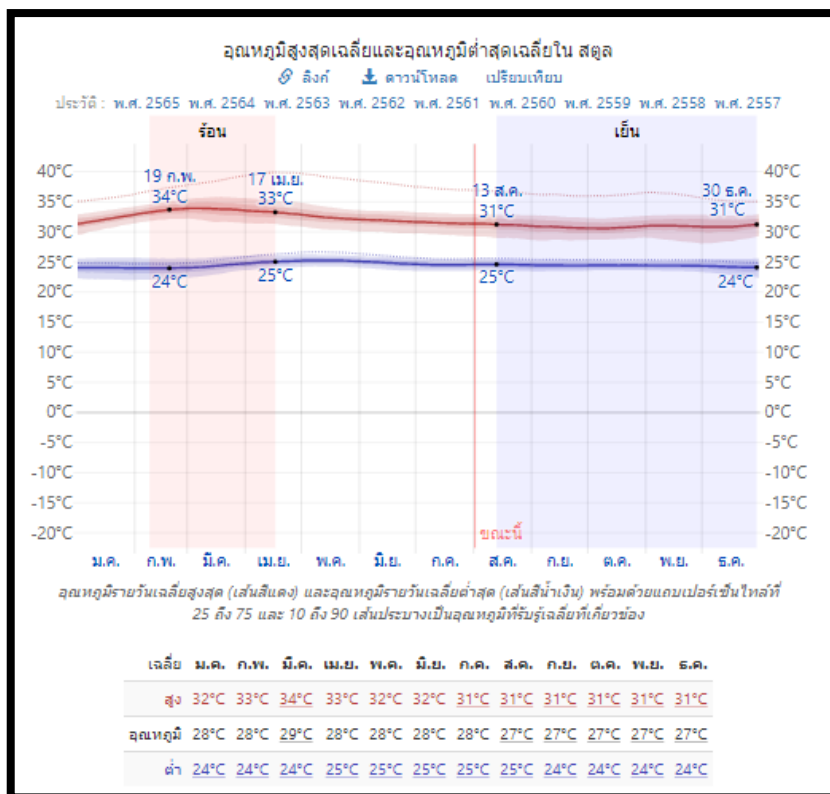
ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๘ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๗
 (ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๘)

๑.๓.๔ อุณหภูมิ

อำเภอเมืองสดุด

ฤดูกาลที่ร้อนมีระยะเวลา ๒.๓ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๑๗ เมษายน และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันสูงกว่า ๓๓°C เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดของปีใน สดุด คือ มีนาคม โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๓๔°C และต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔°C

ฤดูกาลที่เย็นมีระยะเวลา ๔.๕ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันต่ำกว่า ๓๑°C เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดของปีใน สดุด คือ ตุลาคม โดยมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๒๔°C และสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ ๓๑°C

ภาพที่ ๖ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๘ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๗
 (ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๘)

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้าน มีรายละเอียด ดังนี้

เส้นทางคมนาคมที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๖ สายยন্ত্রการกำธร (สตุล – สามแยกท่าชะมวง)

ความยาวประมาณ ๖๗ กิโลเมตร ผ่านท้องที่อำเภอควนโดน อำเภอควนกาหลง เชื่อมกับถนนเพชรเกษม ท้องที่อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา มีทางแยกไปจังหวัดพัทลุง และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เรียกชื่อว่า ถนนสตุล - หาดใหญ่ ความยาวประมาณ ๔๘ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๗๘ สายฉลุง – ตรัง ความยาวประมาณ ๑๕๑ กิโลเมตร โดยเริ่มต้นจากแยกถนนยন্ত্রการกำธรในเขตเทศบาลตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตุล จังหวัดสตุล ผ่านท้องที่อำเภอท่าแพ อำเภอลง อำเภอกงหรา จังหวัดสตุล อำเภอปะเหลียน อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง รวมเรียกว่าถนนสายฉลุง – ตรัง ลาดยางตลอดสาย

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๕๑ สายสตุล – เจ๊ะบิลัง ระยะทางประมาณ ๑๓ กิโลเมตร เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสตุล กับท่าเทียบเรือเจ๊ะบิลัง หมู่ที่ ๒ ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตุล ลาดยางตลอดสาย ใช้ขนส่งผลผลิตทางประมงและการเกษตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๔๑๘๓ ถนนสายเกาะนก – ตำมะลัง ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร แยกจากบ้านเกาะนก ตำบลคลองซุด ไปสิ้นสุดที่ท่าเทียบเรือขององค์การสะพานปลาบ้าน ตำมะลัง และท่า

เทียบเรือของด่านศุลกากรจังหวัดสตูล ใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการประมงและอำนวยการขนถ่ายสินค้าทางน้ำจากท่าเรือไปประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ตลอดสาย

เส้นทางคมนาคมที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองท้องถิ่น-สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง

จ.สตูล

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๐๙ จากบ้านควนโพธิ์ – บ้านซอยสี่ ระยะตลอดสาย ๘.๒ กิโลเมตร
ลาดยางแล้ว ๖.๒ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๑๑ จากบ้านฉลุง – บ้านทุ่ง ระยะทาง ๗.๕ กิโลเมตร
ลาดยางตลอดสาย

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๑๓ จากบ้านควนโพธิ์ – บ้านปิ่นนังปูเลา ระยะทาง ๑๒.๘ กิโลเมตร
ลาดยางแล้วประมาณ ๑.๙ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๑๔ จากบ้านควน – บ้านปาเตะ ระยะทาง ๑๕.๘ กิโลเมตร ลาดยาง
แล้วประมาณ ๑.๙ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๒๕ จากบ้านคลองขุด – บ้านห้วยมะพร้าว ระยะทาง ๖.๘ กิโลเมตร
ลาดยางแล้วประมาณ ๑.๙ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๓๔ จากบ้านท่าจีน – บ้านนาแค ระยะทาง ๖.๘ กิโลเมตร
ลาดยางแล้วประมาณ ๒.๗๕ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๕๐๐๒ จากบ้านกุบังจามัง – บ้านโคกทราย ระยะทาง ๓.๙๙ กิโลเมตร ทำ
เป็นถนนคอนกรีตเร่งรัดพัฒนาชนบท ๐.๓๕ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๔๙ จากบ้านกุบังปะโฮลด-บ้านกาเนะระยะทาง ๘.๑๘ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๕๐๐๑ จากบ้านโคกทราย – บ้านควนขัน ระยะทาง ๘.๒๕ กิโลเมตร ทำ
เป็นถนนคอนกรีตเร่งรัดพัฒนาชนบท ๘๐๐ เมตร

เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้านเป็นสภาพถนนลูกรังจำนวน ๗ สาย

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๒๒ จากบ้านแรกอด – บ้านตันหยงโป ระยะทาง ๑๒.๒๒ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๒๘ จากบ้านกาลันยัตัน- บ้านฉลุง ระยะทาง ๓.๖๖ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๓๐ จากบ้านศาลากระเบื้อง – บ้านวังเพนียด ระยะทาง
๙.๕๗ กิโลเมตร

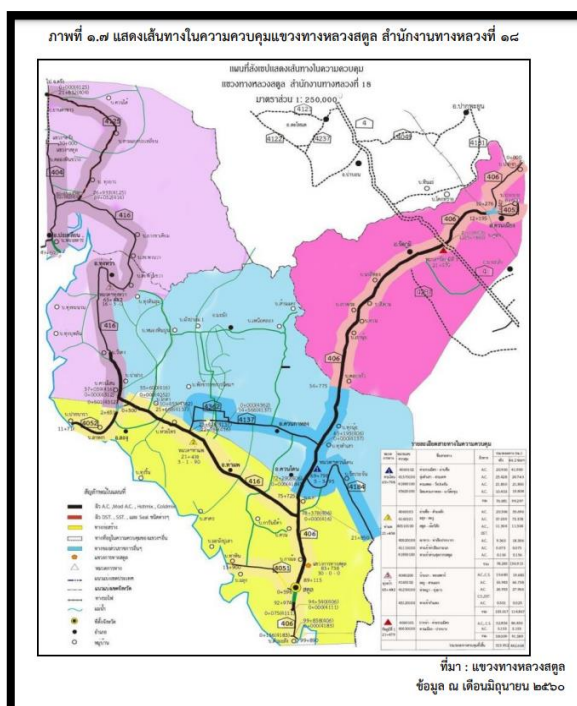
- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๔๐๓๒ จากบ้านคลองขุด – บ้านนาแค ระยะทาง ๙.๒๗ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๕๐๓๑ จากบ้านควนโพธิ์ – บ้านคลองหินปูน ระยะทาง ๑.๒ กิโลเมตร

- ทางหลวงชนบทสายสตูล ๕๐๑๓ จากบ้านกาลันยัตัน – บ้านคลองดาหวา ระยะทาง
๑.๓ กิโลเมตร

การคมนาคมทางน้ำ อำเภอเมืองสตูลมีท่าเทียบเรือเดินทางติดต่อขนถ่ายสินค้ากับประเทศมาเลเซียและเป็น
ท่าเทียบเรือเพื่อการท่องเที่ยวด้วยท่าเทียบเรือที่สำคัญมี ๒ แห่งคือ ท่าเทียบเรือท่ามะลิและเจ๊ะบิลัง

การคมนาคมทางอากาศ อำเภอเมืองสตูลมีสนามบินหนึ่งแห่งแต่ไม่มีการใช้ ปัจจุบันอยู่ในการ
ดูแลของกองทัพอากาศ

ภาพที่ ๗ แสดงเส้นทางคมนาคมจังหวัดสตูล
(ที่มา: แขวงทางหลวงสตูล, ๒๕๖๗)

การสื่อสารโทรคมนาคม

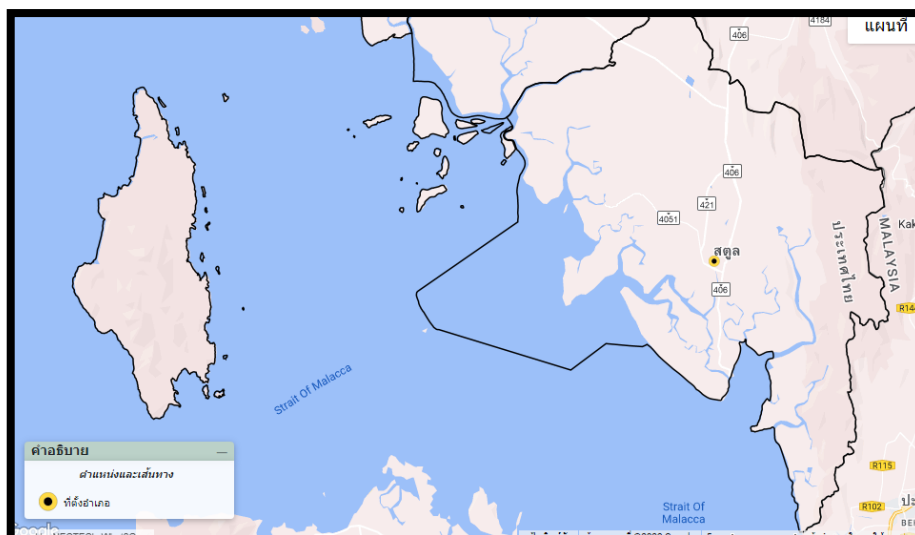
จำนวนที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ๒ แห่ง สถานีวิทยุกระจายเสียง ๓ สถานี สถานีวิทยุโทรทัศน์มีสถานีถ่ายทอดอยู่ ๖ ช่อง คือ ITV, ๓, ๕, ๗, ๙ และช่อง ๑๑ และสัญญาณคลื่นโทรทัศน์จากประเทศมาเลเซีย คือ RTM ๑, RTM ๒, TV ๓ และ NTV ๗

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

- แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (แสดงแผนที่แหล่งน้ำธรรมชาติ)

มีแหล่งน้ำที่สำคัญในการเกษตรได้แก่ คลองมาบัง หล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตร ตำบลลุง บ้านควน คลองชุด สามารถใช้น้ำในฤดูแล้วปลูกผักพืชไร่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนที่นำมาช่วยเหลือกรณีเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง อ่างเก็บน้ำหนองปลักพระยาเป็นแหล่งน้ำโครงการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ สามารถใช้น้ำเพื่อการเกษตรและเป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีคลองกาเณะ คลองน้ำพระ คลองห้วยใหญ่ พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔๐,๘๐๐ ไร่ และมีโครงการชลประทานดังนี้

- คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๑๒,๐๐๐ ไร่ จำนวน ๖๐๐ ครัวเรือน
- คลองส่งน้ำ ช.๑ ขวา สายใหญ่ฝั่งซ้าย พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๕,๔๐๐ ไร่ จำนวน ๕๐๐ ครัวเรือน
- คลองส่งน้ำ ช.๒ ขวา สายใหญ่ฝั่งซ้าย พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๓,๐๐๐ ไร่ จำนวน ๔๐๐ ครัวเรือน
- ฝ่ายวังพะเนียด พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๒,๐๐๐ ไร่ จำนวน ๑๕๐ ครัวเรือน

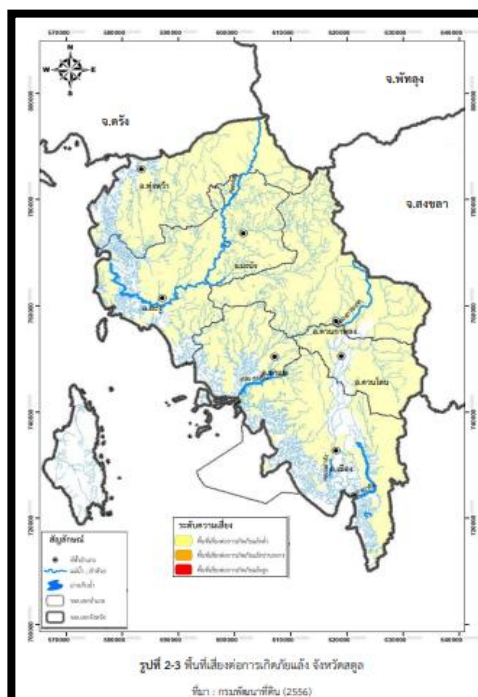

ภาพที่ ๘ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอ
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูลได้แก่ ๑.คลองมำบัง โดยมีต้นน้ำอยู่ที่บริเวณเทือกเขาระหว่างอำเภอควนกาหลง กับ อำเภอควนโดนประกอบด้วยลำห้วยเล็กๆหลายสายไหลรวมกัน ผ่านเขตเทศบาลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูลและไหลออกสู่ทะเลบริเวณอ่าวตำมะลัง ๒.คลองท่าจีน ต้นน้ำเกิดอยู่บริเวณเทือกเขาติดกับประเทศมาเลเซีย เขตอำเภอเมืองโดยลำคลองสายนี้อยู่ด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองสตูลและไหลออกสู่ทะเลบริเวณอ่าวท่าจีน

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงแหล่งน้ำ อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, ๒๕๖๗)

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเมืองสตูล ประชากรมีอาชีพหลักคือ การเกษตร มีพื้นที่การเกษตร ๗๕,๓๓๒ ไร่ (ร้อยละ ๑๓.๑๒ ของพื้นที่อำเภอ) โดยมีทั้งพื้นที่ที่อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานทั้งหมดและอยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๔) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

๑. กลุ่มพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมันดำเนินการในรูปแบบโครงการระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔ จำนวน ๕ ด้าน ดังนี้

๑.๑ การลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๒๐ ก่อนการเข้าร่วมโครงการมีต้นทุน ๕,๗๙๓ บาท/ไร่ ลดลงเหลือ ๓,๘๓๔ บาท/ไร่

๑.๒ เพิ่มผลผลิต ร้อยละ ๒๐ จากผลผลิต ๑,๘๘๒ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒,๒๕๘ กิโลกรัม/ไร่

๑.๓ เพิ่มมูลค่าผลผลิต : พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) ร้อยละ ๗๐ และจัดการขนส่งผลผลิตถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๑.๔ การบริหารจัดการ : การจัดการศักยภาพพื้นที่ คน สินค้า อย่างเป็นระบบ, บริหารจัดการกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน, การจัดการกระบวนการผลิต การตลาด และเพิ่มศักยภาพการผลิตด้วยการสร้างรายได้เสริมในสวนปาล์มน้ำมัน

๑.๕ ด้านการตลาด : เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า และการทำข้อตกลงกับผู้ค้า

๒. กลุ่มพัฒนาการผลิตข้าวสาลีพันธุ์พื้นเมืองดำเนินการในรูปแบบโครงการระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔ จำนวน ๕ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๒๐ ก่อนการเข้าร่วมโครงการมีต้นทุน ๓,๕๐๐ บาท/ไร่ ลดลงเหลือ ๒,๘๐๐ บาท/ไร่

๒.๒ เพิ่มผลผลิต ร้อยละ ๒๐ จากผลผลิต ๓๕๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๔๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๒.๓ เพิ่มมูลค่าผลผลิต : พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) ร้อยละ ๗๐ และเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปผลผลิตข้าวสาลีพันธุ์พื้นเมืองให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค

๒.๔ การบริหารจัดการ : การจัดการศักยภาพพื้นที่ คน สินค้า อย่างเป็นระบบ, บริหารจัดการกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน, การจัดการกระบวนการผลิต และการตลาด

๒.๕ ด้านการตลาด : เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า และการทำข้อตกลงกับผู้ค้า

๓. กลุ่มพัฒนาการผลิตยางพาราดำเนินการในรูปแบบโครงการระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔ จำนวน ๕ ด้าน ดังนี้

๓.๑ การลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๒๐ ก่อนการเข้าร่วมโครงการมีต้นทุนการผลิตน้ำยางสดจาก ๖๐ บาท/กิโลกรัม ลดลงเหลือ ๔๘ บาท/กิโลกรัม

๓.๒ เพิ่มผลผลิต ร้อยละ ๒๐ จากผลผลิต ๒๔๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒๘๐ กิโลกรัม/ไร่

๓.๓ เพิ่มมูลค่าผลผลิต : พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP)

๓.๔ การบริหารจัดการ : การจัดการศักยภาพพื้นที่ คน สินค้า อย่างเป็นระบบ, บริหารจัดการกลุ่มเป็นแปลงใหญ่, การจัดการกระบวนการผลิต และการตลาด

๓.๕ ด้านการตลาด : เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า และการทำข้อตกลงกับผู้ค้า

๒. กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตยางพารา ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชแซมในสวนยางพารา เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เนื่องจากราคาที่ตกต่ำ จึงจำเป็นต้องมีการหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

๓. กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตไม้ผล ดำเนินการดูแลจัดการสวนให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานการเก็บเกี่ยว

ตารางที่ ๒ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเมืองสตูล ปี ๒๕๖๔

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)			
		ปาล์มน้ำมัน	ยางพารา	ข้าวนาปี	รวม
พิมาล	๔,๗๙๖	๗๕	๓	-	๗๘
คลองขุด	๗๗,๕๓๓	๒,๒๓๘	๓,๖๙๕	-	๕,๙๓๓
ควนขัน	๒๕,๖๗๗	๖๑๒	๕,๗๗๕	-	๖,๓๘๗
บ้านควน	๑๒,๕๙๗	๓๖๖	๖,๘๗๐	๙๔๙	๘,๑๘๕
ฉลุง	๒๐,๘๑๘	๖๔๒	๖,๓๙๔	๙๓๕	๗,๙๗๑
เกาะ สาหร่าย	๑๒๔,๓๑๖	๖๖	๔๓๗	๒	๕๐๕
ตันหยงโป	๙๗,๐๑๔	๙๓	๗๐๑	-	๗๙๔
เจ๊ะบิลัง	๘๒,๕๒๐	๑,๖๒๐	๑๑,๔๗๑	๑๐๖	๑๓,๑๙๗
ตำมะลัง	๒๒,๐๕๔	๒๔๐	๗๙๖	-	๑๐๓๖
ปูยู	๕๙,๘๗๗	๒๒	๗๙๕	-	๘๑๗
ควนโพธิ์	๒๖,๖๙๘	๒,๑๘๑	๘,๒๐๑	๑,๒๑๔	๑๑,๕๙๖
เกตรี	๑๙,๙๘๐	๘๗๘	๓,๔๘๐	๒๗๕	๔,๖๓๓
พื้นที่รวม	๕๗๓,๘๘๐	๙,๐๓๓	๔๘,๖๑๘	๓,๔๘๑	๖๑,๑๓๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล ,พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๓ ข้อมูลด้านปศุสัตว์อำเภอเมืองสตูล

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
พิมาล	๒๒๖	๒๓๐	-	-	๗๐	๔,๔๘๙	๑๔๐	๒๗๐	๐
คลองขุด	๖๓๗	๑,๒๒๑	-	-	๑,๒๗๕	๔๖,๓๑๑	๑๔	๓๒๔	๑
ควนขัน	๓๘๘	๗๙๐	-	-	-	๖,๘๑๑	๕๘	๔๖๘	๖
บ้านควน	๓๖๕	๘๑๑	-	๒	-	๔๐,๒๕๕	๑๐๕	๕๓๙	๘
ฉลุง	๑,๓๖๔	๑,๒๕๕	-	-	๗๔	๒๒,๕๘๑	๓๐๑	๗๖๙	๗
เกาะสาหร่าย	๒๑๔	๑๓๑	-	-	-	๒,๙๘๐	๒๖	๒๒๑	๐
ตันหยงโป	๑๔๐	๑๓๘	-	-	-	๑,๖๓๔	๙	๑๒๐	๐
เจ๊ะบิลัง	๒๕๙	๕๔๙	-	-	-	๓,๖๓๓	๑๕	๒๙๙	๖
ตำมะลัง	๒๑๐	๒๕๙	-	-	-	๒,๗๘๑	๑๓๒	๑,๐๒๗	๕๔
ปูยู	๑๓๗	๓๔	-	-	-	๑,๓๗๓	๑๒	๕๖	๐
ควนโพธิ์	๕๑๒	๙๓๖	-	-	-	๗,๓๑๗	๕๗	๓๑๘	๑๒
เกดรี	๘๑๗	๑,๑๘๗	-	-	๕๐๑	๗๐,๒๔๓	๑๒๑	๙๓๖	๒๐
รวมทั้งหมด	๕,๒๖๙	๗,๕๔๑	-	๒	๑,๙๒๐	๒๑๐,๔๐๘	๙๙๐	๕,๓๔๗	๑๑๔

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสตูล, พ.ศ. ๒๕๖๗

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่จำนวน

จำแนกเป็นได้ ดังนี้

-ฟาร์มไก่ ๑๑ ฟาร์ม -ฟาร์มสุกร ๕ ฟาร์ม

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายอาชีพ ได้แก่ การปลูก ปาล์มน้ำมัน การปลูกยางพารา การปลูกไม้ผล และอื่นๆ ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกร เฉลี่ยเกษตรกรจะมีรายได้ ทั้งในและนอกภาคเกษตรทั้งปีประมาณ ๕๗,๒๙๙ บาท/คน/ปี ทั้งนี้เมื่อคิดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนพบว่ายังมี ความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาอาชีพเสริมและลดต้นทุนการผลิตอย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะการพัฒนาด้านการปลูกพืชแซม หรือมี อาชีพสำรองไว้เพิ่มรายได้

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรโดยทั่วไปรายรับ และรายจ่ายจะไม่เท่าเทียมกัน หากมีการวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วจะพบว่า เกษตรกรมีหนี้สินรวมทั้งในและนอกภาคการเกษตร ร้อยละ ๘๐ โดยสามารถแยกช่วงหนี้สินรวมได้ ดังนี้ น้อยกว่าหรือ เท่ากับ ๕,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๑.๒๗ ระหว่าง ๕,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๒.๒๑ ระหว่าง ๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๔.๖๗ ระหว่าง ๒๐,๐๐๑ – ๕๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๖.๓๒ ระหว่าง ๕๐,๐๐๑ – ๑๐๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๔.๑๐ ระหว่าง ๑๐๐,๐๐๑ – ๕๐๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๕.๓๘ ระหว่าง ๕๐๐,๐๐๑ – ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๐.๘๓ และมากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท ร้อยละ ๗๕.๒๒ โดยหนี้สินรวมเฉลี่ยประมาณ ๓๔,๖๔๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

กราฟแสดงสินเชื่อและภาวะหนี้สินเกษตรกรแยกตามแหล่งสินเชื่อ

ภาพที่ ๑๐ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสตูล/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ เท่ากับ ๓๒,๙๐๒ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี๒๕๖๒) มีมูลค่า เท่ากับ ๓๐,๙๒๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๑,๙๘๑ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๑.๑๗

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีรายได้ต่อคนต่อปี เท่ากับ ๑๑๑,๖๘๒ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๒) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๑๐๕,๗๑๑ บาท จำนวน ๕,๙๗๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๕

ตารางที่ ๔ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสตูล ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓
ภาคเกษตร	๑๓,๔๖๙	๑๑,๘๗๐	๑๐,๗๒๔	๑๑,๓๒๘	๑๓,๒๔๗
ภาคบริการ	๑๖,๐๒๙	๑๖,๑๔๑	๑๕,๗๒๘	๑๖,๑๗๐	๑๖,๒๕๖
ภาคอุตสาหกรรม	๓,๓๐๑.๖	๓,๘๑๙	๓,๕๐๐	๓,๔๒๓	๓,๓๙๙
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๓๒,๗๙๙	๓๑,๘๓๐	๒๙,๙๕๓	๓๐,๙๒๑	๓๒,๙๐๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว(บาท)	๑๑๔,๘๓๒	๑๑๐,๕๒๕	๑๐๓,๑๕๗	๑๐๕,๗๑๑	๑๑๑,๖๘๒
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๒๘๖	๒๘๘	๒๙๐	๒๙๓	๒๙๕

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.),พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

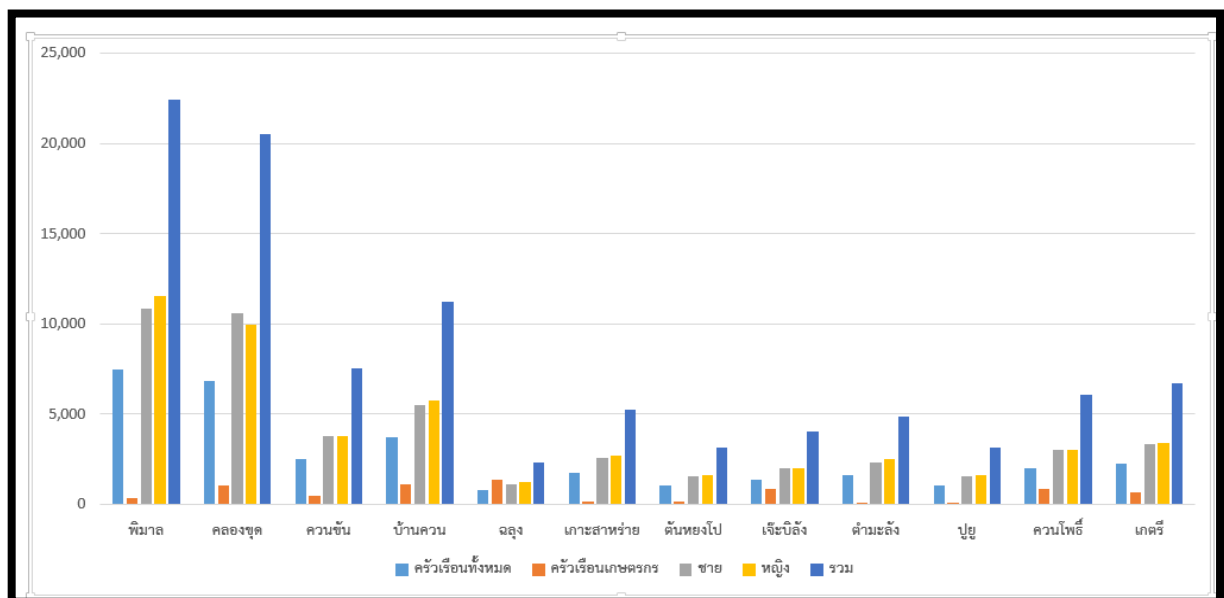
อำเภอเมืองสตูล มีประชากรทั้งสิ้น ๖๔,๕๕๗ คน จำนวนครัวเรือน ๑๗,๔๙๗ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๓๑,๗๗๘ คน หญิง ๓๒,๗๗๘คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาอิสลาม มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเมืองสตูล

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	พิมาล	๗,๔๖๙	๓๑๕	๑๐,๘๔๓	๑๑,๕๖๕	๒๒,๔๐๘
๒	คลองขุด	๖,๘๔๑	๑,๐๒๐	๑๐,๕๙๙	๙,๙๒๓	๒๐,๕๒๒
๓	ควนขัน	๒,๕๑๖	๔๙๘	๓,๗๗๓	๓,๗๗๕	๗,๕๔๘
๔	บ้านควน	๓,๗๔๘	๑,๐๙๑	๕,๕๐๑	๕,๗๔๓	๑๑,๒๔๔
๕	ฉลุง	๗๗๖	๑,๓๗๖	๑,๑๐๘	๑,๒๒๑	๒,๓๒๙
๖	เกาะสาหร่าย	๑,๗๕๗	๑๘๖	๒,๕๖๒	๒,๗๑๐	๕,๒๗๒
๗	ตันหยงโป	๑,๐๕๑	๑๕๙	๑,๕๔๖	๑,๖๐๗	๓,๑๕๓
๘	เจ๊ะบิลัง	๑,๓๔๓	๘๖๙	๒,๐๑๐	๒,๐๑๙	๔,๐๒๙
๙	ตำมะลัง	๑,๖๒๓	๘๙	๒,๓๔๖	๒,๕๒๓	๔,๘๖๙
๑๐	ปูยู	๑,๐๔๘	๑๒๒	๑,๕๓๖	๑,๖๐๙	๓,๑๔๕
๑๑	ควนโพธิ์	๒,๐๒๘	๘๔๘	๓,๐๔๖	๓,๐๓๙	๖,๐๘๕
๑๒	เกตุรี้	๒,๒๔๔	๖๓๘	๓,๓๕๔	๓,๓๗๗	๖,๗๓๑
รวม		๓๒,๔๔๕	๗,๒๑๑	๔๘,๒๒๔	๔๙,๑๑๑	๙๗,๓๓๕

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองสตูล พ.ศ. ๒๕๖๗

กราฟแสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ภาพที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูลประกอบด้วย

มีสถานศึกษาในระบบโรงเรียน จำนวน ๔๘ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปฐมศึกษา ๔๔ แห่ง สังกัดคณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาเอกชน จำนวน ๑๐ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษอาชีวศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ห้องสมุดประชาชน จำนวน ๑ แห่ง

๑.๖.๕ การสาธารณสุข

มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ จำนวน ๑ แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑๘ แห่ง

พื้นที่บ้นบก ๑๓ แห่ง

พื้นที่ทางทะเล ๕ แห่ง

ประชากรเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ ร้อยละ ๙๙.๓๑ ซึ่งมีบัตรโครงการบัตรประกันสุขภาพ ๘๘,๓๐๐ คน นอกนั้นเป็นราชการ,ลูกจ้างประจำ,พนักงานรัฐวิสาหกิจและประกันสังคม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน ๑,๗๔๗ คน

การบริหารงานภายในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสตูล จัดในรูปแบบโซน แบ่งเป็น ๒ โซน

- โซนที่ ๑ ตำมะลัง, เกาะยาว, ตันหยงกลิง, ปูยู, เกาะสาหร่าย,หลี่เป๊ะ, เจ๊ะบิลัง, ปาเต๊ะ, ตันหยงโป
- โซนที่ ๒ ควนขัน,วังเพนียด, บ้านควน ๑, บ้านควน ๒, คลองขุด Pcu ,คลองขุด วังพะเนียด , บ้านทุ่ง, ฉลุง, บ้านใหม่,

สถานการณ์โรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ๕ อันดับแรก

- โรคอุจจาระร่วง
- โรคปอดบวม
- โรคตาแดง
- โรคไข้เลือดออก
- โรคอีสุกอีใส

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑. การจัดสรรงบประมาณให้กับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสตูลไม่เพียงพอ
๒. การออกนิเทศงานติดตามไม่ทั่วถึง และสมำเสมอเนื่องจากมีสถานีนอนามัยตั้งอยู่ในพื้นที่เกาะ จำนวน ๕ แห่ง
๓. การบูรณาการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกเครือข่ายสาธารณสุข

ปัญหาอุปสรรคด้านสาธารณสุข

๑. ด้านการควบคุมและป้องกันโรค โดยเฉพาะเรื่อง โรคไข้เลือดออกพบว่าพื้นที่บางส่วนยังมีการระบาด เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวยังมีพาหะหรือแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทั้งบริเวณในบ้านและบริเวณนอกบ้าน โดยเฉพาะยุงลายสวนซึ่งยากแก่การควบคุม ข้อเสนอแนะ ต้องมีการดำเนินการใช้ พรบ. สาธารณสุข เพื่อการควบคุมและป้องกันโรค
๒. ตอบสนองความต้องการบริการสาธารณสุขของประชาชนในส่วนของการรักษาโรคเฉพาะทางที่จำเป็น เช่น การบริการด้านทันตกรรม ประชาชนในบางพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่เกาะ ต้องเดินทางมารับบริการที่โรงพยาบาลสตูล หรือศูนย์สุขภาพชุมชนที่ให้บริการ

๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองสตูล นับถือศาสนาอิสลามโดยคิดเป็นร้อยละ ๘๓ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๑๖.๕๐ นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๐.๕๐ อื่น ๆ ร้อยละ ๐.๕๐ มีมัสยิด จำนวน ๖๙ แห่ง วัด ๑๑ แห่ง สำนักสงฆ์ ๑๐ แห่ง โบสถ์โปรเตสแตนต์ ๑ แห่ง ศาลเจ้า ๑ แห่ง

ขนบธรรมเนียมประเพณี ของชาวอำเภอเมืองสตูลได้รับการสืบทอดมาโดยต่อเนื่อง ดังนี้

- ประเพณีลอยเรือของชาวเล ที่หมู่เกาะหลีเป๊ะ โดยทำกันมานานแล้วผู้ริเริ่ม คือ โต๊ะอาหลี ซึ่งชาวเล ถือเป็นบรรพบุรุษคนสำคัญ เพราะเป็นผู้บุกเบิกเกาะนี้เป็นคนแรกและเป็นที่เคารพนับถือของชาวเลเป็นอย่างดี ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อโต๊ะอาหลีถึงแก่กรรมลง ชาวเลจึงสร้างศาลา หรือศาลให้เป็นที่สถิตของดวงวิญญาณไว้ในบริเวณหมู่บ้านเพื่อระลึกถึงคุณความดีและไว้เคารพบูชาชาวเลถือกันว่าเป็นดวงวิญญาณที่ศักดิ์สิทธิ์ สามารถลดบันดาลให้เกิดเป็นสิริมงคลและอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพ จึงมาบนบานเพื่อขอพระเป็นประจักษ์ก่อนจะออกทะเลจับปลา

- ศิลปะการแสดง การละเล่นและการกีฬาพื้นเมือง เช่น มะโย่ง สิละ ร้องแง้ง ชัมเป้ง ดาระ ระบำ ชาวเล

- งานประเพณีและงานมงคล เช่น การทำบุญผู้สูงอายุ งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ บวชนาค งานฮารีรายอ งานประเพณีแข่งวัว งานทำบุญงานศพ

- งานประเพณีท้องถิ่น เช่น การทำบุญตักบาตร วันขึ้นปีใหม่ มาฆะบูชา งานบุญเข้าพรรษา งานบุญเดือนสิบ

สถานที่สำคัญทางศาสนา

๑. มัสยิดกลางจังหวัดสตูลหรือมัสยิดมำบัง ตั้งอยู่บริเวณมุม ถ.บุรีวานิช ถ.สตูลธานี กลางเมืองสตูลเป็นสถานที่ที่ประกอบพิธีทางศาสนาลักษณะรูปทรงมัสยิดเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ตัวอาคารสีขาวตักแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบหินอ่อนและกระจกตัวอาคารแบ่งเป็น ๒ ส่วนนอกเป็นระเบียง มีบันไดขึ้นหอคอยลักษณะเป็นยอดโดมสามารถมองเห็นทิวทัศน์เมืองสตูลได้ ส่วนในเป็นห้องโถงใหญ่ใช้เป็นที่ละหมาด ชั้นล่างมีห้องใต้ดิน ชาวเมืองสตูลส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

วัดชนาธิปเฉลิม ตั้งอยู่ที่ ถนนศุภกานกุล ต.พิมาน เดิมชื่อ วัดมาบั้ง เป็นวัดแห่งแรกของเมืองสตูล สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๕ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวัดชนาธิปเฉลิม เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นที่รวมน้ำใจของชาวพุทธศาสนา มาร่วม ๑๐๐ กว่าปี พระอุโบสถของวัดสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ มีลักษณะเด่นแตกต่างจากพระอุโบสถทั่วไป คือ เป็นอาคารทรง ๒ ชั้น ชั้นล่างก่อด้วยอิฐถือปูน ใช้เป็นศาลาการเปรียญ ชั้นบนเป็นอาคารไม้ใช้ประกอบพิธีกรรมของสงฆ์ ด้านหน้าพระอุโบสถเป็นระเบียงมีบันได ๒ ข้าง เสาบานหน้าต่างแกะสลักเป็นรูปเครือเถา วัดแห่งนี้จึงเป็นวัดที่หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดสตูลร่วมกับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสตูล โรงเรียนสตูลวิทยา ประกาศเป็นเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอบถามรายละเอียดที่โทรศัพท์ ๐๗๔-๗๑๑๙๔๖

☞ แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอเมืองสตูลมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ หลายแห่งที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่มากมาย และบางแห่งเป็นที่มาของประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเกือบทั้งหมดอยู่ในความรับผิดชอบของ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้และส่วนราชการอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสตูล คุณาสน์ภูเต็น สร้างขึ้นโดยพระภูมินารถภักดีเพื่อเป็นที่ประทับของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จปักขีไต้ เป็นอาคาร ๒ ชั้น หลังคาทรงปั้นหยา ปัจจุบันใช้ เป็นสถานที่จัดแสดงนิทรรศการวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวสตูลแบ่งพื้นที่ส่วนบริการรวม ๑๐ ห้อง ตั้งอยู่ที่ ตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทย ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลเกาะสาหร่าย นอกฝั่งเขตอำเภอเมือง ติดต่อกับอำเภอละงู ในทะเลอันดามันบริเวณช่องแคบมะละกา มหาสมุทรอินเดีย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในความใฝ่ฝันของนักท่องเที่ยวทั่วไป เนื่องจากอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเป็นจุดรวมของความงดงามตามธรรมชาติที่ได้รับการสร้างสรรค์มาให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสทั้งบนผืนแผ่นดินและใต้ผืนน้ำ บนผืนดิน มีป่าเขาลำเนา

ไพร ลำธารใหญ่น้อย ซึ่งมีความสมบูรณ์และความปลอดภัยเพียงพอที่จะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด ส่วนใต้ผืนน้ำประกอบไปด้วยความงดงามของกลุ่มปะการังหลากสีจนเป็นที่กล่าวขานไปทั่วโลก อาทิ ปะการังสีชมพู ซึ่งเป็นปะการังชนิดที่หาได้ยาก ปะการังเข็ญรูปเขากวาง ปะการังรูปดอกเห็ด และยังมีปะการังชนิดอื่นๆอีกมากมาย เส้นทางคมนาคมมีความสะดวก

รวดเร็ว มีที่พัก อาหารและเครื่องดื่มระดับมาตรฐานไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีเนื้อที่ ๑,๔๙๐ ตารางกิโลเมตร และมีเกาะน้อยใหญ่รวมทั้งสิ้น ๑๕ เกาะ อาทิ

เกาะตะรุเตา เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดมีพื้นที่ ๑๕๑ ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงาน และเป็นที่พักของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ซึ่งประกอบไปด้วยบังกะโล เรือนพักรับรอง และเต็นท์ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว และผู้มาเยือนประมาณ ๘๐๐ คน ระยะทางจากเกาะถึงตัวจังหวัด ประมาณ ๘๐ กิโลเมตรหรือห่างจากฝั่งท่าเทียบเรือปากบาราอำเภอละงู ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร บนเกาะมีสภาพเป็นป่าดงดิบ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิดมี ถ้ำ ลำธาร รังนกนางแอ่น มีหาดทรายที่ขาวสะอาดในบริเวณที่เป็นอ่าวต่างๆ เช่น อ่าวสน อ่าวขาม อ่าวตะเล็งวาว ซึ่งเป็นที่วางไข่ของเต่าทะเลชนิดต่าง ๆ ได้ผืนน้ำประกอบไปด้วยปะการังที่สวยงามอยู่ทั่วบริเวณ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำหลากหลายชนิด โดยเฉพาะปลาสวยงามที่มีอยู่อย่างชุกชุม

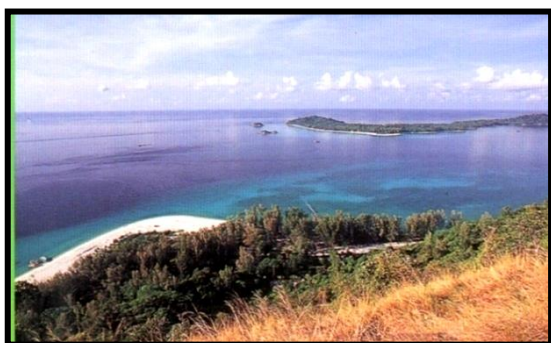
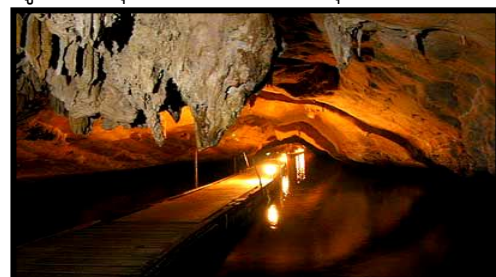
ในอดีตเกาะตะรุเตาเป็นสถานที่กักกันนักโทษทางการเมืองกบฏบวรเดช และนักโทษธรรมดา ซึ่งในปัจจุบันยังปรากฏร่องรอยของสิ่งก่อสร้างและเครื่องใช้หลงเหลืออยู่

ถ้ำจระเข้ ตั้งอยู่บนเกาะตะรุเตา เป็นถ้ำที่มีชื่อเสียงและมีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งหินที่มีลักษณะเป็นรูปจระเข้เด่นสง่าน่าชมอยู่ในถ้ำ และปากถ้ำมีลักษณะเป็นอุโมงค์มีน้ำไหลออกมาจากภายในถ้ำ นอกจากนี้ยังมีหาดทรายอยู่ทั้งสองฝั่งของทางน้ำไหล เวล่าน้ำขึ้นปากถ้ำจะถูกปิด การเข้าไปชมจึงต้องนั่งเรือไปตามลำคลองมะละกา ที่อ่าวพันเตมะละกา และควรไปในเวลาน้ำลด

เกาะอาดังและเกาะราวี ถือเป็นอาณาจักรแห่งปะการังที่ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตาไปทางทิศ

ตะวันตกประมาณ ๔๐ กิโลเมตร น้ำทะเลบริเวณรอบเกาะใสราวกับกระจกที่สามารถมองเห็นปะการังและปลานานาชนิดได้ด้วยตาเปล่า ซึ่งทั้งสองเกาะนี้ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันและขนาดของพื้นที่ก็ไม่ต่างกันมาก โดยที่แต่ละเกาะมีเนื้อที่ประมาณ ๓๐ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภูเขาและป่าไม้ ทั้งมีแหลมซึ่งเป็นหาดทรายขาวที่เต็มไปด้วยต้นสน และบริเวณหลังเกาะก็มีน้ำตกที่น้ำไหลแรงตลอดทั้งปี

เกาะหลีเป๊ะ ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้กับเกาะอาดัง โดยเป็นที่อยู่ของชาวเลประมาณ ๖๐๐ คน ซึ่งพวกเขามีภาษาพูด วัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง โดยมีอาชีพหลัก คือ การทำประมงพื้นบ้าน การดำน้ำหาหอยและกุ้งมังกร นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้สนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการแสดงพื้นบ้านจากชาวเลเกาะหลีเป๊ะอีกด้วย

เกาะหินงาม ตั้งอยู่บริเวณห่างจากเกาะหลีเป๊ะ ประมาณ ๒ กิโลเมตร ซึ่งนับเป็นความอัศจรรย์ทางธรรมชาติ โดยเป็นหินที่เกิดขึ้นจากการที่น้ำได้กัดเซาะและขัดสีก้อนหินทุกก้อนจนเกลี้ยงเกลา ก้อนหินเหล่านั้นจึงมีมากมายหลายขนาด หลากหลายสีสันทัน และสารพันรูปร่าง หินทุกก้อนจะถูกคลื่นซัดมากองรวมกันที่ชายหาดเป็นจำนวนเหลือคณานับ นอกจากนี้ยังมีตำนานเล่าขานมาจวบจนปัจจุบันว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะนี้ หากผู้ใดนำก้อนหินออกจากเกาะให้รับนำกลับไปไว้ที่เดิม มิฉะนั้นอาจจะประสบกับภัยอันตราย

เกาะไข่ มีลักษณะเป็นเกาะเล็กๆ ตั้งอยู่ก่อนถึงเกาะอาดัง – ราวี ซึ่งมีชุมประศูหินที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางธรรมชาติ โดยเชื่อกันว่าหากหนุ่มสาวคู่ใดได้ลอดผ่านชุมประศูหินแห่งนี้แล้ว ก็จะได้แต่งงานกัน นอกจากนี้เกาะไข่ยังมีหาดทรายที่ละเอียดและขาวสะอาด ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเห็นกลุ่มปะการังได้จากบนเรือ

อุทยานนกน้ำปลักพระยา อุทยานนกน้ำปลักพระยาอยู่ที่หมู่ที่ ๘ ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล อยู่ห่างจากตัวเมืองสตูล ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร มีหนองน้ำกว้างประมาณ ๑ ตารางกิโลเมตร เป็นที่พักพิงของนกน้ำจำนวนมาก ซึ่งอพยพมาอยู่เป็นครั้งคราวทุกปี ใกล้ๆกับบริเวณนี้ คือ เขาพระยาบังสา ซึ่งมีสายน้ำไหลลอดผ่านใต้ภูเขา มีทัศนียภาพสวยงามหลายแห่ง

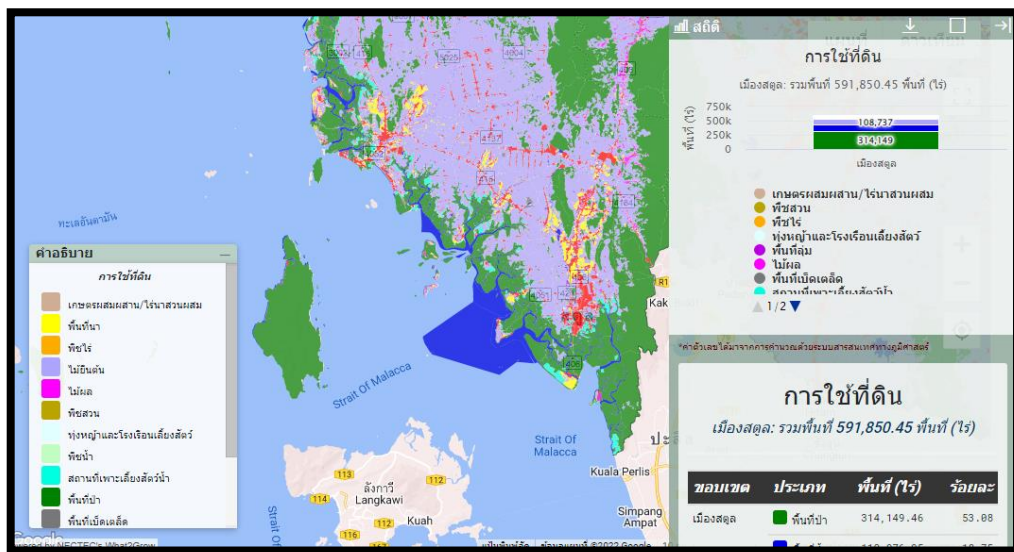
สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง เป็นสวนสาธารณะที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองสตูล สภาพทั่วไปมีลักษณะเป็นภูเขาหินปูนขนาดย่อม มีต้นไม้รอบบริเวณสวน และมีสายน้ำจากคลองมาบังไหลเลียบบ้านทิศตะวันตกของสวน ทำให้บรรยากาศเย็นสบายตลอดทั้งวันและมีร้านอาหารบริการแก่ผู้มาเยือน จึงเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่เหมาะสมแก่การพาครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในวันหยุด

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

อำเภอเมืองสตูล มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า

ตารางที่ ๖ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๓๑๔,๑๔๙	๕๓.๐๘
พืชไร่	๑๖๐	๐.๐๓
พื้นที่น้ำ	๑๑๐,๙๗๖	๑๘.๗๕
ไม้ยืนต้น	๑๐๘,๗๓๗	๑๘.๓๗
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๒,๖๕๐	๓.๘๓
พื้นที่เปิดเตล็ด	๖,๐๘๕	๑.๐๓
ไม้ผล	๑,๘๕๔	๐.๓๑
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๑๘๘	๐.๐๓
พืชสวน	๑๐๒	๐.๐๒
พื้นที่นา	๑๔,๔๗๙	๒.๔๕
พื้นที่ลุ่ม	๗๐๑	๐.๑๒
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๑,๗๔๖	๑.๙๘
พืชน้ำ	-	-

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล

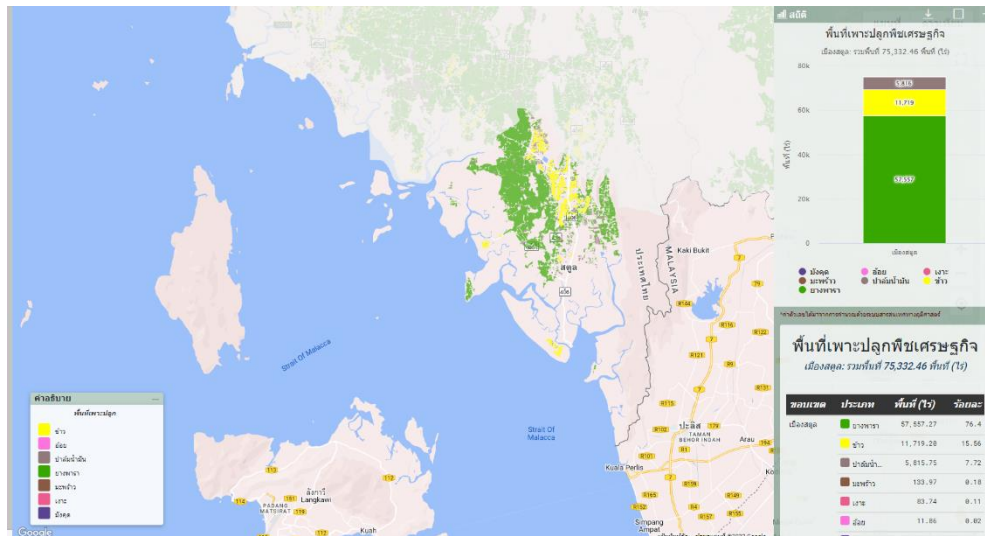
๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอเมืองสตูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๕๗,๕๕๗ ไร่ รองลงมาคือ ข้าว มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๑๑,๓๑๙ ไร่ และปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๕,๘๑๕ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก มะพร้าว,เงาะ,อ้อย,มังคุด เป็นต้น

ตารางที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเมืองสตูล

ตำบล	พื้นที่ ทั้งหมด	ยางพารา (ไร่)	ข้าว (ไร่)	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	มะพร้าว (ไร่)	เงาะ (ไร่)	อ้อย (ไร่)	มังคุด (ไร่)	รวมพื้นที่ การเกษตร ทั้งหมด
ตำบลพิมาน	๔๕	๕	-	๔๐	-	-	-	-	๔๕
ตำบลคลองขุด	๙,๒๖๒	๖,๖๘๗	-	๒,๕๑๔	๕๕	-	๖	-	๙,๒๖๒
ตำบลควนขัน	๑๓,๒๒๖	๑๒,๕๓๐	-	๖๒๑	๗	๕๘	-	๑๐	๑๓,๒๒๖
ตำบลเกตรี	๕,๙๗๕	๔,๕๘๙	๔๔๖	๘๖๘	๓๔	-	๓	๓๕	๕,๙๗๕
ตำบลบ้านควน	๑๕,๐๐๙	๑๓,๐๒๒	๑,๕๒๕	๔๔๗	-	๑๐	-	๕	๑๕,๐๐๙
ตำบลฉลุง	๑๓,๗๓๒	๑๒,๐๕๑	๙๗๒	๖๕๙	๒๑	๑๔	-	๑๕	๑๓,๗๓๒
ตำบลควนโพธิ์	๑๖,๙๖๓	๑๓,๒๔๗	๑,๓๕๑	๒,๓๕๖	๙	-	-	-	๑๖,๙๖๓
ตำบลเจ๊ะบิลัง	๑๙,๐๙๑	๑๗,๕๗๖	-	๑,๔๘๙	๐.๐๕	-	๑	๒๕	๑๙,๐๙๑
ตำบลตำมะลัง	๑,๗๕๑	๑,๕๑๐	-	๒๔๑	-	-	-	-	๑,๗๕๑
ตำบลตันหยงโป	๑,๐๓๙	๙๖๓	-	๗๒	๔	-	-	-	๑,๐๓๙
ตำบลปูยู	๑,๖๗๐	๑,๖๔๘	-	๒๒	-	-	-	-	๑,๖๗๐
รวม	๙๗,๗๖๓	๘๓,๘๒๘	๔,๒๙๔	๙,๓๒๙	๑๓๐.๐๕	๘๒	๑๐	๙๐	๙๗,๗๖๓

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล)

๑.๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอเมืองสตูล มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๘ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	สถานที่ตั้ง		
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	ร้านขอบคุณสตูล (กลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง)	นาง ลัทธนา นวมศิริ	๑๓๓/๑๖	-	พิมาน
๒	รวมใจพัฒนา	นางสาว วรรณา แซ่ตัน	๑๓๐/๒	-	เจ๊ะบิลัง
๓	วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปกาแฟพื้นเมืองบ้านโคกประดู่	นาง อะหมิหน๊ะ ลายงาม	๗๓	-	ฉลุง
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหน้าเมือง	นาง นภาพร ยงย่วน	๓๔๐	หมู่ที่ ๖ วัดหน้าเมือง	คลองขุด
๕	กลุ่มเตอร์บิลัง	นาง รัชณี เด่นกาญจนศักดิ์	๕๐๑	-	เจ๊ะบิลัง
๖	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังพะเนียด	นางสาว ยลณี ขุนดำ	๔๖๗	-	เกตุรี
ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	สถานที่ตั้ง		
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๘	กลุ่มอาชีพขนมพื้นเมืองบ้านริมห้วย	นาง รอสนี หลงสัน	๑๗	-	ฉลุง

๙	กลุ่มขนมก๋วยจั๊บน้ำร้อน	นาง วันฉัตร เกษมทรัพย์	๖๘	-	ฉลุง
๑๐	กลุ่มตัดเย็บและปักจักรบ้านตำมะลังใต้	นาง ฮาซื่อเม้าะ ศิริกาล	๑๙	หมู่ที่ ๓ ตำมะลังใต้	ตำมะลัง
๑๑	หมวกกกระปิเยาะห์	นาง สีสีหยา ลืออ่ำ	๑๘๘	-	ฉลุง
๑๒	กลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรีเกตรี	นางสาว คาริณญา กองพล	๗๒	-	เกตรี
๑๓	กลุ่มแม่บ้านประมงอาสา	นาง บุหงา อุเส็น	๑๑๐	-	ตันหยงโป
๑๔	กลุ่มควนขันบาติก	นางสาว พรพรรณ รักนิยม	๑๘๑	-	ควนขัน
๑๕	กลุ่มตำมะลังพัฒนา	นางสาว กุมารีย์ หลงกุนัน	๒๘๙	-	ตำมะลัง
๑๖	กลุ่มนริศราสมุนไพรมะนิ	นาง กัลยรัตน์ สหสบดี	๓๓๕	หมู่ที่ ๑ ลูโป๊ะบาตู	บ้านควน
๑๗	กลุ่มผลิตภัณฑ์ขนานน้ำ	นาย กันต์ สันติคุณานนท์	๔๑	หมู่ที่ ๓ โคกพิลา	ควนโพธิ์
๑๘	นายสรยุทธ์ ไซกุล (กลุ่มสตูดิโอ)	นาย สรยุทธ์ ไซกุล	๒๙๙/๖๗	หมู่ที่ ๖ ท่าหิน	ควนขัน
๑๙	กลุ่มอาหารทะเลแปรรูป	นาง มาริยะ สะยิปลัง	๒๑๙	-	ตันหยงโป
๒๐	กลุ่มกาแฟพื้นเมืองบ้านลูโป๊ะบาตู	นาย อุดลย์ ทั่งนัย	๖๗	หมู่ที่ ๑ ลูโป๊ะบาตู	บ้านควน
๒๑	น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นปานจิต	นาง สมจิต สุวรรณโณ	๒๗/๗๐	-	พิมาน
๒๒	บุหงาตันหยงโปแป๊ะกรอบ	นาง บี๊ะ ขุนชนะ	๑๔๓	-	ปูยู
๒๓	น้ำพริกซลมา	นาง เฉลิมศรี ยั่งยืน	๒๙๗	หมู่ที่ ๗ ลูโป๊ะกาบาย	บ้านควน
๒๔	ครัวสุขศรี อาหารปักษ์ใต้	นาง ภัฏฐาวิ วรรณละม้าย	๖๖๒	หมู่ที่ ๗ คลองขุดเหนือ	คลองขุด
๒๕	กลุ่มแปรรูปอาหารบ้านตำมะลังใต้	นาง ทศนีย์ เหมะหมัด	๒๓๒	หมู่ที่ ๓ ตำมะลังใต้	ตำมะลัง
๒๖	กลุ่มอาชีพผสมสีมีฮ์ซุมซนบ่อหลวง	นาง สุริยะ วิเชียรศรี	๓๖	-	เจ๊ะบิลัง
๒๗	พรทิพย์ เอ็งฉ้วน	นาง พรทิพย์ เอ็งฉ้วน	๑๒๗/๗๒	-	พิมาน
๒๘	กลุ่มเครื่องแกง อาหารแปรรูปปักษ์ใต้ อำเภอเมือง	นางสาว บุษยมา วรรณละม้าย	๖๖๒	-	เกตรี
๒๙	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองขุดเหนือ	นาง ทิพวรรณ ช่อนศรี	๗๙๗	-	คลองขุด
๓๐	กลุ่มสตรีผู้สูงอายุบ้านเจ๊ะบิลัง	นาง เจ๊ะโสม รอดหมั่น	๒๖๒	-	เจ๊ะบิลัง
ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	สถานที่ตั้ง		
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๓๒	กลุ่มสตรีบ้านเกตรี	นาง হাসานะ หมาดเต๊ะ	๙๒๐	-	เกตรี
๓๓	กลุ่มแม่บ้านสายใยรักแห่งครอบครัว	นาง ลุขดา ลิงลาห์	ศูนย์สาธิตการตลาด	-	ควนโพธิ์
๓๔	กลุ่มสตรีเกษตรกรการผลิตและแปรรูป	นาง อัสมานี หลั่งจิ	๓๗๔/๑	หมู่ที่ ๒ เจ๊ะบิลัง	เจ๊ะบิลัง

๓๕	กลุ่มแม่บ้านต้นหยงพัฒนา	นาง อินฉีะ บานย้าต	๑๙๔	-	ต้นหยงโป
๓๖	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านวังพะเนียด	นาย กุสิด สนไหม	-	-	เกตรี
๓๗	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านตำมะลังใต้	นาย หมดสาและ ปูหมัด	๑๙	หมู่ที่ ๓ ตำมะลังใต้	ตำมะลัง
๓๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำมะลังทวิศรีสุข	นางสาว บุศรา สง่าบ้านโคก	๔๒๕	-	ตำมะลัง
๓๙	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยชุมชนบักันใหญ่	นาย อุดลย์ ชนะบัณฑิต	๔๑	-	เกาะสาหร่าย
๔๐	ส่งเสริมอาชีพสตรี	นางสาว ชไมพร หมั่นสง่า	๒๕๑	-	เจ๊ะบิลัง
๔๑	กลุ่มขนนัมพื้นบ้าน	นางรุยดา ลีลานนท์	๗	หมู่ที่ ๕ เนินสูง	ควนขัน
๔๒	วานิตาบ้านขนม	นาง อินฉีะ สวามิน	๗๙	หมู่ที่ ๑ ฉลุง	เจ๊ะบิลัง
๔๓	ขนนัมพื้นบ้าน กลุ่มแม่บ้านต้นหยงอันตา	นาง ศรณา หมั่นยามิน	๒๒๓	หมู่ที่ ๑ ต้นหยงโป	ต้นหยงโป
๔๔	ครัวมาเรียม ไชยกุล	นาง มาเรียม ไชยกุล	๒๙๙/๖๗	หมู่ที่ ๔ ไทรงาม	ควนขัน
๔๕	กลุ่มรักษ์ฉลุง	นาย สุทธิ อำมาตย์นิติกุล	๗๑	หมู่ที่ ๑ ฉลุง	เจ๊ะบิลัง
๔๖	ศูนย์เรียนรู้ชุมชนพญาบังสา	นาย สุรัชพงศ์ หมั่นใจดี		หมู่ที่ ๕ ใหม่	ควนโพธิ์
๔๗	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเกตรี	นาย มุกาเล็ม กรมเมือง	๑๔๙	หมู่ที่ ๓ เกตรี	เกตรี
๔๘	กลุ่มผลิตภัณฑจักสานก้านจาก	นาง ปาริณา บัวหอม	๔๕๑/๔	หมู่ที่ ๔ คลองขุด	คลองขุด
๔๙	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโคกพิลา	นายหมัด ทังปากถ้ำ	๒๑	หมู่ที่ ๓ โคกพิลา	ควนโพธิ์
๕๐	กลุ่มขนนัมพื้นเมืองบ้านกาลูบี	นางสาว อรอุมา อยู่ดี	๗๕	หมู่ที่ ๖ กาลูบี	บ้านควน
๕๑	กลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรีบ้านลูโป๊ะการายี	นางสาว นาดีละห์ น่ายูรี	๒๘๘	หมู่ที่ ๗ ลูโป๊ะการายี	บ้านควน
๕๒	กลุ่มเชา นาง เกตรี	นางสาว นาวิยา หมาดตา	๘๒	หมู่ที่ ๓ เกตรี	เกตรี
๕๓	ไม้เลื้อยอันดามัน บ้านท่าหิน	นาย บุญคลอง รอดเดช	๓๘	หมู่ที่ ๖ ท่าหิน	ควนขัน
๕๔	กลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ หมู่ ๕ บ้านควน	นางศิริเพ็ญ สะอูรา	๓๐๗	หมู่ที่ ๕ ควน	บ้านควน
ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	สถานที่ตั้ง		
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๕๖	บูเก้ตกะจิ	นางสาว พัทรี พรหมพุด	๕๒	หมู่ที่ ๑๒ เขาน้อย	ฉลุง
๕๗	ท่าปริงเบอเกอร์รี	นางสาว ยาวนีย์ ลำโป	๗๔	-	เจ๊ะบิลัง
๕๘	บุญมีรังนก	นาง บุญมี ทิพย์แก้ว	๑๖๖ /๓๔	-	พิมาน
๕๙	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกาะยะระโดด แปรรูปอาหารทะเล	นาง พงจันทร์ ต๊ะดุย	-	หมู่ที่ ๖ ตะโละน้ำ	เกาะสาหร่าย
๖๐	กลุ่มชื่นใจปาเต๊ะ	นาง หัสนี ปังเลมาปูเลา	๑๒๐	หมู่ที่ ๖ ตะโละน้ำ	เกาะสาหร่าย

๖๑	ครัวคุณหน้า	นาง จันทนา แซ่ตัน	๕๕๙	-	เจ๊ะบิลัง
๖๒	ครัวชัยกุล แกงปักขี้ไต้	นาย ณรงค์ ชูมนาค	๒๙๙/๙๙	-	พิมาน
๖๓	กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านควนสตูล	นาง วิไลวรรณ สะอูรา	๓๕๔	หมู่ที่ ๕ ควน	บ้านควน
๖๔	กลุ่มน้ำผึ้งรวงบ้านทุ่งหญ้าแดง	นาย สามาด เตาวะโต	๑๓๗	หมู่ที่ ๑ เขาน้อยตก	ควนโพธิ์
๖๕	ขนมพื้นเมืองและอาหารแปรรูป	นางสาว สาทิกา แก้วสิงค์	๑	หมู่ที่ ๑ ตันหยงอุมา	เกาะสาหร่าย
๖๖	กลุ่มขนมพื้นบ้านส้มมาชีพบ้านไร่เกตรี	นางสาว ฮามิน๊ะ สะปาน	๕๕	หมู่ที่ ๑ ไร่	เกตรี
๖๗	กลุ่มขนมพื้นเมืองบ้านนาลาน	นาง ฮามิน๊ะ พุมเชื้อ	๒๘๒	หมู่ที่ ๓ นาลาน	ควนขัน
๖๘	วิสาหกิจชุมชนดอกหญ้า บ้านท่าหิน	นาย มะหมาด มะลา	๔๔	หมู่ที่ ๖ ท่าหิน	ควนขัน
๖๙	กลุ่มแปรรูปตำบลควนโพธิ์	นาง สุนคน ปรามจิตร	๓๑	หมู่ที่ ๔ เกาะเนียง	ควนโพธิ์
๗๐	กลุ่มชาวเลหลีเป๊ะ	นางสาวฉัตรพร พระอ๊ะ	๘๘	หมู่ที่ ๗ เกาะกาตัง,หลีเป๊ะ	เกาะสาหร่าย
๗๑	เครื่องแกงแม่บ้านเกาะเนียง	นางสุจินต์ หมั่นแก้ว	๕๘	หมู่ที่ ๔ เกาะเนียง	ควนโพธิ์
๗๒	บ้านขนมป้าโส	นาง โสภา ณ นคร	๓๘๔	หมู่ที่ ๖ วัดหน้าเมือง	คลองขุด
๗๓	บุษันดารา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะยะระโดดใหญ่ หมู่ที่ ๕	นางสาวรำล๊ะ วัฒนะ	๑๓๖	หมู่ที่ ๕ เกาะสาหร่าย	เกาะสาหร่าย
๗๔	ทองม้วนกะชบาไพร	นาง ขบาไพร หวันสตูล	๙๖๒	หมู่ที่ ๔ คลองขุด	คลองขุด
๗๕	Preesama	นางสาว กัลยากร พรเจริญ	๙๒	-	พิมาน
๗๖	GAMAT BY SOFIA (กาหมาด)	ดารีเยะ หมานสัน	๒๗๕	หมู่ที่ ๑ ฉลุงใต้	ฉลุง
ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	สถานที่ตั้ง		
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๗๙	กลุ่มส้มมาชีพชุมชนบ้านเกาะเนียง	นาย สงัด รังงาม	๑๑๔	หมู่ที่ ๔ เกาะเนียง	ควนโพธิ์
๘๐	กลุ่มแกะสลักหนังตะลุง	นาย เอิบ แก้วบัวสัง	๑๓๙	หมู่ที่ ๔ เกาะเนียง	ควนโพธิ์
๘๑	กลุ่มรักษ์สุขภาพ	นาย ชนะ วรพงษ์	๒/๑๖	-	พิมาน
๘๒	ส่งเสริมอาชีพบ้านบากันใหญ่	นางสาว รอดิปะ โต๊ะเอียด	๓๙	หมู่ที่ ๒ บากันใหญ่	เกาะสาหร่าย
๘๓	บากันใหญ่แปรรูปอาหารทะเล	นางสาว มาริหยา จิแอ	๑๕	หมู่ที่ ๒ บากันใหญ่	เกาะสาหร่าย

๘๔	กลุ่มสตรีพัฒนาบ้านเนินสูง	นาง รุยิดา สีสานนท์	๗	หมู่ที่ ๕ เนินสูง	ควนขัน
๘๕	ร้านขอบคุณสตูล (กลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง)	นาง ลักณา นวมศิริ	๑๓๗/๑๖	-	พิมาน
๘๖	รวมใจพัฒนา	นางสาว วรรณา แซ่ตัน	๑๓๐/๒	-	เจ๊ะบิลัง
๘๗	วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปกาแฟพื้นเมืองบ้านโคกประดู่	นาง อะหมิหน๊ะ ลายงาม	๗๓	-	ฉลุง
๘๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหน้าเมือง	นาง นภาพร ยงย่วน	๓๔๐	หมู่ที่ ๖ วัดหน้าเมือง	คลองขุด
๘๙	กลุ่มเตอร์บิลัง	นาง รัชณี เต็นกาญจนศักดิ์	๕๐๑	-	เจ๊ะบิลัง
๙๐	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังพะเนียด	นางสาว ยัลณี ขุนดำ	๔๖๗	-	เกตรี
๙๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวเขา	นาง ปรีตะ อายาหมื่น	๔๘	-	ฉลุง
๙๒	กลุ่มอาชีพขนมพื้นเมืองบ้านริมห้วย	นาง รอฮะนี หลงสัน	๑๗	-	ฉลุง
๙๓	กลุ่มขันหมากบ้านกุ่มบังจามัง	นาง วันณา เถาว์ลย์	๖๘	-	ฉลุง
๙๔	กลุ่มตัดเย็บและปักจักรบ้านตำมะลังใต้	นาง ฮาซื่อเม๊าะ ศิริกาล	๑๙	หมู่ที่ ๓ ตำมะลังใต้	ตำมะลัง

มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสตูล,พ.ศ. ๒๕๖๕

๒๙

ตารางที่ ๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๖๓
เครื่องดื่ม	๑๓
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๖
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๙
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๓
รวม	๙๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสตูล ,พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองสตูล

ชื่อ	ที่อยู่	ประธาน	จำนวนสมาชิก
------	---------	--------	-------------

	เลขที่	หมู่ ที่	ตำบล		
กลุ่มแปรรูปข้าวเกรียบตำบลควนโพธิ์	๓๑	๔	ควนโพธิ์	นางสุคน ปราบจิตร	๗
หัวแหลมโฮมสเตย์ (เกาะสาหร่าย)	๓๕	๔	เกาะสาหร่าย	นายบ็ีซอล อุโหยบ	๑๐
กลุ่มอาชีพบ้านตำมะลังใต้	๖๖	๓	ตำมะลัง	นายหวันฮาหมิด หวันอาหลัง	๑๒
ตำบลควนโพธิ์	๓	๗	ควนโพธิ์	นายตุลา โดยพิลา	๘
ผึ่งเขานางบูเก้ตตรี	๒๔๙	๓	เกตรี	นายเกาซีย์ หมาดเต๊ะ	๑๕
KT Chicken บูเก้ตตรี	๒๒๓	๗	เกตรี	นางสาวฟาติมะ เบ็ญกาเส็ม	๑๓
KT mushrooms เท็ดบูเกตตรี	๑๑๔	๖	เกตรี	-	๑๘
เกษตรกรรุ่นใหม่สตูล	๕๘๘	๒	คลองขุด	นายนิสทร สุวรรณจิตต์	๗
กลุ่มเกษตรอัตลักษณ์วิถีสตูลสีเขียว ตำบลควนขัน	๕๘๑	๒	คลองขุด	นายตะเภา อิตกี	๗
เตอร์บิลัง	๕๐๑	๒	เจ๊ะบิลัง	นางรัชนี เตนกาญจนศักดิ์	๗
ปลูกพืชทางเลือกใหม่เกาะหลีเป๊ะ	๔๒๒	๘	เกาะสาหร่าย	นายอภิวัฒน์ จันทกุล	๘
ฮาซุน่า สมุนไพรบ้านคุณธรรม	๓๖๒	๓	ควนขัน	นางสาวฮัสซุน่า หมินเต๊ะ	๗
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และอนุรักษ์ บ้าน บาขันแตรัม	๘๑	๖	ควนขัน	นายสมคิด อำมาตี	๒๑
แปลงใหญ่ข้าว ตำบลเกตรี อำเภอ เมืองสตูล จังหวัดสตูล	๑๔๙	๓	เกตรี	นายกริยา อาดำ	๒๔
ฮัซบิรติกรอบจิว	๕๖๖	๒	เจ๊ะบิลัง	นางปริต๊ะ นาดมา	๑๒
กลุ่มคนรักปลาทูมอ บ้านควนโพธิ์	๓๒๘	๒	ควนโพธิ์	นายวงศ์ โดยพิลา	๗
บูเก้ตตรี โฮมสเตย์ สตูล	๒๑๖	๓	เกตรี	-	๑๐
รักษ์สุขภาพ	๒/๑๙	-	พิมาน	นายชนะ วรพงษ์	๗
กลุ่มสหพันธ์เกษตรกร อ.เมืองสตูล ๒	๒๖๐/๘	-	พิมาน	นายสะมาแอล เก็บกาเม็น	๒๐
การเลี้ยงปูดำคอนโดอัจฉริยะ	๑๐๘/๒	-	พิมาน	นายสุรวินท์ ตั้งหวัง	๘
กลุ่มสหพันธ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโค พื้นเมืองพันธุ์ผสม อ.เมืองสตูล	๒	๒	คลองขุด	นางนุชนาฏร์ อนุวัฒน์	๑๗
เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลูโป๊ะบาตู	๒๙๔	๑	บ้านควน	นายสุรียา อาดำ	๑๕
กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านกาลันยี่ตัน	๒๐๕	๕	เจ๊ะบิลัง	นางทิพย์วรรณ อินทะโน	๓๐
ท่องเที่ยวเกาะยะระโดด	๑๒๐	๖	เกาะสาหร่าย	นายมาห์หมาด นาดมา	๒๖
กลุ่มเลี้ยงปลาควนดินแดง	๓๙๓	๑	ควนขัน	นายฮาหรน เล่ทองคำ	๙
กลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรง มุสลิมทุ่งพญา	๑๗๑	๑๔	ฉลุง	นายร่าเหม ยังหาด	๒๐
ประชาธิรัฐ เมืองสตูล ร้านค้า	๗๔	-	พิมาน	นายคุณชนะ ศักดิ์ธีระกุลฤติ	๑๑
กลุ่มแม่บ้านป็นตัง	๒๔๙	๑	เจ๊ะบิลัง	นางสตีฟาตีมะ วัฒนะ	๑๕
ดอกหญ้าบ้านท่าหิน	๔๔	๖	ควนขัน	นางสาวสตีฮาเสียะ ทองขาว	๑๕
บ้านขนมผูกกรัก เจ๊ะบิลัง	๒๕๑	๒	เจ๊ะบิลัง	นางชไมพร หมั่นสง่า	๘
กลุ่มเกษตรกร แพะ แกะ และโค	๗/๓	-	พิมาน	นายอดุลย์ ไชยกุล	๑๔
ชมรมเรือนำเที่ยวตำบลตันหยงโป	๙๔	๓	ตันหยงโป	นายวิโรจน์ อำมาตี	๑๑
กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านควน สตูล	๓๕๔	๕	บ้านควน	นางวิไลวรรณ ฮะอูรา	๙
ประมงเรือเล็ก	๔๖	๓	ตำมะลัง	นายอุโสบ มะอะหมิน	๑๔
กลุ่มพัฒนาอาชีพ (บ้านท่าส้ม)	๖๕	๑	ตำมะลัง	นายไพบุลย์ โลหะตันติวรกุล	๕๐

กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลบ้านบากัน เคย	๑๑๒	๓	ตันหยงโป	นางหัตยา หมดตานี	๒๐
ควนขันบาติกาปะเต๊ะ	๑๘๑	๔	ควนขัน	นางสาวพรพรรณ รักนิยม	๑๖
กลุ่มเลี้ยงแพะเนื้อชุมชนทุ่งเฉลิมสุข ตำบลพิมาน	๑๒๘/๖	-	พิมาน	นางรักษิณา นวลพรม	๑๓
ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลตันหยงโป (บ้านบากันเคย)	๑๕๙	๓	ตันหยงโป	นายอาเล็น ระสุไสระ	๕๐
กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขาพญาบัง สา	๒๑๑	๕	ควนโพธิ์	นายชัยยุทธ์ ช้ายเกลี้ยง	๑๘
กลุ่มตัดเย็บและปักบ้านตำมะลังใต้	๑๙	๓	ตำมะลัง	นางฮาซือเมาะ ปูหมัด	๒๕
แม่บ้านตันหยงพัฒนา	๑๙๔	๑	ตันหยงโป	นางอินฉ๊ะ บาน้ำต	๒๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านหัวเขา	๔๘	๙	ฉลุง	นางปรีตะ อายาหมิน	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำมะลังทิวศรี สุข	๔๒๕	๒	ตำมะลัง	นางสาวบุศรา สง่าบ้านโคก	๑๕
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรแบบ ผสมผสาน	๕๓	๒	ควนโพธิ์	นายสมพงศ์ ดำหนู	๒๖
กลุ่มแม่บ้านประมงอาสาบ้านบากัน เคย	๑๑๐	๓	ตันหยงโป	นางบุหงา อูเส็น	๓๔
กลุ่มอนุรักษ์ส่งเสริมอาชีพบ้านบากัน เคย	๑๑๐	๓	ตันหยงโป	นายอดิสร อูเส็น	๒๐
โรตี ชาชัก สตูล	๑๓๗/๑๖	-	พิมาน	นางสาววรรณา แซ่ตัน	๘
กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลบ้านหาด ทรายยาว	๑๕๘	๒	ตันหยงโป	นางมารียะ ฮะยิบิลัง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเพื่อการผลิตกุ่มบังจามัง เหนือ	๙๑	๗	ฉลุง	นางวรรณภา สวนแก้ว	๑๕
แม่บ้านเกษตรกรวังพะเนียด	๒๙	๕	เกตุรี	นางยัลณี ขุนดำ	๑๒
การแปรรูปกาแฟพื้นเมืองบ้านโคก ประดู่	๗๓	๑๑	ฉลุง	นางอะหมิน๊ะ ลายงาม	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านหน้าเมือง	๓๔๐	๖	คลองขุด	นางนภาพร ยงย่วน	๑๐

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล ,พ.ศ. ๒๕๖๗

๓๑

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มส่งเสริมอาชีพเพาะเห็ด	หมู่ ๑	ต.เกตุรี	อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มศูนย์ส่งเสริมและ ผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนตำบลเกตุรี	หมู่ ๓	ต.เกตุรี	อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรฮัซบีโรตีกรอบ จิ๋ว	หมู่ ๒	ต.เจ๊ะบิลัง	อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๕

กลุ่มยุทธการโรงเรียนมุสลิมศึกษา	หมู่ ๒ ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๒
กลุ่มยุทธการโรงเรียนบ้านไทรงาม	หมู่ ๔ ต.ควนขัน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๕
กลุ่มยุทธการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ จังหวัดสตูล	หมู่ ๗ ต.เกตุ อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๗
กลุ่มยุทธการโรงเรียนบ้านใหม่	หมู่ ๕ ต.ควนโพธิ์ อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๕
กลุ่มยุทธการโรงเรียนบ้านปาเต๊ะ	หมู่ ๓ ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๙
กลุ่มยุทธการโรงเรียนบ้านยะระโตดน้อย	หมู่ ๔ ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๒
กลุ่มยุทธการโรงเรียนสตูลวิทยา	หมู่ ๖ ต.คลองขุด อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๓๖
กลุ่มยุทธการโรงเรียนเทศบาลวัดชนาธิปเฉลิม	ต.พิมาน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๐
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการบ้านควน	หมู่ ๕ ต.บ้านควน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการบ้านหน้าเมือง	หมู่ ๖ ต.คลองขุด อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการบ้านโคกประดู่	หมู่ ๑๑ ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๐
กลุ่มแม่บ้านยุทธการบ้านหัวเขา	หมู่ ๙ ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการบูเก้ตเกอจี	หมู่ ๑๒ ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการบ้านวังพะเนียด	หมู่ ๗ ต.เกตุ อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการตำมะลังทิวศรีสุข	หมู่ ๒ ต.ตำมะลัง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการควนขันบาติก	หมู่ ๔ ต.ควนขัน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการบ้านยะระโตดน้อย	หมู่ ๔ ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๒๐
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการบ้านตันหยงพัฒนา	หมู่ ๑ ต.ตันหยงโป อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๗
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการขอบคุนสตูล	ต.พิมาน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านยุทธการข้าวเกรียบสมุนไพร	หมู่ ๔ ต.ควนโพธิ์ อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐
กลุ่มแม่บ้านยุทธการแม่บ้านพัฒนาอาชีพบ้านกาลันยัตัน	หมู่ ๕ ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรงมุสลิมทุ่งพญา	หมู่ ๑๔ ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรผสมผสานอินทรีย์	หมู่ ๖ ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเลี้ยงผึ้ง ม.๔ บ้านไทรงาม	หมู่ ๔ ต.ควนขัน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเลี้ยงผึ้งควนโพธิ์	หมู่ ๑ ต.ควนโพธิ์ อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพฟาร์ม เกษตรกรรมยั่งยืนและพอเพียง	ต.พิมาน อ.เมืองสตูล จ.สตูล	๑๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล,พ.ศ. ๒๕๖๗

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

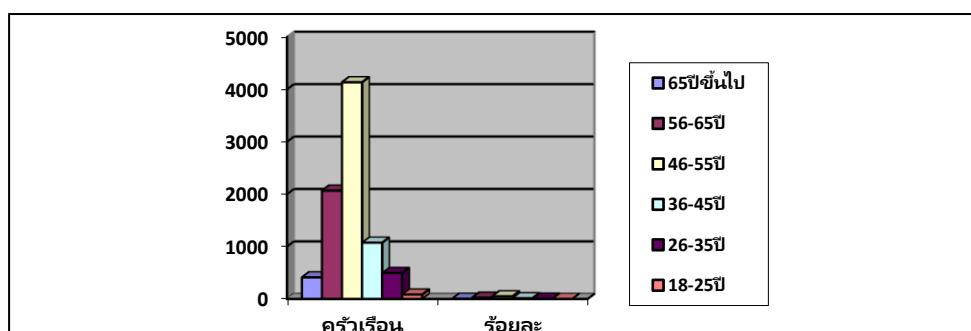
(๑) ครั้วเรื่อนเกษตรกร

อำเภอเมืองสตูลมีครั้วเรื่อนเกษตรกร จำนวน ๗,๙๔๙ ครั้วเรื่อน โดยมีหัวหน้าครั้วเรื่อนเกษตรกร อายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๓,๙๗๕ ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๕ และอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครั้วเรื่อนจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรื่อน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๑๓	๕
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๐๔๗	๒๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๓,๙๗๕	๕๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๙๗๕	๑๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๕๔	๖
๑๘ - ๒๕ ปี	๘๕	๑
รวม	๗,๙๔๙	๑๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครั้วเรื่อนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

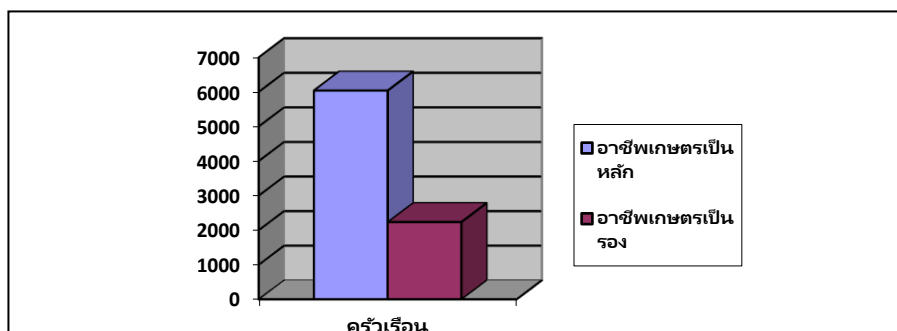
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอเมืองสตูลมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๕,๘๐๓ ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ ๗๓ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒,๑๔๖ ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ ๒๗

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๕,๘๐๓	๗๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒,๑๔๖	๒๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

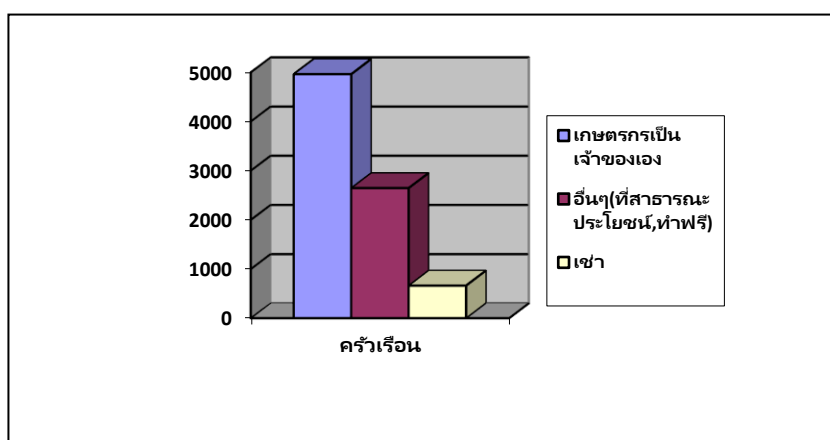
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเมืองสตูล ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔,๗๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒,๕๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒ และเช่า จำนวน ๖๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔,๗๗๐	๖๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒,๕๔๔	๓๒
เช่า	๖๓๕	๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเมืองสตูล, จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

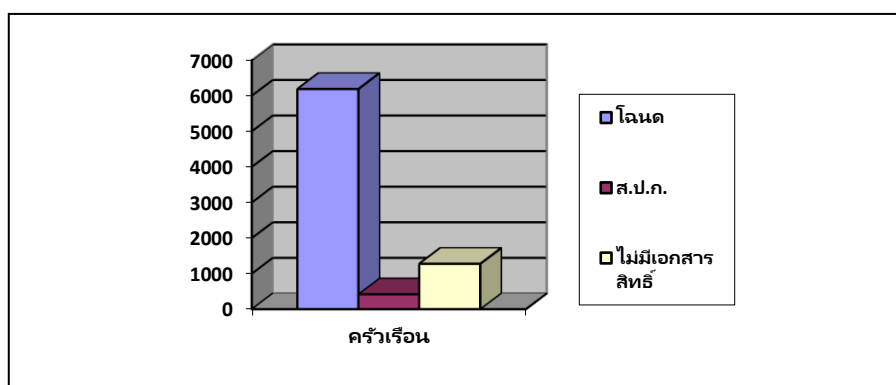
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอเมืองสตูลมีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑,๒๗๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๔๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๖,๒๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๖,๒๐๐	๔๗๘	-	๑,๒๗๑	๗,๙๔๙

ที่มา :ระบบทะเบียนเกษตรกร, พ.ศ. ๒๕๖๖

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอเมืองสตูล มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๕๓ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๘ กลุ่ม สมาชิก ๒๐๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๘ กลุ่ม สมาชิก ๑๘๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๕๕ แห่ง สมาชิก ๙๗๖ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ฉลุง	๑	๒๗	๒	๑๓	๑	๑๗	๗	๙๗	-	-	-	-
บ้านควน	๑	๒๖	๒	๑๒	-	-	๓	๑๐๙	-	-	-	-
เกตุรี้	๒	๒๗	๑	๑๗	๑	๒๖	๔	๒๘	-	-	-	-
ตำมะลัง	-	-	๑	๑๓	-	-	๕	๑๑๒	-	-	-	-
ตันหยงโป	-	-	๒	๒๔	-	-	๘	๑๔๔	-	-	-	-
ควนขัน	๑	๒๕	๑	๑๖	๑	๒๐	๓	๗๕	-	-	-	-
เกาะสาหร่าย	-	-	๑	๑๕	๑	๒๕	๕	๑๔๕	-	-	-	-
คลองขุด	-	-	๒	๒๐	๑	๒๒	๑	๓๕	-	-	-	-
ควนโพธิ์	๑	๒๕	๒	๒๙	๑	๒๕	๓	๒๑	-	-	-	-
เจ๊ะบิลัง	๑	๒๓	๑	๒๔	๑	๒๕	๕	๙๗	-	-	-	-
ปูยู	-	-	-	-	-	-	๑	๒๙	-	-	-	-
พิมาน	-	-	๑	๒๒	๑	๒๕	๖	๘๔	-	-	-	-
รวม	๗	๑๕๓	๑๘	๒๐๕	๘	๑๘๕	๕๕	๙๗๖	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๕

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอเมืองสตูล มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๔ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์

ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๔ ศูนย์

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๕ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศสสัตว์	ปกรูป	
เกตุรี้	๑	๔	๑	-	๑	๔	-	-	-
บ้านควน	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ควนโพธิ์	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
ตำมะลัง	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๔	๑	๑	๔	๕	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล , พ.ศ.๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเมืองสตูล มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๖๙ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ... ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๔ ราย และอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
คลองขุด	-	๑	๑	๑	๑	๗	-	-	-
ควนขัน	-	๑	๑	๑	-	๖	-	-	-
บ้านควน	-	๑	๑	๑	-	๗	-	-	-
ฉลุง	-	๑	๑	๑	-	๑๔	-	-	-
เกาะสาหร่าย	-	๑	๑	๑	-	๖	-	-	-
ตันหยงโป	-	๑	๑	๑	-	๓	-	-	-
เจ๊ะบิลัง	-	๑	๑	๑	๑	๖	-	-	-
ตำมะลัง	-	๑	๑	๑	-	๓	-	-	-
ปูยู	-	๑	๑	๑	-	๓	-	-	-
ควนโพธิ์	-	๑	๑	๑	๑	๗	-	-	-
เกตรี	-	๑	๑	๑	๑	๗	-	-	-
รวม	-	๑๑	๑๑	๑๑	๔	๖๙	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล , พ.ศ.๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเมืองสตูลมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเมืองสตูลมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๖ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
เกตรี	๒	นายยุสุบ สันหมุด นายบุกาเส็ม กรมเมือง	หมู่ ๒ ตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล หมู่ ๓ ตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
ควนโพธิ์	๒	นายหมีด ทังปากถ้ำ นายพิทักษ์ ชอบแต่ง	หมู่ ๓ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล หมู่ ๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
คลองขุด	๒	นายสมหมาย บรรณา นายบุญสิน เรืองสุข	หมู่ ๕ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล หมู่ ๗ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
บ้านควน	๑	นายมะหะหมัด ยาติกุล	หมู่ ๗ ตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
ฉลุง	๒	นายหมัดสอิด แล้หมั่น นายร่าเหม ย้งหาด	หมู่ ๗ ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล หมู่ ๑๔ ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
เจ๊ะบิลัง	๒	นายกอหนี่ เหตุญ้อย นางทิพวรรณ อินทไณ	หมู่ ๖ ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล หมู่ ๕ ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
ควนขัน	๒	นายบุญฤทธิ์ ละอองวิจิตร นางวัฒนา คงสี	หมู่ ๔ ตำบลควนขัน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล หมู่ ๔ ตำบลควนขัน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
รวม	๑๓	๑๓	๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองสตูล

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายนันทร สุวรรณจิตต์

หมู่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรมีกำลังการผลิตที่น้อยส่งผลให้สินค้าที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพัฒนามาตรฐานสินค้าให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน/
สร้างเครือข่ายเพื่อขยายกำลังการผลิต

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ระบบน้ำในโรงเรือน/การผลิตพืชผักที่ได้มาตรฐาน GAP/มีตลาดรองรับผลผลิต

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรบังคับ

๑. การผลิตพืชปลอดภัย/อินทรีย์

๒. การบริหารจัดการศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์/IPM

๓. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า

๔. การจัดการดินปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๕. การทำบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรเสริม

๑. ระบบน้ำในโรงเรือน

๒. แผนการผลิตรายบุคคล IFPP

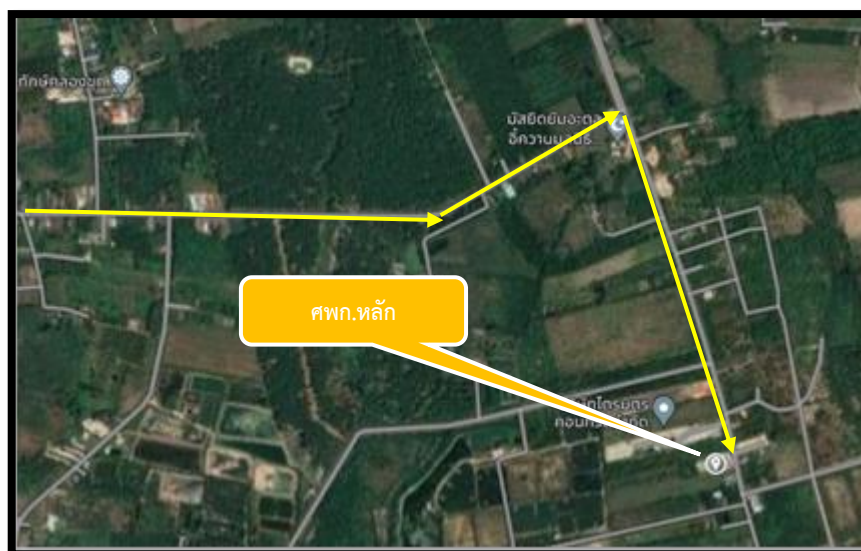
ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๕ ศูนย์

ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองสตูล
จังหวัดสตูล

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน ต.เจ๊ะบิลัง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน	๖	เจ๊ะบิลัง	นายกอนนี เหตุฉุ นัย	๐๙๘๐๙๓๒๕๑๙
๒	ศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตยางพารา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืน ต้น	๖	เจ๊ะบิลัง	นายรอหมาน เตาบ สัน	-
๓	ศูนย์ข้าวตำบล ควนโพธิ์	ศูนย์ข้าวชุมชน	๓	ควนโพธิ์	นายหมีด ทังปาก ถ้ำ	๐๘๗๒๙๘๑๘๓๑

๔	ศูนย์ท่องเที่ยวชุมชนพญาบังสา	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๕	ควนโพธิ์	นายสุรัฐพงษ์ หมั่นใจดี	๐๘๖๔๘๐๖๑๖๕
๕	กลุ่มผู้ผลิตไม้ผลตำบลเกตุรี	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๕	เกตุรี	นายมานพ พูลแก้ว	๐๘๓๑๙๑๒๖๒๘
๖	ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเกตุรี	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๓	เกตุรี	จำสืบทรีมนัส ปลอดทอง	๐๘๙๗๓๒๖๓๒๓
๗	ศูนย์เรียนรู้เฉพาะทางด้านแพะ	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๓	ฉลุง	นายอาดัม หลงจิ	๐๘๙๖๕๕๒๔๘๕
๘	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรผสมผสาน	๒	เกตุรี	นายยุสุบ สันหมุด	๐๘๙๙๗๘๓๒๒๙
๙	แปลงใหญ่พืชไร่พริกมุสลิมทุ่งหญ้า	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๑๔	ฉลุง	นายร่ำเหม ยิงหาด	๐๘๖๓๐๘๙๑๕๕
๑๐	กลุ่มผลิตไม้ผลตำบลเกตุรี	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๒	เกตุรี	นายมานพ พูลแก้ว	๐๘๓๑๙๑๒๖๒๘
๑๑	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลควนโพธิ์	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๑	ควนโพธิ์	นายพิทักษ์ ชอบแต่ง	๐๘๘๘๓๐๘๘๒๓
๑๒	ศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและกสิกรรมธรรมชาติ	เกษตรผสมผสาน	๕	คลองขุด	นายสมหมาย บรรณา	๐๙๕๗๖๓๔๘๖๘
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรผสมผสาน	๔	ควนขัน	นายบุญฤทธิ์ ละออวิจิตร	๐๘๔๖๙๑๐๘๑๑
๑๔	ศูนย์เรียนรู้เฉพาะทางด้านการประมง	ศูนย์เรียนรู้เฉพาะทางด้านการประมง	๕	คลองขุด	นายอัครธรรักษ์ หมาดเต๊ะ	๐๘๑๘๙๗๔๔๘๒
๑๕	ศูนย์ข้าวเกตุรี	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว	๓	เกตุรี	นายบุกาเส็ม กรมเมือง	๐๙๙๐๕๖๗๖๙๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๔ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอเมืองสตูล

อำเภอเมืองสตูล มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๘ กลุ่ม ได้แก่
แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ยางพาราตำบลควนโพธิ์
ที่อยู่ ม.๗ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตยางพารา

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๑๓๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๑๐๘๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๕๐ บาท/ไร่
- ประมาณการระบาย ๓๑ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้าให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อลดต้นทุนการผลิตในการป้องกันโรคพืช

ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ การระบาย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
เพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า			←→										๓๑บาท/ไร่	๑๕๐บาท/ไร่
ผลิตเชื้อราไตรโค เดอร์มา			←→										๓๑บาท/ไร่	๑๕๐บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ยางพาราตำบลบ้านควน

ที่อยู่ม.๑ ตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตยางพารา

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๑๓๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๑๐๘๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๕๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย ๓๑ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห่นแดงให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อลดต้นทุนการผลิตในการป้องกันโรคพืช

ตารางที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
เพาะเลี้ยงเห่นแดง			←→										๓๑บาท/ไร่	๑๕๐บาท/ไร่
ผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา			←→										๓๑บาท/ไร่	๑๕๐บาท/ไร่

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๕

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลควนโพธิ์

ที่อยู่ม.๓ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓๒๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๘๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๕๗๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๕๗๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย ๓๕๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห่นแดงให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
เพาะเลี้ยงเห็ดนางแดง					←				→					๕๗๐๐ บาท/ไร่	
การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน					←				→				๓๕๐๐ บาท/ไร่	๕๗๐๐ บาท/ไร่	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๕
แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลเกตุ
ที่อยู่ ม.๗ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓๒๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๕๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๕๗๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๕๗๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓๕๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้าให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๑๓ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
เพาะเลี้ยงเห็ดนางแดง					←				→					๕๗๐๐ บาท/ไร่	
การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน					←				→				๓๕๐๐ บาท/ไร่	๕๗๐๐ บาท/ไร่	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๕
แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลควนโพธิ์
ที่อยู่ ม.๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตปาล์มน้ำมัน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔๐๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒๘๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๘๖๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๕๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้าให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒. ส่งเสริมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อลดต้นทุนการผลิตในการป้องกันโรคพืช
๓. ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ตารางที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
เพาะเลี้ยงเห็ดแดง					←				→					๑๙๖๐๐ บาท/ไร่
การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน					←				→				๕๐๐ บาท/ไร่	๑๙๖๐๐ บาท/ไร่

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๕

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองขุด

ที่อยู่ม.๑.ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตปาล์มน้ำมัน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔๐๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒๘๐๐กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๙'๖๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๕๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดแดงให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อลดต้นทุนการผลิตในการป้องกันโรคพืช
๓. ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
เพาะเลี้ยงเห็ดแดง					←				→					๑๙๖๐๐ บาท/ไร่
การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน					←				→				๕๐๐ บาท/ไร่	๑๙๖๐๐ บาท/ไร่

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองขุด

ที่อยู่ม.๑๔ ตำบลคลอง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตปาล์มน้ำมัน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓๖๐ บาท (๒๐%)

- เป้าหมายผลผลิต...เพิ่มผลผลิต จาก ๘ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้.....๕๐๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย.....๕๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมมาตรฐานการผลิตให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

ตารางที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
สนับสนุนปัจจัยการผลิต	←			→									๕๐๐ บาท/ไร่	๕๐๐๐ บาท/ไร่	
ส่งเสริมมาตรฐานการผลิต	←			→									๕๐๐ บาท/ไร่	๕๐๐๐ บาท/ไร่	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ยางพาราตำบลฉลุง

ที่อยู่ ม.๗ ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรมรวมกลุ่มผลิตยางพารา

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๑๓๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๑๐๘๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต...เพิ่มผลผลิต จาก ๒๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๒๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้.....๑๕๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย.....๓๑ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมมาตรฐานการผลิตให้แก่สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพาราอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
เพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า			←→										๓๑บาท/ไร่	๑๕๐บาท/ไร่
ผลิตเชื้อราไตรโคเดมา			←→										๓๑บาท/ไร่	๑๕๐บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

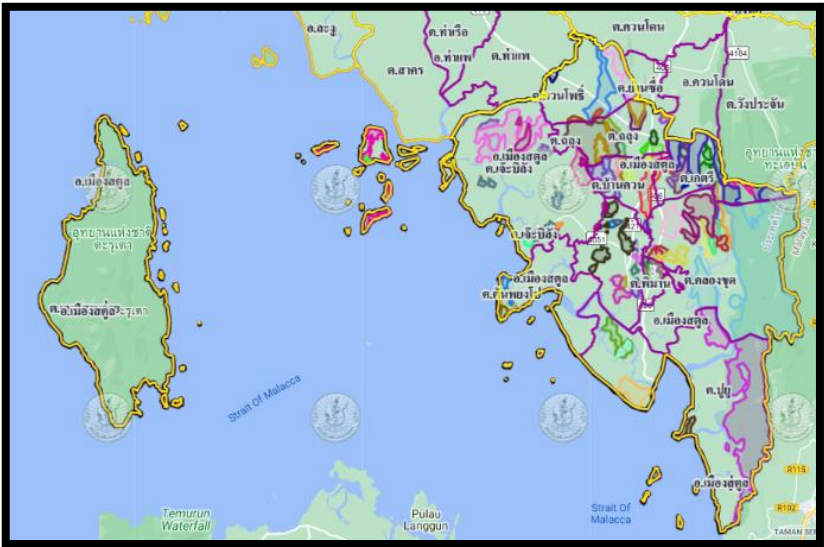
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

- ๑) ทรัพยากรดิน
- ดินในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

ตารางที่ ๑๗ แสดงทรัพยากรดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

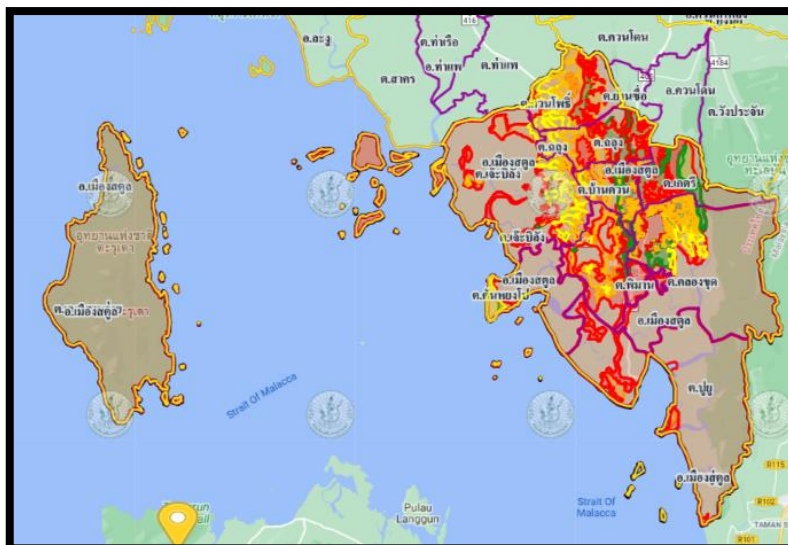
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๐๑,๕๕๑	๓๔.๐๔
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๓,๑๐๖	๐.๕๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๖๐,๒๕๒	๔๓.๙๖
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๔๐,๙๔๔	๖.๙๑

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอมือสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอมือสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอมือสตูล เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๔๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอมือสตูล จังหวัดสตูล รวมทั้งสิ้น ๑๑๒ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลคลองขุด	จำนวน ๓๕ บ่อ
ตำบลควนโพธิ์	จำนวน ๒๓ บ่อ
ตำบลเจ๊ะบิลัง	จำนวน ๑๑ บ่อ
ตำบลควนชัน	จำนวน ๑๐ บ่อ
ตำบลฉลุง	จำนวน ๑๐ บ่อ
ตำบลเกตุรี	จำนวน ๙ บ่อ
ตำบลบ้านควน	จำนวน ๓ บ่อ
ตำบลพิมาน	จำนวน ๓ บ่อ

ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอมือสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมือสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอเมืองสตูลมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๒๑ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน แห่ง

ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

จำปาตะ

ประวัติความเป็นมา

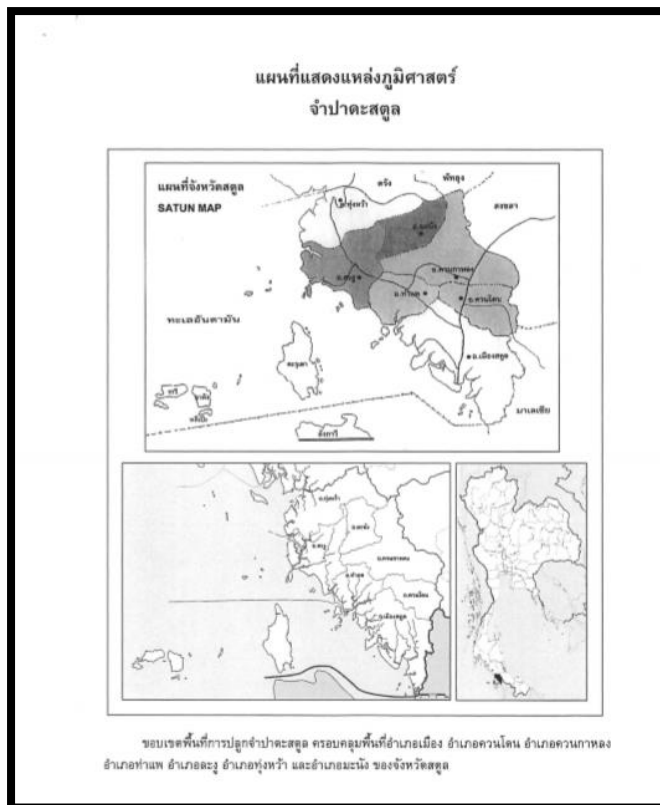
การปลูกจำปาตะในจังหวัดสตูล สันนิษฐานว่าปลูกกันมานาน ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๙) ซึ่งพบหลักฐานในพื้นที่อำเภอควนโดนมีต้นจำปาตะที่มีอายุมากกว่า ๘๐ ปี การปลูกจำปาตะในช่วงแรก นิยมปลูกในบริเวณบ้านเป็นลักษณะสวนผสมผสาน เพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน มีการปลูกจำปาตะเชิงพาณิชย์ครั้งแรกที่ สวนบริเวณศาลากลาง และพันธุ์จำปาตะที่นำไปขยายพันธุ์ต่อในหลายพื้นที่ก็นำมาจากต้นพันธุ์ที่สวนนี้

ในอดีตจังหวัดสตูลมีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “ตะรุเตา ไก่ดำ จำปาตะ คนใจพระงามเลิศเชิดสตูล” ซึ่งเป็นสำนวนที่ชนะเลิศการประกวด โดยสมัยนั้นมีการรณรงค์ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำ ส่งเสริมการปลูกจำปาตะ และจัดให้มีกิจกรรมประกวดจำปาตะ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการเปลี่ยนคำขวัญใหม่ คือ “สตูลสงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์” และในปีนั้น จังหวัดสตูลได้มีการจัดงาน “วันจำปาตะและของดีเมืองสตูล” ขึ้นเป็นครั้งแรกที่อำเภอเมืองสตูล และในปี พ.ศ.๒๕๓๗ ได้เปลี่ยนสถานที่จัดงานเป็นอำเภอควนโดน และจัดเป็นงานประจำจังหวัดมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้ปลูกเชิงพาณิชย์มากขึ้น การปลูกจำปาตะจึงเพิ่มมากขึ้น ผู้คนรู้จักและนิยมบริโภคอย่างแพร่หลายทั้งในจังหวัดสตูลและจังหวัดใกล้เคียง ปัจจุบันจำปาตะจัดเป็นไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดสตูล สร้างชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสตูลเป็นอย่างมาก

สายพันธุ์จำปาตะที่ได้รับความนิยม

-พันธุ์ขวัญสตูล ผลมีขนาดปานกลาง ผลเป็นรูปทรงกระบอกเมื่อสุกเต็มที่แล้วหนามค่อนข้างเรียบ ร่องหนามเข้ม เห็นชัดเจน เปลือกบาง ยวงใหญ่ เนื้อมีสีเหลืองส้มค่อนข้างหนา รสหวาน มีกลิ่นไม่จัดเปลือกบาง เมล็ดค่อนข้างเล็ก แกนยวงเล็ก ยวงติดกับแกนออกมาเกือบทั้งหมดเมื่อผ่าผลเพื่อบริโภค

ซึ่งปัจจุบันจำปาตะเป็นสินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่นของจังหวัดสตูลเนื่องจาก สภาพพื้นที่ดินและภูมิประเทศของจังหวัดสตูลมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกจำปาตะทำให้ มีการเพาะปลูกกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ของจังหวัดสตูล ซึ่งจำปาตะในจังหวัดสตูลมีอยู่หลากหลายสายพันธุ์ แต่สายพันธุ์ที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคได้แก่สายพันธุ์ขวัญสตูล โดยได้รับความนิยมทั้งการบริโภคภายในจังหวัดและต่างจังหวัด ราคาผลผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ ๘๐-๑๒๐ บาท/กิโลกรัม ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิต แหล่งผลิตหลักที่สำคัญอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอควนโดนจังหวัดสตูล ช่องทางการจำหน่ายสินค้าในปัจจุบันมีทั้งการจำหน่ายภายในจังหวัดเองและส่งออกพื้นที่โดยส่งสินค้าผ่านทางระบบออนไลน์ จากการจำหน่ายสินค้าผ่านทางช่องทางดังกล่าว สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกจำปาตะเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลผลิตที่จำหน่ายผ่านทางช่องทางออนไลน์สามารถ เพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตโดยจำหน่ายอยู่ที่ ๑๘๐-๒๒๐ บาท/กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าราคาผลผลิตที่มีการจำหน่ายในพื้นที่เกือบเท่าตัว

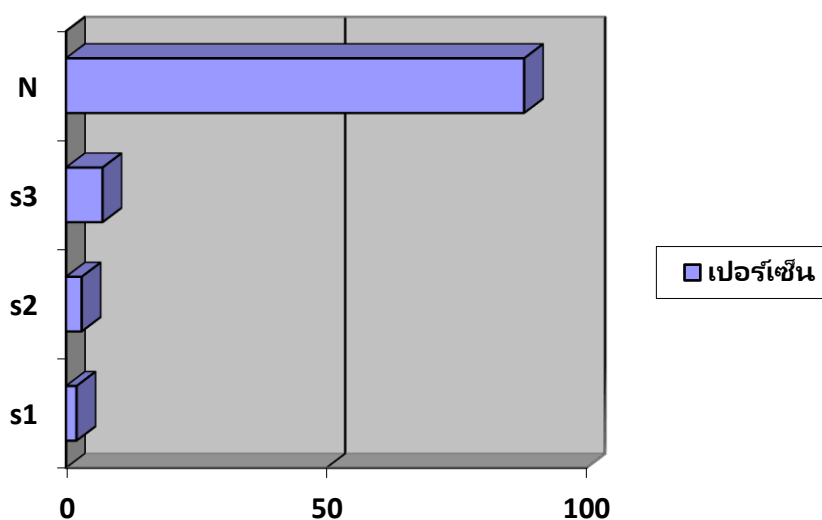
๑.๔ สีนค้ำเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้ายางพารา

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราทั้งหมด จำนวน ๕๔,๒๗๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๘๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๒,๑๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๓,๒๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๘๓,๐๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๘

ภาพที่ ๑๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๘)

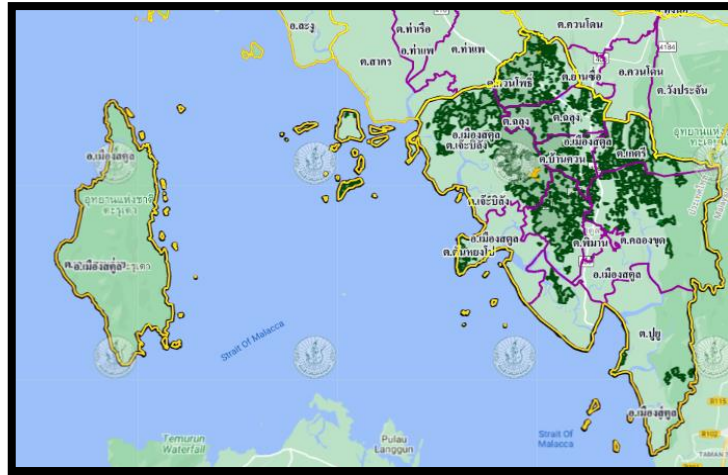
(๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๙๐,๙๕๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลเจ๊ะบิลัง จำนวน ๑๑,๕๒๘ ไร่ รองลงมาคือตำบลควนโพธิ์ จำนวน ๘,๒๐๑ ไร่ และตำบลบ้านควน จำนวน ๖,๘๙๓ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกยางพารา(ไร่)
๑	เจ๊ะบิลัง	๑๑,๕๒๘
๒	ควนโพธิ์	๘,๒๐๑
๓	บ้านควน	๖,๘๙๓
	รวม	๒๖,๖๒๒

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่ปลูก ๙๐,๙๕๐ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๔,๒๗๓ ไร่

แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๘๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑

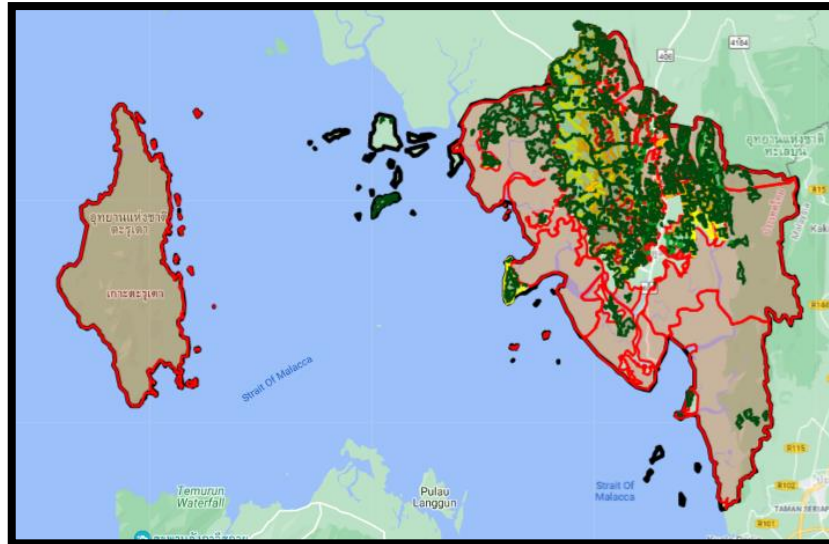
พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๒,๑๙๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๓,๒๑๙ ไร่

คิดเป็นร้อยละ ๓๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๖,๖๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐

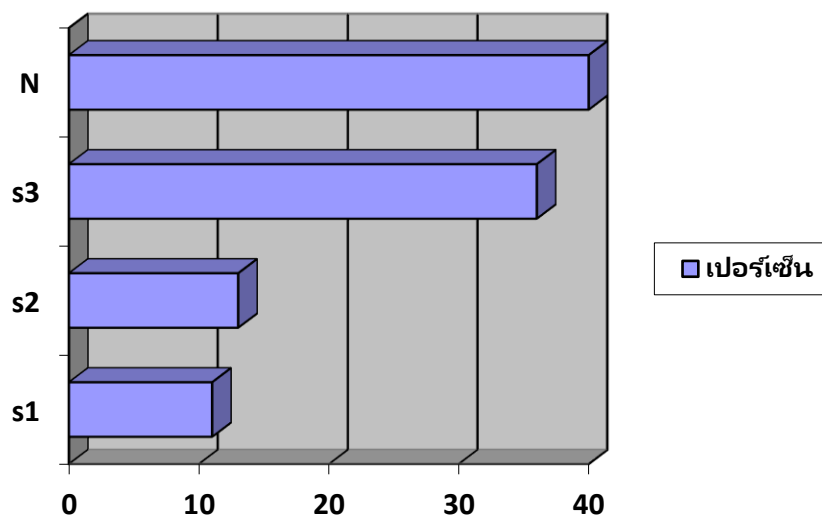
ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ควนโพธิ์	-	๒,๔๓๙	๔,๙๘๒	๓,๔๔๐	๑๐,๘๖๑
ฉลุง	-	๑,๘๒๙	๔,๙๘๒	๓,๑๒๐	๙,๙๓๑
เจ๊ะบิลัง	-	๔,๘๗๘	-	๓,๗๐๐	๘,๕๗๘
เกาะสาหร่าย	-	-	-	๑๑,๑๐๓	๑๑,๑๐๓
พิมาน	-	-	๔,๙๘๖	๑,๒๒๐	๖,๒๐๖
คลองขุด	๓,๐๙๙	๑,๔๖๓	๑๓,๒๘๗	๙๖๐	๑๘,๘๐๙
ตันหยงโป	-	-	-	๑,๘๓๓	๑,๘๓๓
บ้านควน	๑,๗๗๑	๑,๕๘๕	๔,๙๘๒	๔,๕๖๗	๑๒,๙๑๐
ควนขัน	-	-	-	๑,๙๐๐	๑,๙๐๐
ตำมะลัง	-	-	-	๑,๒๕๓	๑,๒๕๓
เกตุรีย	๓,๙๘๕	-	-	๑,๗๒๔	๕,๗๐๙
ตันหยงโป	-	-	-	๑,๘๕๗	๑,๘๕๗
รวมอำเภอเมืองสตูล	๘,๘๕๗	๑๒,๑๙๗	๓๓,๒๑๙	๓๖,๖๗๗	๙๐,๙๕๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

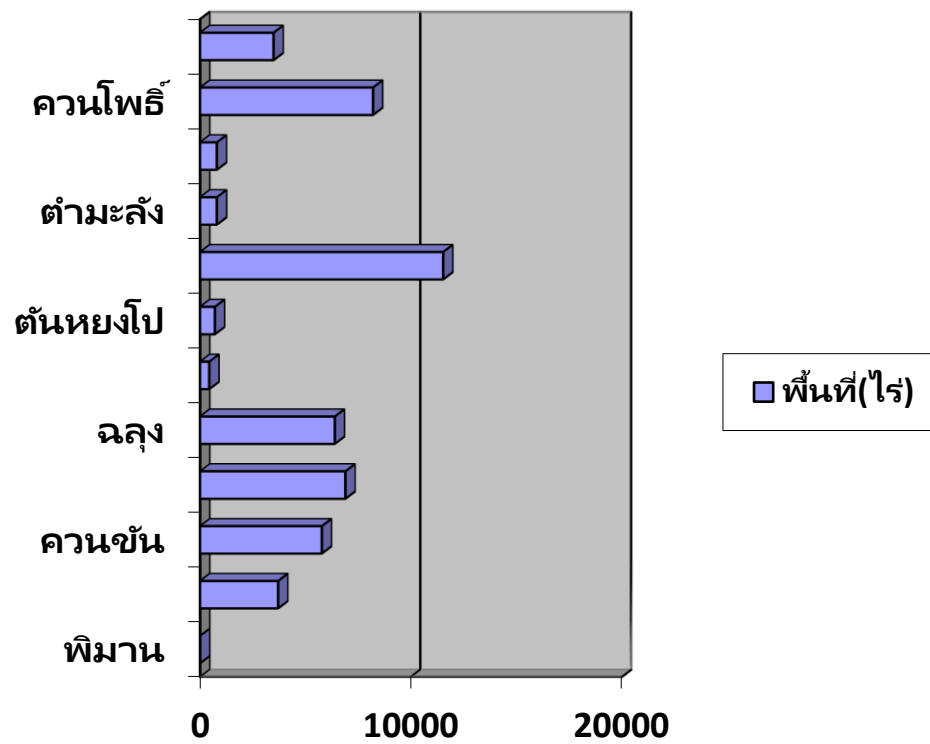
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่การปลูกยางพาราจำนวน ๙๐,๙๕๐ ไร่ ๕,๕๒๖ ไร่ ๕๖๖ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากตำบลเจ๊ะบิลังจำนวน ๑๑,๕๒๘ ไร่ จำนวน๑,๑๘๕ ไร่ ๕๖๖ ไร่ รองลงมาคือตำบลควนโพธิ์จำนวน ๙๒๐ ไร่ ๘,๒๐๑ ไร่ และตำบลบ้านควน จำนวน ๖,๘๙๓ ไร่ ๙๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
พิมาน	๑	๒.๔๘	๒.๔๘	๑	๓
คลองขุด	๔๔๔	๓,๗๐๒	๓,๗๐๒	๑๙	๓
ควนขัน	๕๘๙	๕,๗๗๕	๕,๗๗๕	๒๙	๓
บ้านควน	๙๐๐	๖,๘๙๓	๖,๘๙๓	๓๔	๓
ฉลุง	๘๘๐	๖,๓๘๘	๖,๓๘๘	๓๒	๓
เกาะสาหร่าย	๑๓๒	๔๓๗	๔๓๗	๒	๓
ตันหยงโป	๑๓๒	๗๐๑	๗๐๑	๔	๓
เจ๊ะปลิง	๑,๑๘๕	๑๑,๕๒๘	๑๑,๕๒๘	๕๘	๓
ตำมะลัง	๓๔	๗๙๖	๗๙๖	๔	๓
ปูยู	๑๐๔	๗๙๕	๗๙๕	๔	๓
ควนโพธิ์	๙๒๐	๘,๒๐๑	๘,๒๐๑	๔๑	๓
เกตรี	๕๐๙	๓,๔๘๕	๓,๔๘๕	๑๗	๓
รวม	๕,๕๒๖	๔๘,๗๐๙	๔๘,๗๐๙	๒๔๔	๓

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๕ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๓)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดีและหลักในการเลือกพันธุ์ยาง

เนื่องจากผลผลิตน้ำยางหรือเนื้อไม้ที่ได้จากการปลูกยาง จะมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นกับปัจจัย ๓ ประการ คือ พันธุ์ สภาพแวดล้อม และการปรับตัวของพันธุ์เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ดังนั้นการจะ ตัดสินใจว่าจะเลือกปลูกยางพันธุ์ใดนั้น ควรยึดถือหลักการว่า จะต้องเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุดและมี ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูก ซึ่งควรมีการพิจารณาตามขั้นตอน ดังนี้

๑. พิจารณาวางพื้นที่ปลูก มีสภาพแวดล้อมใดที่ไม่เหมาะสม เป็นข้อจำกัดที่มีความรุนแรงมาก น้อย เพียงใด สามารถแก้ไขได้หรือไม่ และส่งผลกระทบต่อการผลิตผลผลิตมากน้อยเพียงใด เช่น เป็น พื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไตรุนแรง พื้นที่ที่มีลมแรง หรือพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง หน้าดินตื้น

๒. พิจารณาลักษณะประจำพันธุ์แต่ละพันธุ์ จากเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยางของสถาบันวิจัยยาง โดยเฉพาะลักษณะที่อ่อนแอต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัด แล้วคัดเลือกพันธุ์ที่สามารถปลูกในพื้นที่ นั้น ๆ ได้

๓. ลำดับที่ของพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง จากเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยาง แล้วเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุด ถือว่าเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว ในการปลูกยางในพื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ ควรปลูกยางหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์ไม่ น้อยกว่า ๑๔ ไร่หรือ ๑ แปลงกริด เนื่องจากเมื่อเกิดการระบาดของโรค การปลูกยางเพียงพันธุ์เดียว จะทำให้การระบาดของโรคมีความรุนแรงมากขึ้น

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่นำมาใช้เป็นข้อพิจารณาในการเลือกพันธุ์ยาง

สภาพแวดล้อมของการปลูกยาง จะรวมทั้งการเขตรกรรม และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูก ซึ่ง การเขตรกรรม ตั้งแต่การปลูกถึงการกรีดยกเกี่ยวผลผลิตยางนั้น เป็นปัจจัยที่สามารถแก้ไขและ เปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นเกษตรกรจึงควรปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อสร้างผลสำเร็จในการปลูกยาง ส่วน สภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูก จัดเป็นปัจจัยบังคับหรือปัจจัยที่ไม่มีโอกาสเลือก แก้ไขและเปลี่ยนแปลง ได้ยาก แต่มีอิทธิพลต่อการให้ผลผลิต ดังนั้นการคัดเลือกพันธุ์ยางจึงต้องนำปัจจัยนี้ มาใช้ในการ พิจารณาการเลือกพันธุ์ยางปลูก ดังนี้

๑. ดินและสภาพพื้นที่

ชนิดและสมบัติของดิน ดินแต่ละชนิดจะมีสมบัติทางเคมี และกายภาพที่แตกต่างกัน ทำให้ มีความเหมาะสมต่อการปลูกยางแตกต่างกัน พันธุ์ยางบางพันธุ์ให้ผลผลิตได้ดีในดินที่มี ความอุดมสมบูรณ์สูง แต่เมื่อนำไปปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ผลผลิต ลดลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของพันธุ์ ในขณะที่บางพันธุ์การให้ผลผลิตไม่ เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมมากนัก ดังนั้นจึงจำต้องรู้ว่าดินที่ปลูกมีความอุดม สมบูรณ์มากน้อยเพียงใดและปรับปรุงได้หรือไม่ ในกรณีที่ไม่ได้ควรเลือกพันธุ์ยาง ใดที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก เช่น การปลูกยางในสภาพพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นดินเหนียว มี การระบายน้ำเลว ควรเลือกปลูกพันธุ์ยางที่มีทรงพุ่มเล็กหรือปานกลาง ความลึกของหน้าดิน โดยปกติต้นยางต้องการดินที่มีหน้าดินลึกมากกว่า ๑ เมตร เพื่อให้ รากสามารถยึดเกาะได้อย่างมั่นคง การปลูกยางในพื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น จะทำให้ต้นยาง โคนล้มง่าย ดังนั้นการปลูกยางในพื้นที่ดังกล่าว ควรจะเลือกพันธุ์ยางที่มีทรงพุ่มเล็กหรือ ปานกลาง แตกกิ่งสมดุลง ระดับน้ำใต้ดิน ในสภาพพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง ระดับน้ำใต้ดินควรลึกไม่น้อย กว่า ๑ เมตร แต่มีบางพันธุ์ที่เกษตรกรสามารถเลือกปลูกได้ ความลาดชันของพื้นที่ พันธุ์ยางโดยทั่วไปไม่เหมาะสมที่จะนำไปปลูกในพื้นที่ลาดชันมาก สูงกว่า ๑๖ องศา เช่น พื้นที่เป็นควนเขา เพราะจะทำให้ต้นยางโน้มเอียง เนื่องจากแตกกิ่ง และทรงพุ่มในระดับสูง ทำให้ต้นยางโคนล้มได้ง่าย ดังนั้นบางพันธุ์จึงไม่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ลาดชัน แต่มีบางพันธุ์เหมาะสมหรือพอจะปลูกได้ ในสภาพพื้นที่ ดังกล่าว

๒. โรค

ในแต่ละพื้นที่ ชนิดและความรุนแรงในการระบาดของโรค จะแตกต่างกันออกไป ตามสภาวะ ที่เหมาะสมต่อการแพร่กระจาย ดังนั้นก่อนที่จะปลูกลูกยางควรจะศึกษาและพิจารณาดูก่อนว่า มีโรคอะไร ระบาดบ้าง ระบาดอยู่ในระดับรุนแรงมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้ตัดสินใจเลือกพันธุ์อย่างที่ดีต้านทาน โรคนั้นๆได้ถูกต้อง

๓. ความรุนแรงของลม

ลมเป็นสาเหตุสำคัญของการฉีกขาด การหักโค่นและถอนรากของต้นยาง ในพื้นที่ปลูกลูกยางที่มีความรุนแรงของลมมากกว่า ๖๒ กิโลเมตรต่อชั่วโมง (๘ beaufort scale) เป็นระยะเวลาหลายวันในแต่ละปี ถือว่าเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อความเสียหายที่เกิดจากลมได้ แต่โดยทั่วไปแล้ว ในพื้นที่ปลูกลูกยางของประเทศไทย ความรุนแรงของลมที่เกิดขึ้นตามปกติ จะมีผลทำให้ต้นยางเสียหายเล็กน้อย ยกเว้นพื้นที่ในบางจังหวัดของ ภาคใต้ เช่น ตรัง ภูเก็ต และบางจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สุรินทร์ สกลนคร นครพนม มุกดาหาร อุดรธานี และอุบลราชธานี ที่มีความรุนแรงของลมในระดับปานกลาง อาจจะทำให้ต้นยาง เสียหายได้ ดังนั้นการเลือกพันธุ์ยางปลูกในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องพิจารณาเลือกพันธุ์ที่ ต้านทานลมได้ดี

ลักษณะประจำพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ที่จะต้องนำมาพิจารณาควบคู่กับสภาพแวดล้อม เพื่อหาความเหมาะสมใน การกำหนดพันธุ์ยางที่จะปลูกมีหลายประการ เช่น

๑. ผลผลิต

การพิจารณาผลผลิตว่าดีมากน้อยเพียงใดจะพิจารณาเป็นช่วง ตามอายุของการเปิดกรีด แนวโน้มของการเพิ่มและลดในช่วงอายุ และฤดูกาลต่าง ๆ กล่าวคือ ผลผลิตในช่วง ๒ ปีแรกหลังเปิดกรีด ซึ่งเป็นช่วงต้นของการเก็บผลผลิตยาง บางพันธุ์ อาจจะทำให้ผลผลิตต่ำในช่วงแรก แต่ระยะต่อมาให้ผลผลิตสูงได้ ผลผลิตในช่วง ๓ – ๑๐ ปีหลังเปิดกรีด เป็นช่วงที่ต้นยางให้ผลผลิตได้ดี ถือว่าเป็นช่วงหลัก ในการได้รับผลตอบแทนจากการปลูกลูกยาง ผลผลิตในช่วงผลัดใบ การกรีดยางในช่วงผลัดใบ เป็นช่วงที่มีวันกรีดเต็มที่เนื่องจากไม่มี อุปสรรคจากฝน ควรจะเป็นพันธุ์ที่ผลผลิตลดลงไม่มากนักในช่วงนี้ แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรควรจะต้องงดกรีดยางในช่วงที่ต้นยางผลัดใบอ่อน เพราะจะทำให้กระทบต่อการให้ ผลผลิตและการเจริญเติบโตของต้นยางในระยะต่อมา ผลผลิตเมื่อใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ควรเป็นพันธุ์ที่เพิ่มผลผลิตได้มากเมื่อมีการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง

๒. การเจริญเติบโตของต้นยาง

พันธุ์ยางที่มีการเจริญเติบโตเร็วในระยะก่อนเปิดกรีด ก็หมายถึงว่าจะได้รับผลตอบแทนเร็วขึ้น ส่วนการเจริญเติบโตระยะระหว่างกรีด จะเกี่ยวพันกับการให้ผลผลิตเพิ่มในระยะต่อมา ดังนั้นการ เจริญเติบโต จึงต้องพิจารณาทั้งก่อนและระหว่างกรีด

๓. ขนาดของทรงพุ่ม

พันธุ์ยางแต่ละพันธุ์จะมีลักษณะการแตกกิ่งและขนาดทรงพุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งจะมี ความสัมพันธ์โดยตรงกับการกำหนดระยะปลูก โดยพันธุ์ยางที่มีลักษณะการแตกกิ่งเป็นมุมกว้างและ ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่ ไม่ควรใช้ระยะปลูกระหว่างต้นชิด

๔. ความหนาเปลือก

เปลือกจัดเป็นส่วนที่สำคัญของต้นยาง เพราะเป็นแหล่งให้ผลผลิตโดยตรง ต้นยางควรมีความ หนา ความเหมาะสมที่เหมาะสม ทั้งเปลือกเดิม (เฉลี่ย ๖.๐ – ๖.๕ มม. ในระยะเปิดกรีด) และเปลือกงอก ใหม่ สำหรับเปลือก

งอกใหม่ ควรพิจารณาความเร็วในการงอกประกอบ (เฉลี่ย ๕.๗ – ๖.๒ มม. ในปีที่ ๓) เนื่องจากมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรอยแผลกรีด ตามปกติพันธุ์ยางที่เปลือกบางในเวลากรีดมักจะ เกิดบาดลึกถึงเนื้อไม้ได้ง่าย

๕. รอยแผลกรีด

การเกิดรอยแผลจากการกรีดยางลึกถึงเนื้อไม้ในยางแต่ละพันธุ์จะแสดงความเสียหายแตกต่างกัน บางพันธุ์จะแสดงความเสียหายรุนแรง จนไม่สามารถกลับมากรีดซ้ำได้อีก แต่บางพันธุ์อาจจะไม่ รุนแรงมากนัก

๖. ความต้านทานโรค

โรคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปลูกยาง คือ โรคใบร่วง ใบจุด เส้นดำ และราสีชมพู ดังนั้นควรเลือกพันธุ์ที่ต้านทานโรคที่ระบาดรุนแรงในพื้นที่ปลูกให้ถูกต้อง ความต้านทานลม ลักษณะทรงพุ่ม และความแข็งแรงของเนื้อไม้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสำคัญต่อการต้านทานลม ตามปกติลักษณะทรงพุ่มที่มีขนาดใหญ่ พุ่มใบหนาแน่น และการแตกกิ่งก้านไม่สมดุล จะอ่อนแอต่อ การกรรโชกของลม ที่ทำให้กิ่งฉีกขาด หรือต้นโค่นล้มได้ง่าย

๗. การปลูกในพื้นที่จำกัด

ในกรณีที่ต้องการปลูกยางในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมบางประการ เช่นพื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น พื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง และพื้นที่ลาดชัน จะต้องเลือกพันธุ์ยางที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพพื้นที่ที่ไม่ เหมาะสมนี้ได้ เพราะสภาพพื้นที่เหล่านี้จะมีผลต่อการเจริญเติบโต และผลผลิตโดยตรง

๘. การตอบสนองต่อจำนวนต้นปลูกในแปลง

ในกรณีที่ต้องการปลูกต้นชิด ซึ่งมีจำนวนต้นหนาแน่นมากกว่าปกติจะต้องไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตมากนัก แต่ถ้ามีมากก็จะต้องหลีกเลี่ยงพันธุ์ยางที่ไม่ตอบสนองต่อการปลูกต้นชิด

๙. อาการเปลือกแห้ง

ซึ่งเป็นความผิดปกติทางสรีรวิทยาของต้นยาง ที่หลังจากกรีดมีน้ำยางไหลออกมาเพียง เล็กน้อยหรือไม่ไหลเลย และอาจเกิดกับต้นยางที่ยังไม่ได้เปิดกรีด โดยเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น พันธุ์ ยาง ระบบกรีด การใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง สภาพแวดล้อมและสภาพดินที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งหรือหลายสาเหตุร่วมกัน เช่น ใช้ระบบกรีดที่มีความถี่สูงกับพันธุ์ยางที่เป็นเปลือก แห้งง่าย

พันธุ์ยางที่แนะนำให้ปลูก

สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ได้จัดทำคำแนะนำพันธุ์ยางแก่เกษตรกรทุก ๆ ๔ ปี โดยใช้ข้อมูลจากผลงานวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ยาง เพื่อแนะนำพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูงเป็นหลักตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ เป็นต้นมา แต่เนื่องจากปัจจุบันไม่เพียงพอความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ ของประเทศ ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากผลผลิตเนื้อไม้เพิ่มขึ้น ดังนั้นคำแนะนำพันธุ์ยางปี ๒๕๔๖ สถาบันวิจัยยางจึงได้เปลี่ยนแปลงคำแนะนำจากเดิม โดยแบ่งพันธุ์ยางแนะนำเป็น ๓ กลุ่ม คือ พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูง พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง และพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตเนื้อ ไม้สูง เพื่อให้เกษตรกรเลือกพันธุ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการปลูก

พันธุ์ยางพาราในภาคใต้

ภาคใต้เขตฝั่งตะวันตก ได้แก่จังหวัดระนอง ภูเก็ต พังงา ส่วนใหญ่ของจังหวัดกระบี่ ตอนเหนือของจังหวัดตรัง และทางตอนใต้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง ๒,๐๐๐ – ๕,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก ๑๖๑ – ๒๒๗ วันต่อปี อาจจะมีลมแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อต้นยางในบางพื้นที่ของจังหวัดภูเก็ต ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการเลือกพันธุ์ยางเพื่อปลูกใน เขตนี้ คือโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปทรา โรคเส้นดำ และโรคใบจุดหนูน ที่โดยส่วนใหญ่เกิดกับต้นยางอายุน้อย

พันธุ์ยางที่แนะนำ กลุ่ม ๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๕๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๒๖ BPM ๒๔
กลุ่ม ๒ PB ๒๓๕ PB ๒๖๐ RRIC ๑๑๐

ภาคใต้เขตตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดชุมพร พื้นที่ทางด้านตะวันออกและส่วนกลางของจังหวัด สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ด้านตะวันออกของจังหวัดกระบี่ ตรัง (ยกเว้นทางตอนเหนือ) พัทลุง สงขลา (ยกเว้นบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย) พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝน ระหว่าง ๑,๘๐๐ – ๒,๖๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก ๑๕๙ – ๑๗๔ วันต่อปี เป็นเขตที่ไม่มีข้อจำกัด ในการเลือก พันธุ์ยาง สามารถปลูกได้ทุกพันธุ์ที่แนะนำ

ภาคใต้เขตตอนใต้ ได้แก่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (ยกเว้นบริเวณที่อยู่ติดเขต ชายแดนของประเทศมาเลเซีย) พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝน ระหว่าง ๒,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก ๑๕๙ – ๑๗๔ วันต่อปี เขตนี้อาจมีปัญหาการระบาดของโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอป โทรา โรคเส้นดำ และโรคจุดนูนในบางปีที่มีปริมาณน้ำฝนมาก และบางพื้นที่ในจังหวัดยะลา และ นราธิวาสอาจมีปัญหาเนื่องจากสภาพลมแรง

พันธุ์ยางที่แนะนำ กลุ่ม ๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๕๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๒๖ BPM ๒๔
กลุ่ม ๒ PB ๒๓๕ PB ๒๖๐
หมายเหตุ บางพื้นที่ในจังหวัดยะลา และนราธิวาส ที่มีลมแรงไม่ควรปลูกยางพันธุ์ สถาบันวิจัย ยาง ๒๕๑

ภาคใต้เขตชายแดน ได้แก่จังหวัดสตูล บางส่วนของจังหวัดสงขลา ยะลา นราธิวาส และบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง ๒,๕๐๐ – ๓,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก ๑๖๕ – ๑๗๕ วันต่อปี มีการระบาดของโรคราสีชมพู โรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำ

พันธุ์ยางที่แนะนำ กลุ่ม ๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๕๑ BPM ๒๔ RRIC ๑๑๐
กลุ่ม ๒ PB ๒๖๐
หมายเหตุ พื้นที่ปลูกจังหวัดยะลา และนราธิวาส ที่มีลมแรงไม่ควรปลูกยางพันธุ์ สถาบันวิจัย ยาง ๒๕๑ และ RRIC ๑๑๐

(๒) การเตรียมดิน

สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้ ออกเสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำได้โดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล เช่น ใช้เลื่อย ใช้ขวานฟันหรือใช้เลื่อยยนต์ก็ได้ โดยตัดไม้ให้เหลือเฉพาะตอไม้ ให้ความสูงจากพื้นดินประมาณ ๕๐ ถึง ๖๐ เซนติเมตร จากนั้นจะต้องทำการฆ่าตอไม้โดยใช้ยาฆ่าตอไม้ ชนิด ๒,๔,๕-T ในอัตราส่วนสารเคมี ๑ ส่วน ผสมน้ำมันโซล่า ๑๖ ส่วน และใช้ทาตอไม้ ในขณะที่ยังมีความสดอยู่ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ตอไม้ตายและผุสลายเร็วขึ้น หรืออาจใช้รถแทรกเตอร์ไถตอไม้ทิ้งหมดก็ได้ วิธีนี้จะถอนรากถอนโคนของไม้ออกได้หมด แต่มีข้อเสียบางประการคือเกิดการสูญเสียหน้าดินมาก หลังจากโค่นต้นยางเก่าหรือต้นไม้อื่นลงหมดแล้ว และจะต้องเก็บไม้ใหญ่ออกจากพื้นที่ จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกอง จัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแนวกันไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้ว ก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาใหม่อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยใช้วิธีการไถ จำนวน ๒ ครั้ง พรวนดินอีก ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้ยางเก่าหรือตอไม้อื่นอยู่

หลงเหลืออยู่ อาจจะทำให้การเตรียมดินสำหรับการปลูกไม่สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดหรือทำการตัดดิน เพื่อสกัดกันไม่ให้หน้าฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ การทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดอาจทำเฉพาะในลักษณะของต้นหรือยาวเป็นแนวเดียวกัน หรืออาจจะทำพื้นที่ในลักษณะเป็นวงรอบไปตามลักษณะของควนหรือเนินก็ได้ โดยให้ระดับขนานกับพื้นดิน และความกว้างของขั้นบันไดอย่างน้อยกว้าง ๑.๕ เมตร และแต่ละขั้นบันไดก็ใช้วิธีการตัดดินให้มีความลึกและเอียงเข้าไปในทางเป็นเนินดิน โดยให้บริเวณขอบด้านนอกของขั้นบันไดเป็นลักษณะคันดิน มีความสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ความกว้าง ๖๐ ถึง ๗๐ เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างขั้นบันไดมีความกว้างระหว่าง ๘ ถึง ๑๐ เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความลาดชันของควนหรือเนิน หากมีความชันมากระยะระหว่างขั้นบันไดก็ควรจะห่างออกไปด้วย

(๓) การปลูก

การกำหนดระยะปลูกและการวางแผนปลูกจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก สภาพพื้นที่ เป็นต้น สำหรับระยะปลูกในที่ราบ จากการทดลองค้นคว้าพบว่าต้นยางพาราจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ตารางเมตรต่อ ๑ ต้น สำหรับการแนะนำเจ้าของสวนยางพาราในเรื่องระยะปลูกจึงต้องคำนึงถึงเรื่องพื้นที่ที่จะให้ต้นยางพาราดังกล่าวเป็นหลัก ส่วนจะใช้ระยะเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะปลูกพืชแซมระหว่างแถวหรือไม่

การใช้ระยะระหว่างแถวกว้าง วัชพืชจะมีพื้นที่ในการเจริญเติบโตมากเช่นเดียวกัน ถ้าใช้ระยะระหว่างแถวแคบเกินไปหรือมีระยะน้อยกว่า ๒.๕ เมตร ต้นยางจะเบียดเสียดกันแย่งธาตุอาหารกันและจะชะลุดีขึ้นไปเจริญเติบโตทางด้านข้างน้อย ซึ่งทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้กำหนดระยะปลูกภายในพื้นที่ราบไว้ดังนี้

ระยะปลูกยาง (เมตร)	จำนวน (ต้นต่อไร่)	หมายเหตุ
3x7	76	ปลูกพืชแซม
2.5x8	76	ปลูกพืชแซม
3x8	67	ปลูกพืชแซม
3.5x7	67	ปลูกพืชแซม
4.6	67	ไม่ปลูกพืชแซม

การปลูกซ่อม

การปลูกยางพาราไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากที่ทำการปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางพาราที่แตกต่างกันเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลงเป็นต้น โดยจุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางพาราก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมและไม่มีหลุมว่าง ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางพาราก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของยางพาราเดิมและยางพาราที่ปลูกซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัสดุปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ดินตอตา ดินติดตา หรือต้นยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางพาราในแปลงปลูกในระยะนั้นๆ ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมด้วย ดังนี้

วิธีการปลูก	กำหนดเวลาปลูกซ่อม	วัสดุที่ใช้ปลูกซ่อม
1. ปลูกยางด้วยวิธีติดตาในแปลง	15 วันหลังจากปลูก	เมล็ดงอก
	1-2 เดือนหลังจากปลูก	เมล็ดงอก ต้นกล้า 2 ใบ
	หลังจากติดต้น	ต้นคอตตา
	10-12 เดือนหลังติดต้น	ยางชำถุง ต้นติดตาขนาดเล็ก
	20-22 เดือนหลังติดต้น	ต้นติดตาขนาดใหญ่
2. ปลูกด้วยต้นคอตตา	1-2 เดือนหลังปลูก	ต้นคอตตา
3. ยางชำถุงพลาสติก	1-2 เดือนหลังปลูก	ยางชำถุงพลาสติกขนาดเล็ก
	1 ปีหลังจากปลูก	ยางชำถุงขนาดใหญ่
	2 ปีหลังจากปลูก	ต้นติดตาขนาดใหญ่

(๔) ระบบการให้น้ำ

๑.กรณียางปลูกใหม่ เราสามารถให้น้ำได้ตลอดปี โดยใช้สาย PE ร่วมกับหัวน้ำหยดแบบ ปรับปริมาณน้ำด้วยเกลียว ๕-๑๐ ลิตรต่อชั่วโมง (ราคาหัวละ ๒ บาท) เปิดน้ำครั้งละ ๒-๓ ชั่วโมง เดือนละ ๓ ครั้ง ในฤดูหนาว เมื่อเข้าฤดูร้อน เปิดน้ำประมาณ ๕ วัน/ครั้ง จะทำให้ต้นยางปีแรกไม่เฉาไม่ทิ้งใบในหน้าแล้ง และมีอัตราการตายจากความแห้งแล้งน้อยมากประมาณ ๒-๕% แต่ถ้าไม่มีการให้น้ำจะมีอัตราการตายถึง ๑๐-๓๐%

๒. ในยางปีสองและปีต่อไป ยางเริ่มแตกทรงพุ่มอาจใช้วิธีขยับเลื่อนสาย PE ทั้งเส้น จากหัวน้ำหยดที่หยดลงตรงโคนต้น ให้ขยับมาอยู่ตรงกลางระหว่างต้นในแถว เมื่อเปิดระบบน้ำ น้ำจะหยดลงตรงกลางระหว่างต้น ซิมลิก และเปียนกาน แต่อาจมีปัญหาเส้นผ่าศูนย์กลางความเปียกแคบไปเปียกไม่กระจาย จึงอาจเปลี่ยนใช้หัวมินิสปริงเกอร์แบบแป้นประทะใส่แทน ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องคำนวณปริมาณน้ำและแรงดันในสายให้พอดีกับจำนวนหัวมินิสปริงเกอร์ที่เปลี่ยนมาใช้ด้วย ส่วนหัวมินิสปริงเกอร์แบบสับ(หมุน) ถ้าเรามีปริมาณน้ำจำกัดจะไม่แนะนำให้ใช้ เพราะมีข้อด้อยคือ การเปียกซิมจะไม่ลึกและระเหยหมดไปอย่างรวดเร็ว ถ้าจะให้ลึกต้องใช้หัวสปริงเกอร์ขนาด ๑๒๐ ลิตรต่อชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งจะขัดแย้งกับปริมาณน้ำที่มีจำกัดและสิ้นเปลืองงบประมาณในการเดินท่อส่งน้ำหลัก main pipe

จากนั้นเมื่อต้นยางเริ่มเข้าปี ๓-๔ ทรงพุ่มจะใหญ่โต เราจะไม่สามารถให้น้ำได้ตลอดปี เพราะยางปี ๓ จะมีปริมาณใบเยอะคายน้ำมากในหน้าแล้งต้องปล่อยให้ทิ้งใบ หลังจากหมดฝนยางจะเริ่มทิ้งใบในเดือนมกราคมและเริ่มแตกใบใหม่หลังจากนั้นอีก ๑๕ วัน เราต้องปล่อยให้ต้นยางทิ้งใบตามธรรมชาติ และเมื่อต้นยางแตกใบใหม่ เราจึงเริ่มให้น้ำอีกครั้ง จนกว่าใบจะแก่ทั้งสวน ทั้งนี้เราอาจผสม แมกนีเซียมซัลเฟตแบบเกร็ดละลายปล่อยไปกับระบบน้ำเฉลี่ยต้นละ ๓๐ กรัม/ครั้ง เพื่อให้ใบยางแข็งแรงและทนความร้อนแล้งได้ดี เมื่อใบยางแก่ดีแล้ว หากเรามีน้ำเหลือจะให้ต่อก็ได้ แต่ให้ระวังอย่าให้ยางแตกยอดอ่อนเพิ่มมากนัก เพราะเมื่อใบอ่อนไปเจอลมเจอแดดมากๆ อาจเกิดอาการตายกลับ Die back ได้

สำหรับในยางเปิดกรีด เมื่อฝนหยุดตกประมาณกลางเดือนตุลาคม ดินยังคงมีความชื้นไปอีกประมาณ ๑ เดือน หลังจากนั้นเราจะต้องเริ่มให้น้ำ เพราะเข้าฤดูหนาว อากาศเย็น ความชื้นน้ำค้างสูงน้ำยางจะออกดีมาก แต่ดินจะเริ่มแห้ง เราจึงต้องให้น้ำ ซึ่งเป็น ๑ ในวัตถุประสงค์ที่จะนำมาผลิตน้ำยาง อาจมีการเสริมโพแทสเซียมไปกับระบบน้ำเล็กน้อย และให้น้ำไปจนใบเริ่มร่วงอากาศเริ่มร้อนและหยุดกรีดน้ำจะประมาณปลายเดือนมกราคม-ต้นเดือนกุมภาพันธ์ เราจะปล่อยให้ต้นยางใบร่วง แล้วให้น้ำเมื่อต้นยางแตกใบอ่อนอีกครั้ง เสริมความแข็งแรงของลำต้นและใบด้วย แมกนีเซียมซัลเฟตละลายน้ำเหมือนเดิม

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้น

ในการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติกันมานั้น การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นมักจะตัดกิ่งหรือแขนงออกจากลำต้นให้หมดในระยะสูงจากพื้นดิน จำนวน ๒ เมตร ซึ่งการตัดแต่งกิ่งดังกล่าวส่งผลต้นยางพาราแตกกิ่งสูงขึ้น และเจริญเติบโตได้ช้า จึงได้มีการตัดแต่งแบบใหม่ขึ้น เรียกว่า Progressive Pruning หรือ Delay Pruning โดยมุ่งหวัง

ที่จะได้รับประโยชน์จากกิ่งแขนงให้มากที่สุดก่อนที่จะถูกตัดทิ้ง เพื่อชะลอความสูงและเพิ่มขนาดของลำต้นให้มากขึ้น ซึ่งวิธีดังกล่าวมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑. ตัดกิ่งแขนงที่เกิดจากต้นตอเดิมออกจากต้นให้หมด โดยเฉพาะในยางพาราที่ปลูกด้วยต้นตอตาหรือปลูกโดยวิธีติดตาในแปลง
๒. กิ่งที่แตกออกจากลำต้นในระยะจากโคนต้นสูงขึ้นมา ๓๐ เซนติเมตร หากมีกิ่งที่มีฉัตรใบ ๒ ถึง ๓ ฉัตร หรือกิ่งที่เจริญดีกว่ายอดก็ทำการตัดออกให้หมด
๓. ต้นที่มีลำต้นสูง ๑.๘ ถึง ๒ เมตร หากยังไม่แตกกิ่งจะต้องสร้างทรงพุ่มโดยวิธีสอดยางหรือครอบยางและตัดกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ออก
๔. เมื่อกิ่งแขนงที่ระดับ ๑.๓ ถึง ๑.๒ เมตร มีฉัตรใบ ๓ ถึง ๔ ฉัตร ให้เลือกตัดกิ่งแขนงที่ต่ำกว่า ๑.๓ เมตรออก โดยเลือกตัดกิ่งที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางโตเท่ากับครึ่งหนึ่งของลำต้น
๕. ตัดกิ่งแขนงที่เจริญ ๖ ถึง ๘ ฉัตร ตรงระดับ ๐.๙ ถึง ๑.๓ เมตรออกจากต้น หากเป็นต้นที่แตกกิ่งระดับ ๑.๘ ถึง ๒ เมตร โดยให้ช่วยสร้างทรงพุ่มโดยวิธีควั่นลำต้น
๖. เมื่อยางพาราอายุได้ ๒ ปี ทำการตัดทุกกิ่งที่อยู่ต่ำกว่า ๑.๗ เมตรออกจากต้น

การตัดแต่งกิ่งบริเวณทรงพุ่ม

๑. เมื่อต้นยางอายุ ๒ ถึง ๓ ปี จะต้องสังเกตและตัดกิ่งแขนงที่แตกจำนวนมากออกจากลำต้น เพื่อให้พุ่มใบโปร่งลดแรงปะทะลม
๒. กิ่งที่แตกออกเป็นคาบค จะมีความไม่เท่ากันและทำให้น้ำหนักของกิ่งไม่สมดุลกัน ให้ทำการตัดกิ่งขนาดเล็กออกจากลำต้น
๓. เมื่อยางอายุ ๓ ถึง ๕ ปี จะต้องเลือกตัดกิ่งออกจากลำต้นอีก เมื่อมีทรงพุ่มใบหนาเกินไป แต่ไม่ควรจะตัดยอดเพราะจะทำให้ยอดแตกกิ่งออกมา

การปลูกพืชแซมยาง

การปลูกพืชแซมยาง เป็นการใช้น้ำที่สวนยางพาราในขณะที่ยางพารายังมีอายุไม่มาก ก่อให้เกิดประโยชน์สวนยางพาราเอง ทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เจ้าของสวนในระยะ ๓ ปีแรกในขณะที่ยางพารายังมีอายุไม่มากด้วย แต่การปลูกพืชแซมหากไม่พิจารณาอย่างถี่ถ้วนอาจเป็นผลเสียต่อต้นยางพาราที่ปลูกได้ จึงจำเป็นต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการปลูกพืชแซมจึงมีข้อที่จะต้องพิจารณาดังนี้

๑. ควรเป็นพืชล้มลุกที่มีอายุสั้น เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด พืชตระกูลถั่ว เป็นต้น หรือพืชล้มลุกที่มีอายุมากกว่า ๑ ปี เช่น สับปะรด กล้วย มะละกอ เป็นต้น
๒. ไม่ควรปลูกพืชแซมยางติดต่อกันนานเกินกว่า ๓ ปี เพราะเมื่อเข้าสู่ปีที่ ๔ ต้นยางจะมีร่มเงามากและจะปกคลุมพืชแซมที่ปลูกไว้ ส่งผลให้ผลผลิตของพืชแซมต่ำลง
๓. พืชแซมที่ปลูก การปลูกจะต้องมีระยะห่างจากแถวยางไม่น้อยกว่า ๑ เมตร โดยปกติควรปลูกห่างจากแถวยางในระยะ ๑ เมตร รวมกับครึ่งหนึ่งของระยะปลูกพืชแซมยางของพืชนั้นๆ
๔. ควรมีการใส่ปุ๋ยให้กับพืชแซมยางด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตของพืชแซมยาง และเพื่อต้นยางพาราจะได้ไม่แย่งปุ๋ย และปุ๋ยก็ยังมีประโยชน์สำหรับต้นยางโดยตรงด้วย

๕. สภาพของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่ควรปลูกพืชแซมยางเพราะจะต้องใส่ปุ๋ยมาก และอาจไม่คุ้มทุน และหากไม่ใส่ปุ๋ยเลยหรือใส่น้อยเกินไป พืชแซมก็จะไปแย่งปุ๋ยจากพาราในสภาพดังกล่าว ดังนั้นจึงควรปลูกพืชคลุมตระกูลถั่วจะดีกว่า

๖. การปลูกพืชแซมยางเป็นระบบหมุนเวียน เพื่อป้องกันโรคและแมลงระบาด นอกจากนี้การปลูกพืชแซมสลับกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว ยังช่วยในการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ตลอดจนเศษซากพืชตระกูลถั่วที่ปลูกเหลือยังใช้ประโยชน์โดยตรงต่อต้นยางด้วย

๗. การใช้แรงงานในการปลูกพืชแซมยาง ควรเป็นแรงงานที่ไม่ต้องจ้างหรือควรจะเป็นแรงงานในครอบครัว โดยเฉพาะสวนยางพาราขนาดเล็ก เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิต

๘. สวนยางพาราที่ต้องการจะปลูกพืชแซมยาง ควรใช้ระยะระหว่างแถวยางพาราให้กว้าง ประมาณ ๗.๘ เมตร แต่ต้องมีจำนวนต้นยางพาราไม่ต่ำกว่า ๖๔ ต้นต่อไร่

๙. หลังจากการปลูกพืชแซมยางแล้ว ควรปลูกพืชคลุมพื้นที่เพื่อป้องกันการกลุ่กลามของวัชพืชและเพื่อเป็นการรักษาความชื้นในดิน

๑๐. พืชที่ไม่แนะนำให้เกษตรกรปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางคือ มันสำปะหลัง
การใส่ปุ๋ย
สูตรปุ๋ย

ปุ๋ยสูตรที่	สูตรปุ๋ยเม็ด	สูตรปุ๋ยผสม	ชนิดของดิน	อายุของต้นยาง
1	18-10-6	8-14-3	ดินร่วน	2-41 เดือน
2	18-4-5	13-9-4	ดินร่วน	47-71 เดือน
3	16-8-14	8-13-7	ดินทราย	2-41 เดือน
4	14-4-19	11-10-7	ดินทราย	47-71 เดือน
5	-	15-0-18	ดินทุกชนิด	ต้นยางหลังจากเปิดกรีดซึ่งเคยปลูกพืชคลุมดิน และใส่ปุ๋ยฟอสเฟต บำรุงพืชคลุมดิน
6	15-7-18	12-5-14	ดินทุกชนิด	ต้นยางหลังเปิดกรีด ซึ่งไม่เคยปลูกพืชคลุมดินมาก่อน

(๖) การใส่ปุ๋ย

สูตรปุ๋ยสำหรับยางพาราที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำให้ใช้ในปัจจุบันมีจำนวน ๖ สูตร ซึ่งแต่ละสูตรจะเหมาะสมกับเนื้อดิน และอายุของต้นยางพาราแตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง

ดินทราย คือดินที่มีเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย อุ่มน้ำไม่ดี ถูกชะล้างได้ง่าย ตรึงธาตุอาหารได้น้อย มีโปแตสเซียมต่ำ

ดินร่วน คือดินที่มีเนื้อดินละเอียดพอสมควร อุ่มน้ำได้ดี มีการระเหยน้ำและถ่ายเทอากาศพอเหมาะตรงธาตุอาหารได้มากพอสมควร มีโปแตสเซียมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปุ๋ยเม็ด คือปุ๋ยที่ได้จากการนำวัตถุดิบให้กำเนิดปุ๋ยไปผ่านกรรมวิธีการผลิตทางเคมีตามขั้นตอนต่างๆ ปุ๋ยที่ได้จะเป็นเนื้อเดียวกัน และปุ๋ยแต่ละเม็ดจะมีองค์ประกอบของธาตุเหมือนกัน เช่น ปุ๋ยสูตร ๑๕-๗-๑๘ และสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ นับว่าเป็นปุ๋ยเคมีตามพระราชบัญญัติปุ๋ย และเป็นปุ๋ยที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาดและมีผู้นิยมใช้มากที่สุด

ปุ๋ยผสม คือ ปุ๋ยที่ได้จากการนำแม่ปุ๋ยหรือปุ๋ยเชิงเดี่ยวมาผสมด้วยวิธีที่ไม่ผ่านกรรมวิธีทางเคมี เช่น การนำปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต ปุ๋ยร็อคฟอสเฟตและปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ มาผสมคลุกเคล้ากันในอัตราส่วนต่างๆ เพื่อให้ได้ปริมาณธาตุอาหารตามต้องการ แล้วนำไปใช้ทันที เพราะปุ๋ยจะไม่แข็งตัว และการผสมปุ๋ยแต่ละครั้งควรใช้ให้หมดภายในครั้งเดียว ปุ๋ยผสมสำหรับสวนยางพาราจะใช้แม่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตร็อคฟอสเฟต และโปแตสเซียมคลอไรด์ผสมกันในอัตราส่วนที่แตกต่างกันไปตามสูตรปุ๋ยทั้ง ๖ สูตร ดังแสดงไว้ในตาราง

ปุ๋ยผสม สูตรที่	ปริมาณธาตุอาหาร (%)				น้ำหนักของแม่ปุ๋ยที่ใช้ผสม (กก.)	
	ไนโตรเจน (N)	ฟอสเฟต (P2O5)	โปแตสเซียม (K2O)	แอมโมเนียม ซัลเฟต (21%N)	ร็อคฟอสเฟต (25% P2O5)	โปแตสเซียมคลอไรด์ (60% K2O)
1	8	14	3	38	57	5
2	13	9	4	60	34	6
3	8	13	7	36	53	11
4	11	10	7	50	38	12
5	15	-	18	71	-	29
6	12	5	14	57	20	23

วิธีการใส่ปุ๋ย

วิธีการใส่ปุ๋ยที่ดี จะต้องเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ และเมื่อใส่ปุ๋ยแล้วพืชสามารถดูดปุ๋ยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยมีวิธีการใส่ปุ๋ยดังนี้

ใส่ร่องพื้น นิยมใช้ปุ๋ยร็อคฟอสเฟต ซึ่งเป็นปุ๋ยที่เคลื่อนไหวน้อยได้ยากเพราะถูกตรึงด้วยแร่ธาตุต่างๆ ในดิน โดยคลุกเคล้าปุ๋ยกับดินแล้วใส่ลงในหลุมก่อนปลูกยาง

ใส่แบบหว่าน เป็นการหว่านปุ๋ยให้ทั่วบริเวณที่ต้องการใส่ปุ๋ย เหมาะสำหรับใช้กับพื้นที่ที่เป็นที่ราบ และมีการกำจัดพืชด้วยสารเคมีเพราะเศษซากพืชที่เหลือ จะช่วยป้องกันการชะล้างปุ๋ยในช่วงที่มีฝนตก แต่หากเป็นที่ราบที่กำจัดพืชด้วยวิธีถากควรรดคราดเพื่อให้ปุ๋ยเข้ากับดินด้วย และเพื่อป้องกันน้ำฝนชะล้างปุ๋ย

ใส่แบบเป็นแถบ เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการโรยเป็นแถบไปตามแนวแถวของต้นยางพาราที่อยู่ในร่องที่เจาะไว้ จากนั้นจึงทำการกลบ วิธีนี้จะใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ ๑๗ เดือนขึ้นไป และยังเหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีความลาดเทเล็กน้อยหรือพื้นที่ทำขั้นบันไดด้วย

ใส่แบบเป็นหลุม เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมบริเวณรอบโคนหรือสองข้างของต้นยางประมาณ ๒ ถึง ๔ หลุมต่อต้น แล้วใส่ปุ๋ยลงในหลุมแล้วทำการกลบให้เรียบร้อย เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ลาดเทและไม่ได้ทำขั้นบันได

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงในการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็คือควรใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชุ่มชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยในช่วงที่มีอากาศแห้งแล้งหรือฝนตกชุกมากเกินไป นอกจากนี้ควรกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หากต้องการให้ต้นยางพาราสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตดี สามารถเปิดกรีดได้เร็ว และให้ผลผลิตสูงอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะต้องมีการใส่ปุ๋ยให้กับต้นยางพาราอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้นปลูกไปจนถึงก่อนโค่นต้นยาง ๓ ถึง ๕ ปี โดยปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

การกรีด หมายถึงการนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง ซึ่งเจ้าของสวนยางควรศึกษาและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขายไม้ได้ราคาเมื่อโค่นล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงจำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่างๆ เช่น การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด และมีกรีดยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาดันยางเพื่อให้กรีดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ต้นยางเสียหาย เป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกรีดยางจะต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียน้อยที่สุด แล้วยังสามารถกรีดได้นาน ๒๕-๓๐ ปี

การเปิดกรีดมีข้อแนะนำดังนี้

- โดยทั่วไปต้นยางเปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ ๗ ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร ความสูง ๑๕๐ เซนติเมตรจากพื้นดิน
- ต้นยางในสวนต้องมีขนาดเปิดกรีดได้มากกว่า ๗๐ % ของยางทั้งหมด
- เปิดกรีดครั้งลำดับที่ระดับความสูง ๑๕๐ เซนติเมตร จากพื้นดิน รอยกรีดทำมุม ๓๐ องศากับแนวระนาบ และเอียง จากซ้ายบน ลงมาขวาล่าง
- ติดวางรองรับน้ำยาง ห่างจากรอยกรีดด้านหน้าลงมาประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และติดลวด รับถ้วยน้ำยาง ให้ห่าง จากราง รับน้ำยางลง มาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร
- ถ้าไม่กรีดยางควรคว้าถ้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรก ตกกลงไปใน ถ้วยรับน้ำยาง
- ควรเริ่มกรีดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ ๐๖.๐๐-๐๘.๐๐น. เพราะจะทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวก เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางคืนและผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกรีดในตอนกลางวัน

ประเภทของการกรีดยาง

การกรีดใน ๓ ปีแรก

- กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ใช้กับยางทุกพันธุ์
- กรีดครั้งต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ยกเว้นพันธุ์ RRIM ๖๒๘ PB ๒๘/๕๙ และ PB ๕/๖๓
- กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น ๒.๕ % เหมาะ สำหรับยางที่ให้ ผลผลิตต่ำใน ระยะแรกของการกรีด

การกรีดยางหลังจาก ๓ ปีไปแล้ว

- กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) เหมาะกับพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กรีดครั้งต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ใช้กับยางทุกพันธุ์ ยกเว้นพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓)ร่วมกับสารเคมีเร่งน้ำยาง เหมาะกับยางที่ให้ผลผลิตต่ำ

การกรีดเปลือกงอกใหม่

- กรีดครั้งต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒)ใช้กับยางทุกพันธุ์
- กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ใช้กับยางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กรีดครั้งต้นวันเว้นสามวัน (๑/๒ S d / ๔) หรือกรีดครั้งต้นวัน เว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓)ร่วมกับ สารเคมี เร่งน้ำยาง

การกรีดชดเชย

เป็นการกรีดยางทดแทนวันกรีดที่สูญเสียในระหว่างฤดูฝน หรือท้องที่มีฝนตกมาก การกรีดชดเชย เป็นการกรีดติดต่อกันเป็นวันที่สอง หลังจากที่มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน เหมาะสำหรับการกรีดวันเว้นวัน และวันเว้นสองวัน ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับผลผลิตไว้

***การกรีดยางที่เหมาะสม สถาบันวิจัยยางสงขลาแนะนำการกรีด ๕ วิธี คือ

๑. กรีดครั้งลำต้นวันเว้นสองวัน
๒. กรีดครั้งลำต้นวันเว้นวัน
๓. กรีดครั้งลำต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน
๔. กรีดหนึ่งในสามของลำต้นสองวันเว้นวัน
๕. กรีดหนึ่งในสามของลำต้นวันเว้นวันควบคู่กับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น ๒.๕ เปอร์เซ็นต์

โดยระบบกรีดเหล่านี้ ให้ผลผลิตต่อครั้งกรีดดี ความสิ้นเปลืองเปลือกกน้อย เปลือกงอกใหม่หนา พอเมื่อกลับมากรีดใหม่ได้ ปริมาณเนื้อยางแห้งดี และต้นยางมีอาการเปลือกแห้งน้อย

ระบบการกรีดยาง

การใช้ระบบกรีดที่ดี ทำให้อายุกรีดของต้นยางสั้นลง ต้นยางมีอายุระหว่าง ๑๙-๒๒ ปี ซึ่งแสดงว่า อายุกรีดจริงอยู่ระหว่าง ๑๓-๑๖ ปี ส่งผลให้ชาวสวนยางเหล่านี้ขาดรายได้ไปมากมาย ซึ่งข้อมูลนี้สรุปว่าถ้าใช้ระบบกรีดที่ดีตามที่ชาวสวนปฏิบัติต้นยางจะมีอายุกรีดระหว่าง ๑๑ - ๑๖ ปี เท่านั้น และจะสูญเสียรายได้ ถ้ารวมทั้งประเทศแล้ว นับเป็นการสูญเสียเป็นปริมาณมากมาย

- การกรีดต้นยางไม่ได้ขนาดตามมาตรฐาน โดยเปิดกรีดต้นยางที่มีขนาดลำต้นยางต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร ซึ่งต้นยางที่มีขนาดลำต้น ๔๕ และ ๔๐ เซนติเมตร จะให้ผลผลิตเพียง ๗๖ และ ๖๕ เปอร์เซ็นต์ของยางที่ได้ขนาดแล้ว

- การสูญเสียผลผลิตเนื่องจากเปลือกงอกใหม่บาง เพราะใช้ระบบกรีดดี เปลือกเดิมหมดเร็วเกินไป เมื่อกรีดเปลือกงอกใหม่ซึ่งยังไม่หนาพอจะสูญเสียผลผลิตไปมากกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ (เปรียบเทียบกับ ๕ ปีแรกขณะกรีดเปลือกเดิม)

- การกรีด ๑/๓ ลำต้นกับต้นยางที่ไม่ได้ขนาด ซึ่งเป็นต้นยางเล็กอยู่แล้ว รอยกรีด ๑/๓ ลำต้นจะสั้นมาก ผลผลิตที่ได้เพียง ๓๐-๔๕ เปอร์เซ็นต์ของต้นยางที่ได้ขนาดแล้ว

- ต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้ง เป็นการสูญเสียผลผลิตอย่างถาวร มีสาเหตุใหญ่คือกรีดต้นยางถี่เกินไป ต้นยางเปลือกแห้งอย่างถาวรเฉลี่ย ๓-๑๖ ต้น/ไร่ หรือ ๕-๒๖.๗ เปอร์เซ็นต์ของต้นยางทั้งหมด

- ต้นยางให้น้ำยางที่มีปริมาณเนื้อยางแห้ง (DRC) ต่ำกว่าการกรีดปกติเฉลี่ย ๗-๑๖ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบเมื่อขายผลผลิตเป็นน้ำยางสด

- การใช้ระบบกรีดถี่เกินไป ไม่สามารถใช้สารเคมีเร่งน้ำยางควบคู่ได้ จึงไม่สามารถเพิ่มผลผลิตต้นยางเหล่านี้ได้

- ผลกระทบที่เกิดจากการกรีดต้นยางขนาดเล็กและกรีดถี่ จะส่งผลให้ต้นยางมีขนาดเล็กเกินไป การใช้ประโยชน์จากไม้ยางมีประสิทธิภาพต่ำ ปริมาณไม้มีน้อยและขายได้ราคาน้อยลง

- การขาดแคลนแรงงานกรีด เจ้าของสวนจำเป็นต้องจ้างแรงงานกรีดฝีมือต่ำ ทำให้น้ำกรีดเสียหาย ไม่สามารถกรีดซ้ำเปลือกงอกใหม่ได้

- ชาวสวนใช้ประโยชน์จากการกรีดหน้าสูงน้อย ซึ่งสามารถให้ผลผลิตจากส่วนนี้ได้สูง โดยเฉพาะในช่วงก่อนโคนได้ไม่น้อยกว่า ๓ ปี

การเก็บน้ำยางและการรักษาน้ำยางสด

เมื่อกรีดยางแล้ว น้ำยางก็จะไหลไปตามรอยที่ทำไว้ผ่านล้นรองน้ำยางและไหลลงถ้วยรองรับน้ำยาง ในที่สุด ภายหลังจากกรีดยางไปแล้วประมาณ ๓ ชั่วโมง ส่วนมากน้ำยางก็จะหยุดไหลก็จะเริ่มเก็บน้ำยางได้ ซึ่งผู้เก็บน้ำยางโดยปกติจะเป็นคนเดียวกับคนกรีดยาง จะถือถังหิ้วหรือหาบไปเก็บน้ำยาง เก็บน้ำยางในถ้วยแล้วเทลงไปในถังหรือปิ่นที่ถือ หลังเทน้ำยางจากถ้วยก็จะใช้ไม้ปาดน้ำยาง กวาดน้ำยางออกจากถ้วยให้หมด แล้วนำถ้วยไปเก็บคว่ำไว้บนห้วงลวดที่ใช้ตาด้วย เพื่อไม่ให้ถ้วยสกปรก และป้องกันฝุ่นละอองตกลงไปในถ้วย น้ำยางที่เก็บได้จะถูกนำมารวบรวมแล้วลำเลียงไปส่งยังโรงงานทำยางแผ่นอีกต่อหนึ่ง สำหรับสวนขนาดใหญ่ แต่หากเป็นสวนขนาดเล็กก็จะหาบหรือหิ้วไปทำแผ่นที่บ้าน

ปัจจุบันในบางท้องที่จะมีพ่อค้ามารับซื้อน้ำยางสด ๆ เลย ในกรณีที่เจ้าของสวนไม่ประสงค์จะทำยางแผ่นเองก็จะสามารถขายเป็นน้ำยางไปได้ โดยพ่อค้าดังกล่าวจะมีรถบรรทุกประกอบขึ้นเป็นถังสำหรับใส่น้ำยางออกไปรับซื้อถึงสวน ขั้นตอนการซื้อขายจะคิดจากน้ำหนักของน้ำยางสดทั้งหมด และหาความเข้มข้นของน้ำยางโดยจะมีเครื่องมือวัดที่เรียกว่าวัดค่าออกมาแล้ว หาค่าเฉลี่ยเป็นน้ำหนักยางแห้งตึราออกมาเป็นกิโลกรัม ซื้อขายในราคาเท่ากับราคายางชั้นสองของตลาดในแต่ละวัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกรีด

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกรีดที่มีผลต่อผลผลิต มีดังนี้

๑. ความลึกของการกรีด ความหนาแน่นของจำนวนท่อน้ำยางมีมากบริเวณเปลือกชั้นใน และมีมากที่สุดในบริเวณใกล้เยื่อเจริญ การกรีดยางจะเหลือส่วนของเปลือกชั้นในสุดถึง ๑.๓ มิลลิเมตร ซึ่งยังคงเหลือวงท่อน้ำยางไว้บนต้น โดยไม่ได้กรีดถึงร้อยละ ๕๐ และเป็นท่อน้ำยางที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ถ้ากรีดเหลือ ๑ มิลลิเมตรจากเยื่อเจริญ จะกรีดได้ร้อยละ ๕๒ ของท่อน้ำยาง หรือถ้ากรีดเหลือ ๐.๕ มิลลิเมตร จะตัดวงท่อน้ำยางได้ถึงร้อยละ ๘๐ ดังนั้น การกรีดให้ได้น้ำยางมากจึงควรกรีดให้ใกล้เยื่อเจริญมากที่สุด แต่หากกรีดลึกเกินไปท่อน้ำยางจะเป็นแผล เปลือกงอกใหม่ ไม่สามารถกรีดต่อไปได้ การกรีดจะกรีดได้ลึกหรือไม่ขึ้น ขึ้นกับความชำนาญของคนกรีด

๒. ขนาดของงานกรีด หมายถึง จำนวนต้นยางที่คนกรีดสามารถกรีดได้แต่ละวัน ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยาง ความยาวรอยกรีด ลักษณะของพื้นที่ ความชำนาญของคนกรีด และช่วงเวลาการไหลของน้ำยาง ปกติการกรีดครั้งลำต้น คนกรีดคนหนึ่งสามารถกรีดได้ ๔๕๐-๕๐๐ ต้นต่อวัน และการกรีด และการกรีด ๑/๓ ของลำต้น คนกรีดคนหนึ่งสามารถกรีดได้ ๖๕๐-๗๐๐ ต้นต่อวัน

๓. เวลาที่เหมาะสมสำหรับกรีดยาง ผลผลิตน้ำยางจะขึ้นอยู่กับความเต่งของเซลล์ ซึ่งมีผลต่อความดันภายในท่อน้ำยาง ในช่วงกลางวันความเต่งของเซลล์จะลดต่ำลง สาเหตุมาจากการคายน้ำ โดยจะเริ่มลดต่ำหลังดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น. จะลดลงต่ำสุด หลังจากนั้นจะเริ่มเพิ่มขึ้นจนกลับสภาพเดิมเมื่อเวลากลางคืน

๔. ความสิ้นเปลืองเปลือก การกรีดเปลือกหนาหรือบาง ไม่มีผลกระทบต่อผลผลิต การกรีดที่ใช้ความถี่ของการกรีดต่ำจะสิ้นเปลืองเปลือกต่อครั้งกรีดมากกว่าการกรีดที่ใช้ความถี่ของการกรีดสูง แต่เมื่อรวมความสิ้นเปลืองเปลือกทุกครั้งที่เกิดแล้วจะน้อยกว่า ถ้าหากความสิ้นเปลืองเปลือกในรอบปีของการกรีดวันเว้นวัน (d/๒) คือ

ร้อยละ ๑๐๐ การกรีดวันเว้น ๒ วัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๗๕ และการกรีดวันเว้น ๓ วัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๖๐ การกรีด ๒ วันเว้นวัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๑๔๐ การกรีด ๓ วันเว้นวัน สิ้นเปลืองร้อยละ ๑๕๐ และการกรีดทุกวัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๑๙๐ โดยปกติการกรีด วันเว้นวัน สิ้นเปลืองเปลือก แต่ครั้งกรีดระหว่าง ๑.๗-๒.๐ มิลลิเมตร หรือไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตรต่อปี

๕. ความคมของมีด มีดกรีดยางควรลับให้คมอยู่เสมอ เพราะจะทำให้ตัดท่อน้ำยางได้ดีขึ้นและ สิ้นเปลืองเปลือกน้อยกว่าการใช้มีดกรีดยางที่ไม่คม

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เมื่อต้นยางพาราได้เปิดกรีดแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยต่อไปทุกปี เพื่อให้ผลผลิตสูงสม่ำเสมอ ปุ๋ยยางพาราหลังเปิดกรีดที่แนะนำคือ ปุ๋ยสูตร ๓๐-๕-๑๘ ใช้ได้กับดินทุกชนิด ทั้งในเขตปลูกยางเดิมและเขตปลูกยางใหม่ สำหรับดินที่ขาดธาตุ แมกนีเซียมควรใส่ปุ๋ยคิเซอรไรท์ เพิ่มในอัตรา ๘๐ กรัมต่อต้นต่อปี อย่างไรก็ตาม สวนยางที่ปลูกพืชคลุมดินระหว่างแถวยาง และใส่ปุ๋ย บำรุงต้นยางและพืชคลุมดินสม่ำเสมออาจ ไม่ต้องใส่ปุ๋ยบำรุงต้นยาง ในช่วง ๒ ปีแรกที่เปิดกรีด หากในดินและใบยางมีปริมาณธาตุ อาหารเพียงพอทั้งนี้จากปุ๋ยที่ใส่ให้แก่ต้นยางในระยะยางอ่อนยังมีผลตกค้างในดินเป็นเวลา ๒ ปี การใส่ปุ๋ยแก่ยางที่เปิดกรีดแล้ว แนะนำให้ใส่ปุ๋ยอัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี แบ่งใส่ ๒ ครั้งๆละ ๕๐๐ กรัมต่อต้น ครั้งแรกใส่ในต้นฤดูฝนหลังจากยางผลัดใบ ขณะที่ใบเพสลาด คือประมาณปลายเดือน เมษายน – พฤษภาคม และครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยประมาณเดือนสิงหาคม – กันยายน โดยหว่านปุ๋ยในบริเวณห่างจากโคนต้นยางประมาณ ๓ เมตร หรือบริเวณกึ่งกลางระหว่างแถวยางคราดกลบให้ปุ๋ยอยู่ใต้ผิวดินที่ ระดับความลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

เชื้อราไตรโครเดอร์มา (*Trichoderma harzianum*) เป็นเชื้อราที่ดำรงชีวิตอยู่ในดิน โดยอาศัยซากพืช ซากสัตว์ และอินทรีย์วัตถุเป็นอาหาร สร้างเส้นใยสีขาวและสปอร์มีสีเขียว จัดเป็นเชื้อราปฏิปักษ์ ที่มีประโยชน์ ที่ใช้สำหรับใช้ป้องกันกำจัดเชื้อราสาเหตุโรคพืชหลายชนิด ปัจจุบันเกษตรกรสามารถผลิตขยายสำหรับใช้เองได้ด้วยอุปกรณ์ และวิธีการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เป็นการลดต้นทุนการผลิต ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ทั้งยังปลอดภัยต่อมนุษย์ สัตว์เลี้ยง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เชื้อราไตรโครเดอร์มาควบคุมเชื้อราสาเหตุโรคพืช ดังนี้

เชื้อรา	สาเหตุโรคพืช
ฟิเทียม	โรครากเน่า โคนเน่า เน่าคอดิน เมล็ดเน่า
ไฟทอฟเทอร่า	โรครากเน่า โคนเน่า โรคเลทไบลท์
สเคลอโรเทียม	โรครากเน่า โคนเน่า
ไรซอกโทเนีย	โรคกล้าเน่า รากเน่า
ฟิวซาเรียม	โรคเหี่ยวเฉา
อัลเทอเนเรีย	โรคใบจุด

กลไกในการควบคุมเชื้อราสาเหตุโรคพืช

- เจริญแก่งแย่งอาหาร อากาศ น้ำ เนื่องจากสามารถสร้างเส้นใยได้รวดเร็ว และสร้างสปอร์ในปริมาณสูง ทำให้ครอบครองพื้นที่เพื่อการดำรงชีวิตได้ดี จึงทำให้เชื้อราสาเหตุโรคพืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ อ่อนแอจนไม่สามารถทำลายพืชได้

- การเป็นปรสิต เป็นกลไกในการเบียดเบียนด้วยการสร้าง เส้นใยพันรัดและแทงดูดกินน้ำเลี้ยงจากเชื้อราสาเหตุโรคพืช ทำให้เส้นใยเชื้อโรคพืชตาย
- การสร้างสารพิษ สารปฏิชีวนะหรือน้ำย่อย (เอนไซม์) ที่เป็นพิษ หยุดยั้งและทำลายเส้นใยเชื้อราโรคพืช
- การชักนำให้พืชมีความต้านทานโรค ระบบรากพืชสมบูรณ์แข็งแรงช่วยให้เมื่อดอกและเจริญเติบโตได้ดี และกระตุ้นให้เกิดความต้านทานโรคขึ้นภายใน

การผลิตขยายเชื้อราไตรโครเดอร์มาอย่างง่าย ดังนี้

๑. หัวเชื้อราไตรโครเดอร์มา	๒. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า
๓. ข้าวสารเจ้า ๓ ส่วน	๔. ยางรัด
๕. น้ำสะอาด ๒ ส่วน	๖. เชื้อหมุด
๗. ถูพลาสติกทนร้อน ๘ x ๑๒ นิ้ว	๘. เครื่องชั่ง

วิธีการ

๑. หุงข้าวด้วยหม้อหุงข้าวไฟฟ้า โดยใช้ข้าว ๓ ส่วน ต่อน้ำ ๒ ส่วน เมื่อหุงแล้วข้าวจะมีลักษณะแข็งเป็นแกน
๒. ตักข้าวใส่ถู ในขณะที่ยังร้อน ปริมาณ ๒๕๐ กรัม พับปากถูวางรอให้ข้าวเย็นลง
๓. เทหัวเชื้อราไตรโครเดอร์มาใส่ถูประมาณ ๑-๒ ช้อนชา (หัวเชื้อในข้าวฟ่าง)
๔. รัดปากถูให้แน่น โดยให้มีพื้นที่ในถูมากที่สุดและคลุกเชื้อราไตรโครเดอร์มา ให้กระจายทั่วข้าว
๕. ใช้เข็มหมุดเจาะรู ประมาณ ๑๕-๒๐ รู บริเวณใต้ยางรัดเพื่อให้อากาศเข้า
๖. พักเชื้อไว้ ๒-๓ วัน ขยี้เชื้อราให้กระจายตัวอีกครั้ง บ่มจนครบ ๗ วัน เชื้อราจะมีสีขาวเต็มถู จึงสามารถนำไปใช้ได้

วิธีใช้

ผสมปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก รองกันหลุมเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๑ กก. ผสมรำอ่อน ๕ กก. และปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๔๐ กก. ใช้รองกันหลุมปลูก ๑ กำมือ หรือหว่านรอบโคนต้น หากต้องการนำไปผสมกับวัสดุเพาะให้ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาที่ผสมแล้ว ๑ ส่วน ผสมกับวัสดุเพาะ ๔ ส่วน

ผสมน้ำฉีดพ่นเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๑ กก. (๔ ถัง) ต่อน้ำ ๑๐๐ ลิตร กรองเฉพาะน้ำสปอร์ ในน้ำ ๒-๓ ลิตร แล้วจึงเติมน้ำที่เหลือจนครบ ๑๐๐ ลิตร ผสมสารจับใบ พ่นใบตอนเย็นทุก ๗ - ๑๔ วัน

คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๑-๒ ช้อนแกง/ เมล็ดพันธุ์ ๑ กก. (ใส่ถุงหรือภาชนะ เติมน้ำเล็กน้อย หรือสารจับใบ) คลุกเคล้าให้เข้ากัน ผึ่งสักครู่ก่อนนำไปหว่าน ช่วยกระตุ้นให้ระบบรากแข็งแรง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองสตูลมีการปลูกยางพาราดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา					△					▽		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางพาราในอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองสตูลมีต้นทุนการผลิตยางพารา โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการปลูกยางพาราเป็นเงิน ๓๙,๓๑๔ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการปลูกยางพารา เป็นเงิน ๓๙,๓๑๔ บาท

ตารางที่ ๒๒ แสดงต้นทุนการผลิตยางพาราปี ๒๕๖๔ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

รายการ	พื้นที่ราบต่ำ (n=270)			พื้นที่ราบสูงลูกคลื่นลอนลาด (n=491)			พื้นที่สูง (n=350)		
	บาท/กก.	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/กก.	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/กก.	บาท/ไร่	ร้อยละ
1. ช่วงยางพารายังไม่ให้ผลผลิต	8.59	39,314.80	13.90	7.05	32,289.22	12.62	8.61	36,399.31	12.92
1.1 ค่าเตรียมพื้นที่และค่าจ้างแรงงานจัดการสวน	3.39	15,521.01		2.95	13,522.03		3.48	14,712.49	
1.2 ค่าปุ๋ยรองก้นหลุมและปุ๋ยบำรุง (ปุ๋ยคอกและปุ๋ยอินทรีย์)	3.84	17,549.87		2.95	13,522.27		3.46	14,651.87	
1.3 ค่าพันธุ์ยางพารา (ปลูก/ซ่อม)/พืชคลุมดิน	0.57	2,647.88		0.51	2,349.74		0.60	2,549.74	
1.4 ค่าอุปกรณ์การเกษตรและสารเคมีทางการเกษตร	0.56	2,534.70		0.46	2,134.70		0.59	2,534.74	
1.5 ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.09	450.90		0.08	370.00		0.22	970.00	
1.6 ค่าเดินทาง	0.08	320.22		0.06	190.22		0.15	590.22	
1.7 ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	0.06	290.22		0.06	200.26		0.11	390.25	
2. ช่วงยางพาราให้ผลผลิต	8.25	37,763.40	13.35	6.02	27,566.70	10.77	8.08	36,992.91	13.13
2.1 ค่าปุ๋ยบำรุง	4.06	18,600.22		3.28	15,026.25		3.67	16,827.48	
2.2 ค่าสารเคมีทางการเกษตร	0.84	3,858.11		0.57	2,555.42		0.77	3,459.42	
2.3 ค่าจ้างแรงงานจัดการสวน	2.37	10,864.29		1.47	6,744.54		2.81	12,865.57	
2.4 ค่าซ่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.98	4,440.78		0.70	3,240.49		0.83	3,840.44	
2.5 ค่ากรีดยางพารา	39.31	179,799.17	63.55	38.24	174,928.12	68.35	39.95	182,748.16	64.87
2.5.1 ค่าอุปกรณ์กรีดยางพาราและเก็บน้ำยางสด	0.84	3,848.38		0.86	3,948.55		0.86	3,948.55	
2.5.2 ค่าจ้างแรงงานกรีดยางพาราและเก็บน้ำยางสด	38.37	175,531.77		37.31	170,679.32		39.00	178,425.32	
2.6 ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	0.10	419.02		0.07	300.25		0.09	374.29	
3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	5.71	26,036.40	9.20	4.64	21,150.82	8.26	4.95	25,562.97	9.08
3.1 ค่าใช้ที่ดินและภาษีที่ดิน	3.72	16,969.35		3.06	13,966.35		2.80	14,478.50	
3.2 ค่าเสียโอกาสของเงินทุน	0.04	146.66		0.09	357.49		0.06	257.49	
3.3 ค่าขนส่ง	1.95	8,920.39		1.49	6,826.98		2.09	10,826.98	
4. รวม	61.86	282,913.77	100.00	55.95	255,934.86	100.00	61.59	281,703.35	100.00
5. ผลผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)		4,573.45			4,574.35			4,573.85	

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล พ.ศ.๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

-กรีดขายนํ้ายางภายในชุมชน

ภาพที่ ๑๗ แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเมืองสตูล มีแหล่งรับซื้อน้ำยางรายใหญ่ รวม ๓ แห่ง

ภาพที่ ๑๘ แสดงแหล่งรับซื้อน้ำยางรายใหญ่ อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเมืองสตูล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้าน
 ยางพารา จำนวน ๓ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย
 องค์กรความรู้ทักษะความชำนาญ
 เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตยางพารา อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายชัยยุทธ์ ชัยเกลี้ยง	๔	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๒๕๖๐	ยางพารา
๒	นายปิยะเชษฐ์ หาบยูไซะ	๕	บ้านควน	เมืองสตูล	๒๕๖๐	ยางพารา
๓	นายสะพือ หมดสะเด็น	๓	ฉลุง	เมืองสตูล	๒๕๖๐	ยางพารา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าปาล์มน้ำมัน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

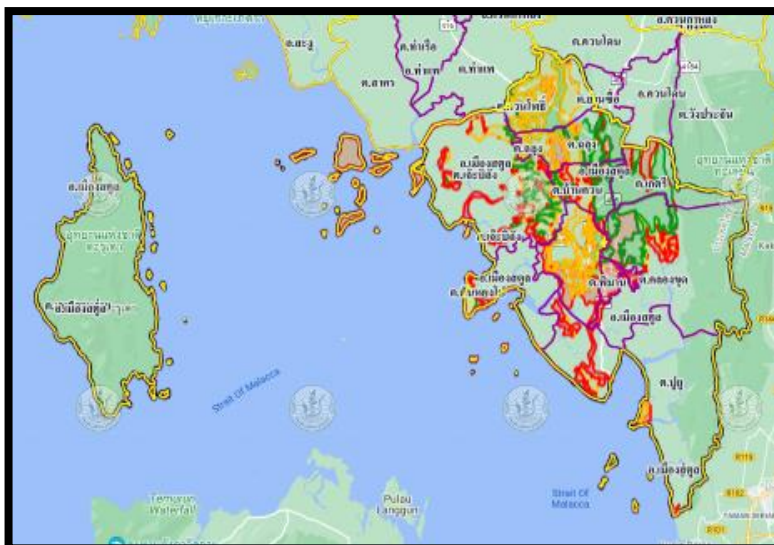
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมดทั้งหมด จำนวน ๑๕๑,๖๑๘ ไร่
 แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๕,๔๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน
 ๙,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๐,๖๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม
 (N) จำนวน ๔๕,๖๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐

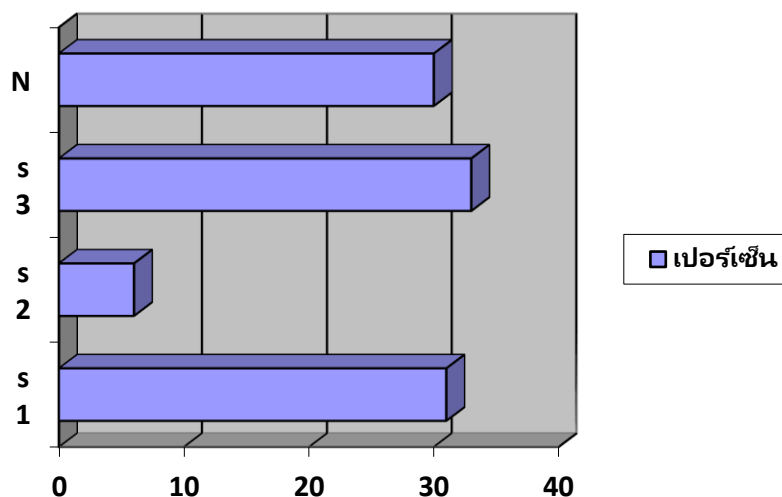
ตารางที่ ๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูลจังหวัดสตูล

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ควนโพธิ์	๖,๘๑๗	๑,๙๗๑	๑๐๑๒๖	๘,๒๐๐	๒๗,๑๑๔
ฉลุง	๙,๐๙๐	๒,๙๕๖	๑๕,๑๘๗	๘,๐๗๖	๓๕,๓๐๙
เจ๊ะบิลัง	๔,๕๔๕	-	๑๐,๑๒๕	-	๑๔,๖๗๐
เกาะสาหร่าย	-	-	-	-	-
พืมาน	-	-	-	๑๐,๑๐๐	๑๐,๑๐๐
คลองขุด	๑๑,๓๖๒	-	-	-	๑๑,๓๖๒
ตันหยงโป	-	-	-	-	-
บ้านควน	-	-	-	-	-
ควนขัน	-	๔,๙๒๗	๑๕,๑๘๗	๘,๑๓๘	๒๘,๒๕๒
ตำมะลัง	-	-	-	-	-
เกตุรี	๑๓,๖๓๕	-	-	๑๑,๑๗๖	๒๔,๘๑๑
ตันหยงโป	-	-	-	-	-
รวมอำเภอเมืองสตูล	๔๕,๔๔๙	๙,๘๕๔	๕๐,๖๒๕	๔๕,๖๙๐	๑๕๑,๖๑๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

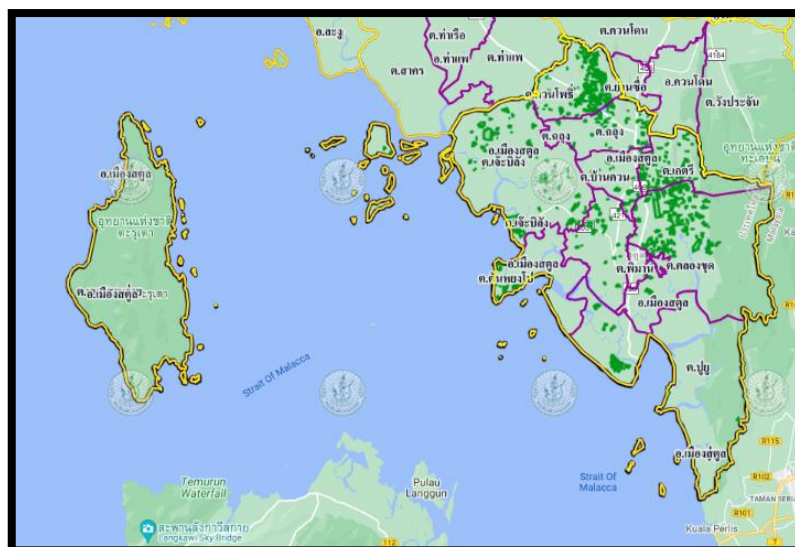
(๒) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๑,๑๘๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลคลองขุด จำนวน ๒,๒๓๘ ไร่ รองลงมาคือตำบลควนโพธิ์ จำนวน ๒,๒๔๑ ไร่ และตำบลเกตรี จำนวน ๘๗๘ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน(ไร่)
๑	คลองขุด	๒,๒๓๘
๒	ควนโพธิ์	๒,๒๔๑
๓	เกตรี	๘๗๘
	รวม	๕,๔๑๗

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

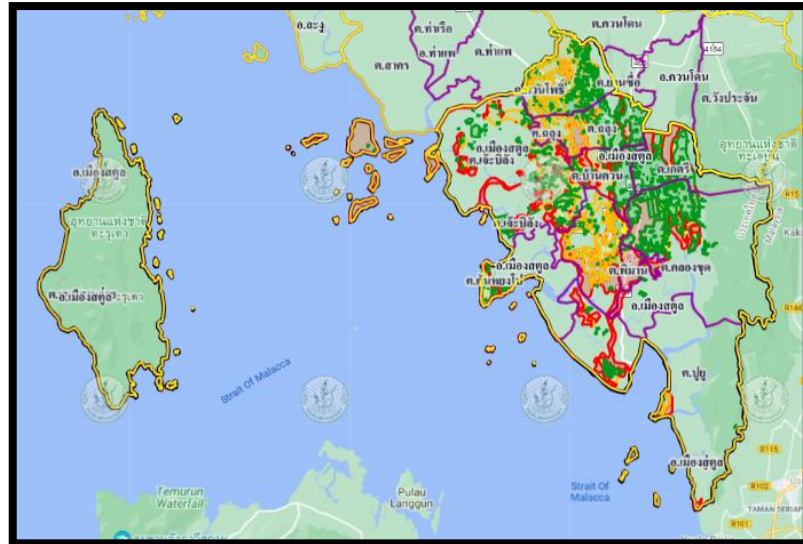
(๓) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๕๑,๖๑๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๕,๔๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๐,๖๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๕,๖๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐

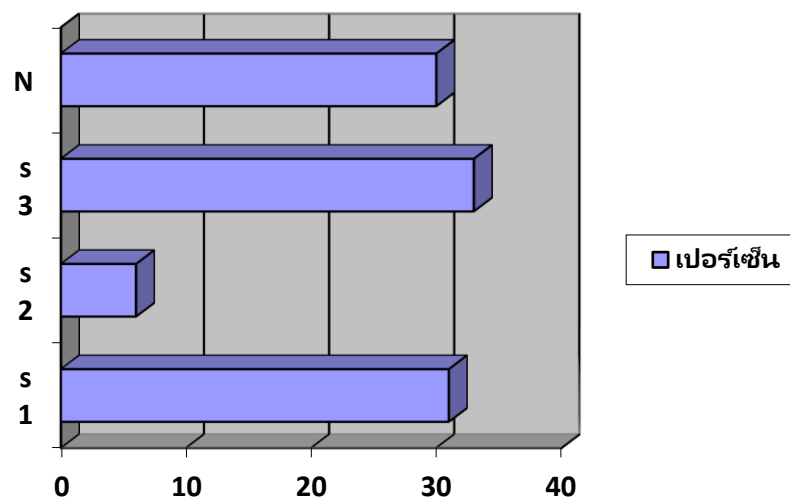
ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ควนโพธิ์	๖,๘๑๗	๑,๙๗๑	๑๐,๑๒๖	๘,๒๐๐	๒๗,๑๑๔
ฉลุง	๙,๐๙๐	๒,๙๕๖	๑๕,๑๘๗	๘,๐๗๖	๓๕,๓๐๙
เจ๊ะบิลัง	๔,๕๔๕	-	๑๐,๑๒๕	-	๑๔,๖๗๐
เกาะสาหร่าย	-	-	-	-	-
พิมาน	-	-	-	๑๐,๑๐๐	๑๐,๑๐๐
คลองชูด	๑๑,๓๖๒	-	-	-	๑๑,๓๖๒
ตันหยงโป	-	-	-	-	-
บ้านควน	-	-	-	-	-
ควนขัน	-	๔,๙๒๗	๑๕,๑๘๗	๘,๑๓๘	๒๘,๒๕๒
ตำมะลัง	-	-	-	-	-
เกตุรีย	๑๓,๖๓๕	-	-	๑๑,๑๗๖	๒๔,๘๑๑
ตันหยงโป	-	-	-	-	-
รวมอำเภอเมืองสตูล	๔๕,๔๔๙	๙,๘๕๔	๕๐,๖๒๕	๔๕,๖๘๘	๑๕๑,๖๑๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอมือสตูล
(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอมือสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปาล์มน้ำมัน อำเภอมือสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมือสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

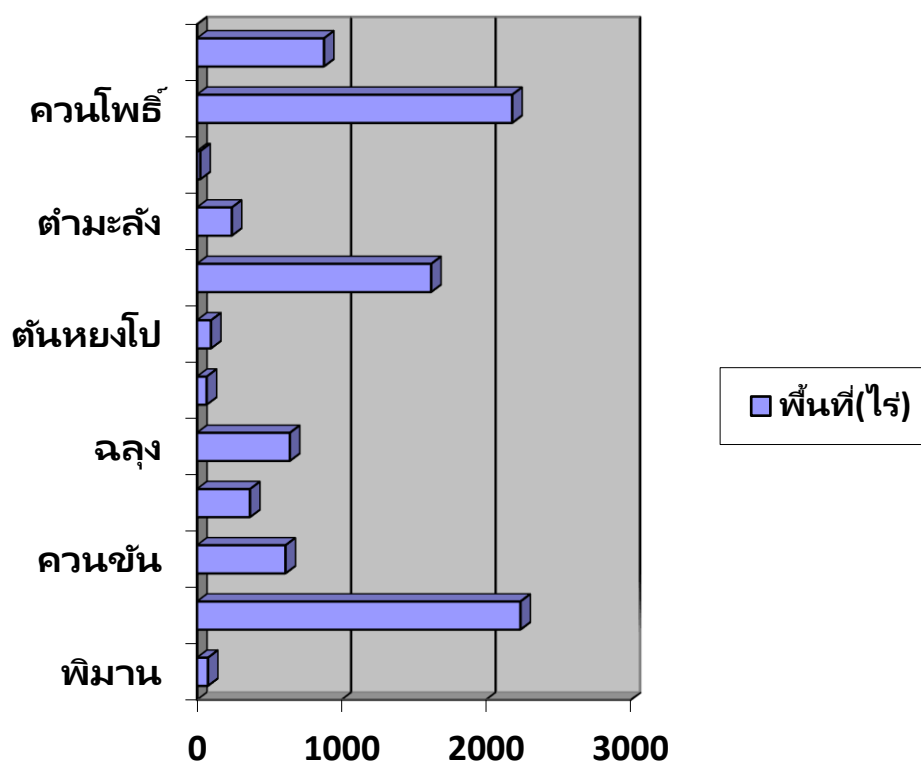
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่การปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๙,๐๓๙ ไร่ ๑,๐๒๗ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลควนโพธิ์ จำนวน ๒,๒๔๑ไร่ จำนวน ๒๘๑ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลคลองขุด จำนวน ๒,๒๓๘ ไร่ ๒๓๒ ครัวเรือน และตำบลเกตรี จำนวน ๙๕๘ ไร่ ๑๒๘ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
พิมาน	๘	๗๕	๗๕	๓๐๐	๐.๒๕
คลองขุด	๒๓๒	๒,๒๓๘	๒,๒๓๘	๘,๙๕๒	๐.๒๕
ควนขัน	๕๙	๖๑๒	๖๑๒	๒,๔๔๘	๐.๒๕
บ้านควน	๕๑	๓๖๖	๓๖๖	๑,๔๖๔	๐.๒๕
ฉลุง	๑๑๖	๖๔๒	๖๔๒	๒,๕๖๘	๐.๒๕
เกาะสาหร่าย	๑๘	๖๖	๖๖	๒๖๔	๐.๒๕
ตันหยงโป	๒๘	๙๓	๙๓	๓๗๒	๐.๒๕
เจ๊ะบิลัง	๑๑๖	๑,๖๒๐	๑,๖๒๐	๖,๔๘๐	๐.๒๕
ตำมะลัง	๓๖	๒๔๐	๒๔๐	๙๖๐	๐.๒๕
ปยู	๑	๒๒	๒๒	๘๘	๐.๒๕
ควนโพธิ์	๒๘๑	๒,๒๔๑	๒,๑๘๑	๘,๗๒๔	๐.๒๕
เกตรี	๑๒๘	๙๕๘	๙๕๘	๓,๕๑๒	๐.๒๕
รวม	๑,๐๒๗	๙,๑๕๙	๙,๑๕๙	๓๖,๑๓๒	๐.๒๕

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๔ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมันอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

๑. ใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันลูกผสมเทเนอร่า ซึ่งเป็นพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสมระหว่าง แม่ดูรา กับ พ่อฟิสเฟอร่า มาปลูกเพราะจะทำให้ได้ปริมาณผลผลิตทะลายสด และน้ำมันสูง ถ้าใช้ต้นกล้าจากแหล่งปลูกหรือแหล่งพันธุ์ที่ไม่ทราบที่มา หรือเก็บเมล็ดจากใต้ต้นมาเพาะ จะทำให้ผลผลิตต่ำหรือไม่ได้ผลผลิตเลย ซึ่งในปัจจุบันมีแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมเทเนอร่าที่เชื่อถือได้ทั้งในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น กรมวิชาการเกษตร และบริษัทเอกชน

๒. อายุของต้นกล้าที่ใช้ปลูก ควรมีอายุ ๑๐-๑๘ เดือน และต้องผ่าน การคัดต้นกล้าที่ผิดปกติทั้งไปในอัตรา ๒๐-๓๐% ในระยะ pre และ main nursery เช่น ต้นเตี้ย และกระแกรน ทางใบทำมุมที่แคบกว่าปกติ ทางใบสั้น ต้นผอมชะลูด ซึ่งการดูแลรักษาต้นกล้าปาล์มน้ำมันในแปลงเพาะมีความสำคัญมากในการผลิตปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้เพราะถ้ามีการนำต้นกล้าปาล์มที่ไม่แข็งแรงและไม่สมบูรณ์ไปปลูกจะทำให้เริ่มได้ผลผลิตล่าช้า และผลผลิตที่ได้จะต่ำในระยะยาว ดังนั้นการพิจารณาแหล่งพันธุ์ และแหล่งเพาะกล้าจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการทำสวนปาล์มน้ำมันให้ประสบความสำเร็จ

๓. ควรมีการเลือกใช้ต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่แข็งแรงสมบูรณ์ และมีอายุ ๑๘ เดือนไปปลูก ทั้งนี้เพราะจะทำให้ต้นปาล์มตกผลเร็ว และให้ผลผลิตถึงจุดคุ้มทุนได้เร็วกว่าใช้ต้นกล้าปกติ ซึ่งเป็นจุดที่เกษตรกรควรให้ความสำคัญเพราะจะเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งที่สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ และไม่ควรใช้ต้นกล้าที่มีอายุต่ำกว่า ๑๐ เดือนไปปลูก เพราะการใช้ต้นกล้าอายุน้อยจะทำให้มีอัตราการผิดปกติของต้นปาล์มในแปลงสูง และให้ผลผลิตต่ำ

(๒) การเตรียมดิน

๑. การบุกเบิกพื้นที่และการปรับสภาพพื้นที่สำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน เริ่มต้นจากการโค่นต้นไม้ขนาดใหญ่และเคลื่อนย้ายมากองรวมกัน จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ให้แห้ง ระยะเวลาประมาณ ๑ เดือน แล้วจึงทำการเผา และไถพื้นที่และปรับสภาพพื้นที่

๒. การทำถนนและทางระบายน้ำ และการสร้างถนนในสวนปาล์มน้ำ นับว่ามีความจำเป็นมากในการปลูกและการขนส่งหลังจากทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ลักษณะถนน มี ๒ แบบ คือ ถนนใหญ่ ถือเป็นเส้นทางขนส่งผลผลิต มีความกว้างของถนน ประมาณ ๖ เมตร จะมีจำนวนก็สายก็ขึ้นอยู่กัขนาดของแปลง ลักษณะภูมิประเทศ และเงินทุน ส่วนอีกแบบหนึ่ง เรียกว่าถนนย่อยหรือถนนเข้าแปลง เป็นถนนที่เชื่อมกับถนนใหญ่ ควรมีขนาดความกว้าง ประมาณ ๔ เมตร ระยะห่างของถนนย่อยควรห่างกัน ประมาณ ๕๐๐ เมตร ในขณะที่ถนนใหญ่แต่ละเส้นควรอยู่ห่างกัน ประมาณ ๑ กิโลเมตร หากพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมีสภาพเป็นพื้นที่ลุ่มการทำร่องระบายน้ำก็นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

๓. การวางแผนในการปลูกปาล์มน้ำมัน หลังการเตรียมพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องทำการวางแผนสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งปกติการปลูกปาล์มน้ำมันนิยมปลูกเป็นลักษณะของสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะในการปลูกตั้งแต่ ๘ x ๘ เมตร ถึง ๑๐ x ๑๐ เมตร

๔. การปลูกพืชคลุมดิน ในขณะที่ต้นปาล์มน้ำมันมีขนาดเล็ก ระยะห่างระหว่างต้นขนาดพื้นที่เหลือมาก จึงมีปัญหาคือการแย่งแย่งของวัชพืช การปลูกพืชคลุมดินจึงนับว่ามีความจำเป็นเพราะนอกเหนือจากจะเป็นการป้องกันการขึ้นงอกของวัชพืชแล้วยังสามารถรักษาความชุ่มชื้นของดินให้คงอยู่ได้ระยะเวลานาน และเป็นป้องกันการพังทลายของหน้าดินในกรณีที่พื้นที่เป็นที่ลาดชัน รวมไปถึงการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ การปลูกพืชคลุมดิน ควรมีระยะห่างจากแถวปาล์มอย่างน้อย ๑.๕ เมตร และชนิดของพืชคลุมที่ใช้ เช่น Calogoponium Mucunoides, Pueraria Phaseoloides, Centrocema Pubescens โดยแนะนำให้ปลูกร่วมกันทั้ง ๓ ชนิด คือ การเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูกควรเริ่ม

ดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม และเริ่มต้นการปลูกปาล์มน้ำมันตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนกรกฎาคม เพื่อให้ได้ผลผลิตเร็วขึ้นก่อนฤดูฝนในแต่ละปี (ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; กรมวิชาการเกษตร)

(๓) การปลูก

ระบบการปลูกปาล์มน้ำมันที่นิยมปลูก คือ ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะ ๙ x ๙ x ๙ เมตร โดยปลูกปาล์มน้ำมันในช่วงฤดูฝน (ไม่ควรปลูกช่วงปลายฤดูฝนต่อเนื่องถึงฤดูแล้ง) หรือหลังจากปลูกต้นกล้าแล้วจะต้องมีฝนตกอีกอย่างน้อยประมาณ ๓ เดือนจึงจะเข้าฤดูแล้ง การปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องใช้ต้นกล้าพันธุ์ที่มีอายุประมาณ ๘ ถึง ๑๔ เดือน จำนวน ๒๒ ถึง ๒๕ ต้นต่อไร่

๑. ระยะเวลาปลูกควรปลูกในช่วงฤดูฝน ไม่ควรปลูกช่วงปลายฤดูฝนต่อเนื่องถึงฤดูแล้ง หรือหลังจากปลูกแล้วจะต้องมีฝนตกอีกอย่างน้อยประมาณ ๓ เดือน จึงจะเข้าฤดูแล้ง ข้อควรระวัง หลังจาก ปลูกไม่ควรเกิน ๑๐ วันจะต้องมีฝนตก

๒. การปลูกจะต้องถอดถุงพลาสติกออกจากต้นกล้าปาล์มน้ำมันอย่างระมัดระวัง อย่าให้ก่อนดินแตกจะทำให้ต้นกล้าชะงักการเจริญเติบโต

๓. วางต้นกล้าลงในหลุมปลูก ใส่ดินชั้นบนลงก้นหลุม แล้วจึงใส่ดินชั้นล่างตามลงไป และจัดต้นกล้าให้ตั้งตรงแล้วจึงอัดดินให้แน่น เมื่อปลูกเสร็จแล้วโคนต้นกล้าจะต้องอยู่ในระดับเดียวกันกับ ระดับดินเดิมของแปลงปลูก

ตาราง แสดงระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากพ่อพันธุ์กลุ่มต่างๆ

พันธุ์ปาล์มน้ำมันลูกผสม	ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่าระยะปลูก (เมตร)	จำนวนต้น/ไร่
Dell Dura x AVROS	๙.๐๐	๒๒
Dell Dura x Ekona	๘.๗๕	๒๔
Dell Dura x Ghana	๘.๕๐	๒๕
Dell Dura x La Me' ๙.๐๐	๙.๐๐	๒๒

(๔) ระบบการให้น้ำ

ในสภาพของพื้นที่ที่อยู่ในช่วงฤดูแล้งที่ยาวนาน หรือสภาพพื้นที่ที่มีการขาดน้ำมากกว่า ๒๕๐ มิลลิเมตรต่อปี หากมีแหล่งน้ำเพียงพอควรจะให้มีการให้น้ำเสริมในช่วงฤดูแล้ง ในปริมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ ลิตร ต่อต้นต่อวัน

(๕) การดูแลรักษา

การตัดแต่งทางใบ

การตัดแต่งทางใบปาล์มน้ำมัน มีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การกำจัดวัชพืช การให้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว เป็นต้น แต่ในทางทฤษฎีแล้วต้องการตัดทางใบออกให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อช่วยในการปรุงอาหาร ปาล์มน้ำมันที่มีขนาดเล็กและยังไม่ได้ผลผลิต ควรตัดทางใบล่างสุดโดยรอบลำต้นออกก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการกำจัดวัชพืชบริเวณรอบโคนต้น หลังจากนั้นจึงค่อยตัดทางใบในตำแหน่งเหนือขึ้นไป ส่วนปาล์มน้ำมันที่โตแล้วนิยมตัดทางใบให้เหลือสำหรับรองรับรับทะเลายปาล์มเพียง ๒ ทาง และเพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยวทางใบที่ถูกตัดเรียบร้อยแล้วควรวางเรียงให้กระจายไว้รอบโคนต้น หรือวางเรียงซ้อน ๒ ถึง ๓ ชั้น และวางเป็นแถวระหว่างแถวต้นปาล์ม จะเป็นการช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน และสามารถรักษาความชุ่มชื้นของดินได้อีกทางหนึ่งด้วย

การตัดช่อดอกทิ้งในระยะแรก

ปาล์มน้ำมันจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๓ ปีหลังการปลูก มีคำแนะนำให้ทำการตัดช่อดอกที่เกิดขึ้นในระยะแรกทิ้งเพื่อให้การเจริญเติบโตของต้นมีความสมบูรณ์เต็มที่แทนที่จะต้องใช้อาหารส่วนหนึ่งไปเลี้ยงผล ซึ่งในระยะแรกต้นมักมีขนาดเล็กและไม่สมบูรณ์ เปอร์เซ็นต์ของน้ำมันระดับต่ำ ไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ บางครั้งการเกิดช่อดอกในระยะแรกจะให้ช่อดอกกระเทย คือ มีส่วนของดอกตัวผู้และตัวเมียอยู่ในช่อดอกเดียวกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ดี ควรจะทำการตัดทิ้งการตัดช่อดอกทิ้ง มักจะเริ่มทำตั้งแต่ต้นปาล์มมีอายุเพียง ๑๔ เดือนหลังย้ายปลูกจนถึง ๒๖ เดือน หลังจากนั้นจึงปล่อยให้ช่อดอกเจริญเติบโตเป็นผลที่สมบูรณ์

การช่วยผสมเกสร

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีช่อดอกตัวผู้และช่อดอกตัวเมียอยู่ในต้นเดียวกัน แต่แยกกันอยู่คนละช่อ เนื่องจากเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในต้นมีช่วงการบานไม่พร้อมกัน ปาล์มน้ำมันจึงจัดเป็นพืชผสมข้าม การผสมเกสรระหว่างต้นเกิดขึ้นโดยลม หรือแมลงเป็นตัวนำ ในระยะแรกของการติดผลมีการสร้างช่อดอกน้อย ละอองเกสรจึงอาจมีไม่เพียงพอ ทำให้การติดผลค่อนข้างต่ำ รวมไปถึงสภาพอากาศ เช่น ในช่วงที่มีฝนตกชุก การผสมเกสรอาจต่ำกว่าปกติ ดังนั้นการช่วยผสมเกสรในระยะแรกจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันในบางพื้นที่

วิธีการทำโดยตัดช่อดอกตัวผู้ที่บานแล้วเคาะให้ละอองเกสรหลุดร่วงลงไปในถุงกระดาษ หากจะทำการเพิ่มจำนวนของละอองเกสรเพื่อช่วยการผสมในวันถัดมา จะต้องนำละอองเกสรมาผึ่งแดดให้แห้ง และนำมาผสมใน Desiccators หลังจากเก็บละอองเกสรมาแล้วจึงนำไปผสมกับผง Talcum ในอัตราส่วนละอองเกสรต่อผง Talcum ๑ ต่อ ๕ แล้วนำไปผสมกับช่อดอกตัวเมียที่พร้อมจะรับการผสม เนื่องจากวิธีการดังกล่าวนี้ต้องใช้แรงงานคนช่วย โดยเฉพาะในพื้นที่ขนาดใหญ่และจะทำให้สิ้นเปลืองแรงงาน จึงได้มีผู้นำด้วงชนิดหนึ่งมาจากแอฟริกา เรียกว่า ด้วงงวงดอกปาล์มน้ำมัน (*Elaeidobius Karumericus*) โดยการนำมาปล่อยในสวนปาล์มเพื่อช่วยในการผสมเกสร ด้วงชนิดนี้จะขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็วและไม่ทำอันตรายต่อต้นปาล์ม และพบว่าการผสมละอองเกสรได้รับผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

(๖) การใส่ปุ๋ย

ปีที่ ๑ ใส่ปุ๋ยเมื่อมีการย้ายกล้าปลูก (กล้าปาล์มมีอายุ ๑๐ ถึง ๑๒ เดือน) ให้ใส่ร็อกฟอสเฟตเพื่อรองกันหลุม ประมาณ ๒๕๐ กรัมต่อหลุม เนื่องจากปุ๋ยนี้จะตกค้างเป็นประโยชน์ได้ระยะเวลา ๒ ถึง ๓ ปี จึงไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยทุกปี และหลังจากปลูกแล้วทุก ๓ เดือน ก็ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๑-๑๑+๑.๒ MgO ต้นละ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ กรัม และใส่อีกครั้งเมื่อปลูกและมีอายุได้ ๖ เดือนในอัตราเดิม และใส่อีกครั้งเมื่ออายุ ๙ เดือนในอัตราเดิม

ปีที่ ๒ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุได้ ๑๘ เดือนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๔๐๐ ถึง ๕๐๐ กรัม เมื่ออายุได้ ๒๔ เดือนเต็ม ใช้ปุ๋ยสูตรเดิม คือ ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๐.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๐.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๓ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุปาล์มได้ ๓๐ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๘๐๐ กรัม และเมื่อปาล์มอายุได้ ๓๖ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๑ กิโลกรัม

ปีที่ ๔ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุปาล์มได้ ๔๒ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยร็อกฟอสเฟตอีกในอัตราต้นละ ๑ กิโลกรัม (สูตร ๐-๓-๐) และปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) อัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๕ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ใส่ ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม

ปีที่ ๖ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง โดยใช้ปุ๋ยสูตรเดิม คือครั้งแรกใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม

ปีที่ ๗ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ใส่ ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม และครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๘ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัมและปุ๋ยร็อกฟอสเฟตอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัมครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๙ การใส่ปุ๋ยตั้งแต่ปีที่ ๙ เป็นต้นไป ต้องใช้ปุ๋ยร็อกฟอสเฟต เพราะปุ๋ยร็อกฟอสเฟตใส่ ๓ ปี ต่อครั้ง ไม่ต้องใส่ทุกปี ส่วนปุ๋ยสูตรอื่นๆ ยังคงใส่เหมือนเดิมทุกปี ดังนี้

ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๑-๑๑+๑.๒ MgO เป็นปุ๋ยหลักที่ใส่ให้กับปาล์มที่ปลูกในปีแรก

๑.ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO เป็นสูตรปุ๋ยที่ใช้ใส่ต้นปาล์มทุกปี

๒.ปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ หรือ ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ โดยใช้ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ปุ๋ยทั้ง ๒ สูตรนี้ ใส่ให้ต้นปาล์มครั้งแรกของทุกปี

๓. ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ (หรือปุ๋ยสูตรตัวหยาอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน) เป็นปุ๋ยที่ใส่ให้ต้นปาล์มทุกปีๆ ละ ๑ ครั้ง (ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒)

๔.ปุ๋ยร็อกฟอสเฟตใส่ทุกๆ ๒ ปี หรือทุกๆ ๓ ปี ก็ได้ ประมาณ ๒ กิโลกรัมต่อต้น

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ผสมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) หรือบางปีอาจจะใส่ร่วมกับปุ๋ยร็อกฟอสเฟตด้วยเมื่อมีความจำเป็นเมื่อผสมปุ๋ยทั้ง ๓ สูตรนี้เข้าด้วยกันแล้ว จะต้องรีบใส่ให้ต้นปาล์มน้ำมันทันที ในสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ ค่าใช้จ่ายเป็นค่าซื้อปุ๋ยจะเป็นค่าใช้จ่ายที่มากที่สุด และในบางครั้งก็อาจจะได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า หรือเกิดการสูญเสียเปล่า ดังนั้นในสวนปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ จึงควรตระหนักเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต การใช้ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพโดยอาจจะพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ดินใบปาล์มน้ำมัน อัตราปุ๋ยและชนิดปุ๋ย ทั้งนี้เพื่อจะลดการสูญเสีย เนื่องจากขาดความเอาใจใส่ในการใส่ปุ๋ยให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามความผิดพลาดต่างๆ ที่มักพบโดยทั่วไป คือ

๑.ใส่ปุ๋ยผิดวิธี การใส่ปุ๋ยในลักษณะเป็นบริเวณแคบๆ หรือกองไว้เป็นจุดๆ แทนที่จะหว่านให้ทั่วบริเวณนั้น อาจจะเป็นอันตรายกับรากและทำให้เกิดการสูญเสียเนื่องจากการชะล้างและไหลบ่าได้

๒.เวลาในการใส่ปุ๋ยไม่เหมาะสม การใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความแห้งหรือเปียก

๓.เกินไป จะส่งผลต่อการสูญเสียไนโตรเจนมากที่สุด

๔.ปริมาณใส่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในปาล์มเล็ก

๕.ความไม่สมดุลระหว่างธาตุอาหารที่ใส่

๖.ใส่ไม่ถูกต้อง (ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือไม่เหมาะสม)

(๗) การเก็บเกี่ยว

๑) ลำดับแรกจะต้องแต่งช่องทางลำเลียงแถวปาล์มน้ำมันในแต่ละแปลงให้เรียบร้อยและมีความสะดวกกับการลำเลียง และตรวจสอบทะลายปาล์มที่ตัดแล้วให้เรียบร้อยเพื่อรอรวบรวมต่อไป

๒) คัดเลือกทะลายปาล์มน้ำมันสุกโดยยึดมาตรฐานจากการสังเกตสีของผลปาล์มน้ำมัน ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มและจำนวนผลที่สุกจะร่วงหล่นลงบนดินประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ ผล ผลดังกล่าวให้ถือเป็นผลปาล์มสุกที่สามารถใช้ได้

๓) หากปรากฏว่าทะลายปาล์มสุกที่จะตัดมีขนาดใหญ่ ที่ติดแน่นกับลำต้นมากไม่สะดวกกับการใช้เสียมแทงเพราะจะทำให้ผลร่วงมาก ก็ใช้มีดขอหรือมีด้ามยาวธรรมดา ตัดชะงัดทะลายกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะลายกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะลายปาล์มก็จะหลุดออกคอตันปาล์มได้ง่ายขึ้น

๔) ให้ตัดแต่งซั้วทะลายปาล์มที่ตัดออกมาแล้วให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสะดวกในการขนส่ง หรือเมื่อถึงโรงงาน ทางโรงงานก็สามารถบรรจุปาล์มลงในถังตันลูกปาล์มได้สะดวก

๕) รวบรวมผลปาล์มทั้งที่เป็นทะลายย่อยและลูกร่วงนำมารวมไว้เป็นกองในพื้นที่ว่างบริเวณโคนต้น และเก็บผลปาล์มที่ร่วงใส่ตะกร้าหรือเข่งเตรียมไว้ ในกรณีต้นปาล์มมีอายุน้อย ทางใบปาล์มอาจเก็บยาก

๖) สำหรับทางใบปาล์มที่กองไว้หลังจากตัดแล้วอย่าให้กีดขวางทางเดิน หรือวางปิดกั้นทางระบายน้ำเพราะอาจจะทำให้เกิดน้ำท่วมขัง หรือทางระบายน้ำที่ขังตามทางเดิน

๗) รวบรวมผลปาล์มน้ำมันทั้งทะลายสดและผลปาล์มร่วงไปยังศูนย์รวมผลปาล์มในกองที่เป็นกองย่อย เช่น ในการกระเบาะบรรจุทุกที่ลากด้วยแทรกเตอร์หรือรถอีแต่น

๘) การเก็บเกี่ยวผลปาล์ม เจ้าของสวนปาล์มน้ำมันจะต้องสนับสนุนให้ผู้เก็บเกี่ยวร่วมทำงานกันเป็นทีม ในทีมก็แยกให้เข้าคู่กัน ๒ คน โดยคนหนึ่งทำหน้าที่ตัดหรือแทงผลปาล์มและอีกคนหนึ่งก็เก็บรวบรวมผลปาล์ม

๙) การเก็บรวบรวมผลปาล์ม การเก็บพยายามลดจำนวนครั้งในการถ่ายเทเป็นกองย่อย ๆ เมื่อผลปาล์มชอกช้ำมีบาดแผล จะทำให้ปริมาณของกรดไขมันอิสระจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การส่งปาล์มออกจากสวนปาล์มเองก็ควรมีการตรวจสอบโดยการลงทะเบียนผลปาล์ม และการบรรจุทุกครั้งจะมีตาข่ายคลุมเพื่อไม่ให้ผลปาล์มร่วงระหว่างทางขณะขนส่ง

ข้อควรปฏิบัติในการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมัน มีดังนี้

๑. ตัดทะลายปาล์มน้ำมันอยู่ในระยะสุกพอดี คือทะลายปาล์มเริ่มมีผลร่วง แต่ไม่ควรตัดทะลายปาล์มที่ยังดิบอยู่ เพราะในผลปาล์มดิบยังมีสภาพเป็นน้ำและมีแบ่งอยู่ ยังไม่แปรสภาพเป็นน้ำมัน ส่วนทะลายที่สุกเกินไปจะมีกรดไขมันอิสระสูง และผลปาล์มสดอาจมีสารบางชนิดอยู่ อาจเป็นอันตรายกับผู้บริโภคได้

๒. รอบของการเก็บเกี่ยว จะอยู่ในช่วงที่ผลปาล์มน้ำมันออกชุก ควรจะอยู่ในช่วง ๗ ถึง ๑๐ วัน

๓. ผลปาล์มที่เป็นลูกร่วงที่อยู่บริเวณโคนปาล์มน้ำมัน และที่ค้างในกาบต้นควรเก็บออกมาให้หมด

๔. ก้านทะลายของปาล์มน้ำมันควรตัดให้สั้นและต้องให้ติดกับทะลาย

๕. พยายามให้ทะลายปาล์มน้ำมันชอกช้ำน้อยที่สุด

ข้อควรคำนึง

๑. ผลปาล์มน้ำมันที่ตัดแล้ว ควรจะดำเนินการจัดส่งให้ถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๒. ทะลายปาล์มสุกที่จัดว่าได้มาตรฐาน คือ ผลปาล์มชั้นนอกสุดของทะลายหลุดร่วงจากทะลาย

๓. ผลปาล์มหากมีจำนวนเต็มทะลาย แสดงเห็นได้ชัดว่าได้รับการดูแลรักษาอย่างดี

๔. ไม่ควรให้มีทะลายปาล์มน้ำมันที่มีอาการชอกช้ำและเสียหายอย่างรุนแรง

๕. ไม่ควรให้มีทะลายปาล์มน้ำมันที่เป็นโรคใด ๆ หรือเน่าเสีย

๖. ไม่ควรให้มีทะเลสาบที่สัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ผลปาล์ม
๗. ไม่ควรให้มีสิ่งสกปรกเจือปน เช่น ดิน หิน ทราย ไม้ กาบหุ้มทะเลสาบ เป็นต้น
๘. ไม่ควรให้มีทะเลสาบปาล์มน้ำมันเปล่า ๆ เจือปนด้วย
๙. ความยาวของก้านทะเลสาบควรไว้ ควรให้มีความยาวประมาณ ๒ นิ้ว

มาตรฐานในการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน มีดังนี้

๑. จะต้องไม่ตัดผลปาล์มดิบไปขายเพราะจะขายได้ในราคาไม่เต็มที่
๒. จะต้องไม่ปล่อยให้ผลปาล์มน้ำมันสุกอยู่บนต้นนานเกินไป
๓. จะต้องเก็บผลปาล์มที่ร่วงลงบนพื้นให้หมด
๔. จะต้องไม่ทำให้ผลปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวแล้วมีบาดแผล
๕. จะต้องคัดเลือกทะเลสาบปาล์มน้ำมันที่สมบูรณ์ ส่วนทะเลสาบที่มีจำนวนน้อยให้ทิ้งทะเลสาบไปเลย
๖. การตัดข้าวทะเลสาบปาล์มน้ำมันจะต้องตัดให้มีขนาดสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้
๗. จะต้องทำความสะอาดผลปาล์มน้ำมันที่เปื้อนดิน อย่าให้มีเศษหินดินปนไปด้วย
๘. เมื่อตัดผลปาล์มน้ำมันแล้ว จะต้องรีบส่งผลปาล์มไปยังโรงงาน ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ตารางที่ ๒๘ การกำหนดคุณภาพของผลปาล์มสดทั้งทะเลสาบที่มีคุณภาพดี

ความสด	เป็นผลปาล์มสดที่ตัดส่งถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง
ความสุก	ทะเลสาบปาล์มน้ำมันที่สุกได้มาตรฐาน คือ ลูกปาล์มชั้นนอกสุดของทะเลสาบ ที่ร่วงหลุดจากทะเลสาบประมาณ ๑๐ ถึง ๓๐ ผล เมื่อส่งถึงโรงงาน
ความสมบูรณ์	ลูกปาล์มน้ำมันมีจำนวนเต็มทะเลสาบ และเห็นได้ชัดว่าได้รับการบำรุงรักษาอย่างดี
ความบอบช้ำ	ไม่มีทะเลสาบที่มีความบอบช้ำ และเสียหายอย่างรุนแรง
ทะเลสาบเป็นโรค	ไม่มีทะเลสาบเป็นโรคใด ๆ หรือเน่าเสีย
ทะเลสาบสัตว์กิน	ไม่มีทะเลสาบที่มีรอยของสัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ลูกปาล์ม
ความสกปรก	ไม่มีสิ่งสกปรกใด ๆ เจือปน เช่น หิน ดิน ทราย ไม้ กาบหุ้มทะเลสาบ ฯลฯ
ทะเลสาบเปล่า	ไม่มีทะเลสาบเปล่าเจือปน
ก้านทะเลสาบ	ความยาวของก้านทะเลสาบ ยาวไม่เกิน ๒ นิ้ว

ที่มา : พืชไร่เศรษฐกิจ. ภาควิชาพืชไร่ฯ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; กรมวิชาการเกษตร)

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

๑. ใส่ปุ๋ยเคมีตามตารางด้านล่าง (ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั่วไป) ควบคู่กับการสังเกตอาการขาดธาตุอาหารหรือเก็บตัวอย่างดินและใบส่งวิเคราะห์เพื่อปรับปริมาณธาตุอาหารตามความเหมาะสม
๒. ตำแหน่งการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต้องใส่ในตำแหน่งที่มีรากฝอย (รากที่ ๓ - ๔) ปริมาณมากซึ่งรากดังกล่าวสามารถดูดธาตุอาหารได้ดี

๓. ควรบำรุงดินเพิ่มอินทรีย์วัตถุเพิ่มปริมาณธาตุอาหารรักษาความชื้นในดินและลดการพังทลายของหน้าดินด้วยการใส่ทะลายเปลือกอัตรา ๑๕๐-๔๐๐ กิโลกรัมต่อต้นต่อปี (ตามอายุปาล์มน้ำมัน) หรือปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยพืชสด

การตัดแต่งทางใบ

พื้นที่ใบเป็นแหล่งสำคัญในการสังเคราะห์แสงพื้นที่ใบที่มากแสดงว่าสังเคราะห์แสงได้มากและช่วยให้มีการเจริญเติบโตที่ดีและให้ผลผลิตสูงดังนั้นหากใบปาล์มน้ำมันยังมีสภาพสวยและมีสีเขียวแสดงว่าใบปาล์มยังคงทำงานได้ดี ไม่ควรตัดทิ้ง แต่เมื่อปาล์มน้ำมันอายุเพิ่มขึ้น และไม่สามารถเก็บเกี่ยวทะลายได้ก็จำเป็นต้องตัดและควรมีการตัดแต่งทางใบที่แห้งหรือหมดสภาพในการสังเคราะห์แสงสำหรับบำรุงดินต่อไป

การให้น้ำ

ในพื้นที่ที่ช่วงแล้งนานกว่า ๓ เดือน หากมีแหล่งน้ำเกษตรกรควรให้น้ำ ๓-๕ ลิตร/พื้นที่ทรงพุ่ม ๑ ตารางเมตร (ปริมาณน้ำที่ให้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นที่ทรงพุ่มปาล์มน้ำมัน) เพื่อให้ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพ และระบบน้ำที่เหมาะสมคือ **มินิสปริงเกอร์** ซึ่งมีการกระจายน้ำอย่างทั่วถึงและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสังเคราะห์แสงได้ดีกว่าระบบอื่นๆ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

โรคที่สำคัญในปาล์มน้ำมัน

๑. โรคใบไหม้ พบมากในระยะต้นกล้า สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด โดยให้เผาทำลายใบ และต้นที่เป็นโรค

๒. โรคก้านทางใบปิด พบในต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุระหว่าง ๑ ถึง ๓ ปีหลังจากนำลงปลูกในแปลงแล้ว ส่วนสาเหตุเกิดจากความผิดปกติของพันธุกรรม การป้องกันทำได้โดยการกำจัดตัดทางใบที่เป็นโรคออกให้ต่ำกว่าเนื้อเยื่อส่วนที่เนา และเลือกต้นกล้าจากสายพันธุ์ที่ไม่มีประวัติการเป็นโรค

๓. โรคยอดเน่า พบในปาล์มน้ำมันอายุที่มีอายุระหว่าง ๑ ถึง ๓ ปี และจะระบาดมากในฤดูฝน ส่วนสาเหตุเกิดจากความผิดปกติทางพันธุกรรมและเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคออก แล้วราดสารเคมีในบริเวณกรวยยอดของต้นที่เป็นโรค

๔. โรคทะลายเน่า โรคจะเข้าทำลายผลปาล์มน้ำมันในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะสุก ในช่วงที่ปาล์มน้ำมันมีอายุระหว่าง ๓ ถึง ๔ ปี และจะมีการระบาดมากในช่วงฤดูฝน สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด ตัดแต่งทางใบ กำจัดวัชพืช เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทมากขึ้น ส่วนดอกที่ไม่ได้รับการผสมพันธุ์ควรเผาทำลาย นอกแปลงที่ปลูก

๕. โรคลำต้นเน่า พบมีการระบาดในปาล์มอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๑๕ ปี สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด หลีกเลี้ยงพื้นที่ที่เคยปลูกมะพร้าวหรือปาล์มน้ำมันมาก่อน และต้องมีการกำจัดต้นที่เป็นโรคออกจากแปลงด้วย

แมลงที่สำคัญ ได้แก่ หนอนหน้าแมว ตัวงูหลาบ และด้วงแรด

การป้องกัน ทำได้โดยการกำจัด ควรจะสร้างแมลงศัตรูธรรมชาติและไม่ควรใช้สารเคมีโดยไม่จำเป็น พร้อมทั้งให้กำจัดแหล่งขยายพันธุ์ กำจัดไข่ หนอน ดักด้ และตัวเต็มวัย

ศัตรูที่สำคัญ ความเสียหายที่เกิดกับปาล์มน้ำมัน แบ่งตามอายุต้นปาล์มน้ำมันได้ ๒ ระยะ คือ

๑. ระยะตั้งแต่ปาล์มน้ำมันเริ่มปลูกใหม่จนถึงระยะเริ่มให้ผลผลิต (อายุ ๑ ถึง ๓ ปี) มักพบในสัตว์ประเภทเม่น หมูป่า หนู และอีเห็น โดยสัตว์เหล่านี้จะเข้ามากัดโคนต้นอ่อนและทางใบปาล์มน้ำมันส่วนที่ติดกับพื้นดิน

๒. ระยะปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตจนหมดอายุการให้ผลผลิต (อายุ ๔ ถึง ๕ ปี) ศัตรูที่สำคัญคือ สัตว์ประเภทหนู ได้แก่ หนูนาใหญ่ หนูท้องขาว (หนูปามาเลย์ และหนูบ้านมาเลย์) หนูพุก หนูฟันขาวใหญ่ หนูท้องขาว สิงคโปร์ นอกจากนี้ยังพบ เม่น กระแต หมูป่า และอีเห็น การป้องกันทำได้โดยการกำจัด การล้อมรั้วรอบโคนต้นปาล์มที่มีอายุ ๑ ถึง ๓ ปี การถางหญ้ารอบโคนต้นปาล์ม และการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติจำพวก งู พังพอน เหยี่ยว นกเค้าแมว และนกแสก เป็นต้น (กลุ่มส่งเสริมการเกษตร ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมการเกษตร)

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองสตูล มีการปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน					△					▽		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลูกสูงสุด

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองสตูล มีต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท

ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่ ปี ๒๕๖๕ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

รายการ	บาท
ไถดะ ตัวอย่าง	๔๕๐
ยกร่อง	๓๕๐
พันธุ์	๒,๖๙๐
ค่าแรงปลูก	๒๕๓
ยาคุมหญ้า/ยาฆ่าหญ้า	๔๒๕
ปุ๋ย	๙๗๒
ดายหญ้า	๓๐๐
เก็บเกี่ยวเหมา (รถชุด+บรรทุก)	๑,๐๐๐
ค่าเช่า	-
รวม	๖,๔๔๐

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

-สถานการณ์ราคาผลผลิตมีความผันผวนและมีแนวโน้มที่จะลดลง

วิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน

(๑) วิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ภาพที่ ๒๖ แสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน ของอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีจุดรับซื้อจำนวน ๑ แห่ง โดยตั้งอยู่ตำบลคลองขุด ๑ แห่ง

ภาพที่ ๒๗ แสดงแหล่งรับซื้อปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเมืองสตูล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ
ด้าน.... จำนวน .. ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายสมศักดิ์ ปรางจันทร์	๑	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๒๕๖๐	ปาล์มน้ำมัน
๒	นายปิยะพงศ์ ชัยยะวิริยะ	๑	คลองขุด	เมืองสตูล	๒๕๖๑	ปาล์มน้ำมัน
๓	นายยุสุบ สันหมุด	๒	เกตุรี	เมืองสตูล	๒๕๖๐	ปาล์มน้ำมัน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเมืองสตูล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๕๑,๖๑๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๓,๐๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๔๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๗๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑๒,๓๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔

ตารางที่ ๓๑ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ควนโพธิ์	๘,๗๓๔	๒,๐๐๒	-	๑๙,๗๓๖	๓๐,๔๗๒
ฉลุง	๙,๔๖๙	๒,๔๐๐	-	๑๗,๗๑๐	๒๙,๕๗๙
เจ๊ะบิลัง	-	-	-	-	
เกาะสาหร่าย	-	-	-	-	
พิมาน	-	-	-	๒๐,๙๔๓	๒๐,๙๔๓
คลองขุด	-	-	๑,๗๗๕	๑๖,๕๐๓	๑๘,๒๗๘
ตันหยงโป	-	-	-	-	
บ้านควน	-	-	-	๒๑,๕๑๔	๒๑,๕๑๔
ควนขัน	-	-	-	-	
ตำมะลัง	-	-	-	-	
เกดรี	๑๔,๘๙๒	-	-	๑๕,๙๓๒	๓๐,๘๒๗
ตันหยงโป	-	-	-	-	-
รวมอำเภอเมืองสตูล	๓๓,๐๙๕	๔,๔๐๔	๑,๗๗๕	๑๑๒,๓๓๘	๑๕๑,๖๑๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

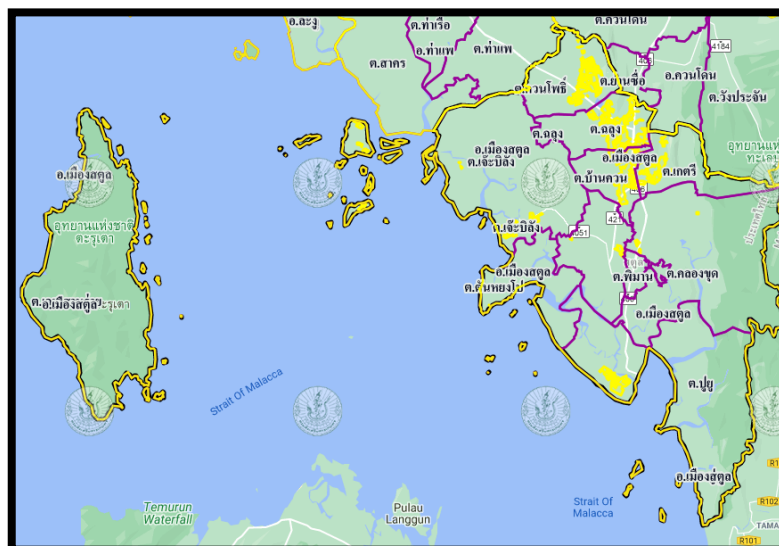
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๒,๙๗๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลควนโพธิ์ จำนวน ๑,๒๑๔ ไร่ รองลงมาคือตำบลบ้านควน จำนวน ๙๕๐ ไร่ และตำบลฉลุง จำนวน ๙๓๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว(ไร่)
๑	ควนโพธิ์	๑,๒๑๔
๒	บ้านควน	๙๕๐
๓	ฉลุง	๙๓๕
	รวม	๓,๐๙๙

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองสตูล

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

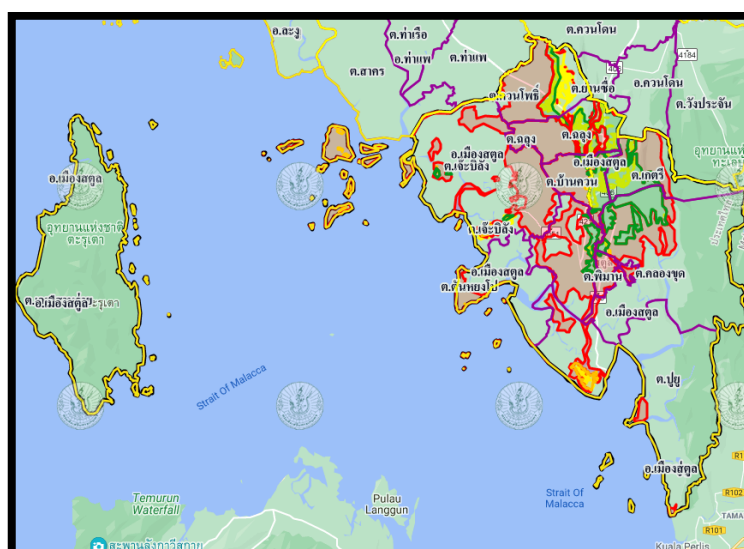
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอเมืองสตูล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๕๑,๖๑๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๓,๐๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑ พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๔๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๗๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑๒,๓๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔

ตารางที่ ๓๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

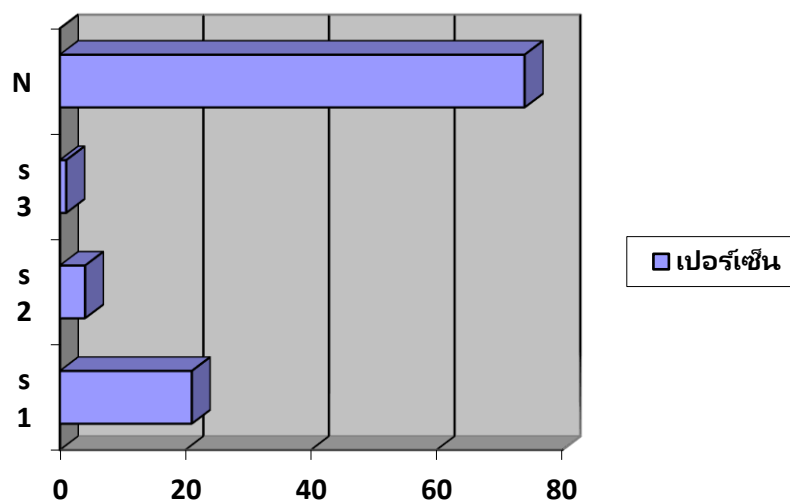
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ควนโพธิ์	๘,๗๓๔	๒,๐๐๒	-	๑๙,๗๓๖	๓๐,๔๗๒
ฉลุง	๙,๔๖๙	๒,๔๐๐	-	๑๗,๗๑๐	๒๙,๕๗๙
เจ๊ะบิลัง	-	-	-	-	
เกาะสาหร่าย	-	-	-	-	
พิมาน	-	-	-	๒๐,๙๔๓	๒๐,๙๔๓
คลองขุด	-	-	๑,๗๗๕	๑๖,๕๐๓	๑๘,๒๗๘
ตันหยงโป	-	-	-	-	
บ้านควน	-	-	-	๒๑,๕๑๔	๒๑,๕๑๔
ควนขัน	-	-	-	-	
ตำมะลัง	-	-	-	-	
เกดรี	๑๔,๘๙๒	-	-	๑๕,๙๓๒	๓๐,๘๒๗
ตันหยงโป	-	-	-	-	-
รวมอำเภอเมืองสตูล	๓๓,๐๙๕	๔,๔๐๔	๑,๗๗๕	๑๑๒,๓๓๘	๑๕๑,๖๑๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๒ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

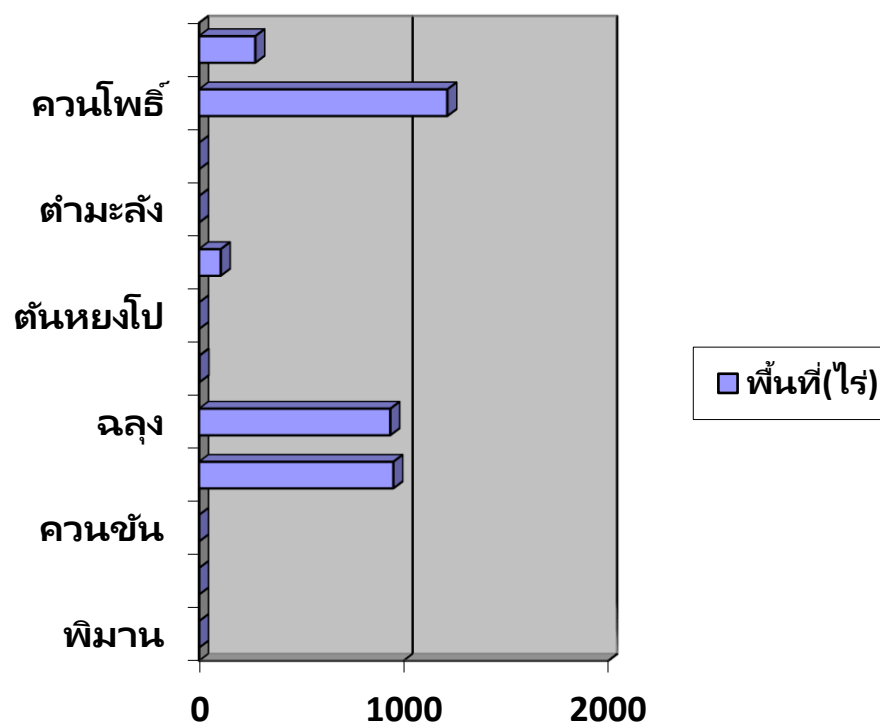
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๓,๔๘๒ ไร่ ๘๕๒ ไร่ ๘๕๒ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมาก ตำบลควนโพธิ์ จำนวน ๑,๒๑๔ ไร่ จำนวน ๒๑๙ ไร่ ๘๕๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลบ้านควน จำนวน ๙๕๐ ไร่ ๓๐๐ ไร่ ๘๕๒ ไร่ และตำบลฉลุง จำนวน ๙๓๕ ไร่ ๒๔๘ ไร่ ๘๕๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
พิมาน	๐	๐	๐	๐	-
คลองขุด	๐	๐	๐	๐	-
ควนขัน	๐	๐	๐	๐	-
บ้านควน	๓๐๐	๙๕๐	๙๕๐	๓๘๐	๐.๔
ฉลุง	๒๔๘	๙๓๕	๙๓๕	๓๗๔	๐.๔
เกาะสาหร่าย	๐	๐	๐	๐	๐
ตันหยงโป	๐	๐	๐	๐	-
เจ๊ะบิลัง	๔๑	๑๐๖	๑๐๖	๔๒	๐.๔
ตำมะลัง	๐	๐	๐	๐	-
ปูยู	๐	๐	๐	๐	-
ควนโพธิ์	๒๑๙	๑,๒๑๔	๑,๒๑๔	๔๘๕	๐.๔
เกตรี	๖๕	๒๗๕	๒๗๕	๑๐๑	๐.๔
รวม	๘๕๒	๓,๔๘๒	๓,๔๘๒	๑,๓๘๒	๐.๔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ใช้พันธุ์ข้าวตามความต้องการของตลาดหรือตามความต้องการของผู้ปลูกเอง แต่ส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสตูล จะเป็นข้าวสายพันธุ์พื้นเมือง(ข้าวอัลฮัม) ข้าวสายพันธุ์หอมปทุม กข ๔๓ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน

ในเบื้องต้นมีการไถกลบตอซังข้าวในนา นำฟางข้าวมาทำเป็นปุ๋ยหมักผสมกับปุ๋ยคอกแล้วนำกลับไปใส่ในนา ในนาปักดำควรปลูกพืชปุ๋ยสดร่วมกับโดยหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสดประมาณ ๒ เดือนก่อนปักดำเพื่อให้พืชปุ๋ยสดเจริญเติบโตและสะสมน้ำหนักรากในปริมาณที่มากพอ ซึ่งชนิดพืชปุ๋ยสดที่มีศักยภาพสำหรับปลูกเป็นปุ๋ยพืชสดก่อนนามีหลายชนิด เช่น ถั่วเขียว ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว โสนอัฟริกัน ถั่วขอ เป็นต้น

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดต่าง ๆ

การใส่ปุ๋ยคอก วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน คือ การใส่ปุ๋ยคอกที่ได้จากคอกวัว – ควายของชาวนาเอง ปริมาณที่ใส่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณของปุ๋ยคอกที่มี เมื่อนำไปถึงที่นาจะกองไว้เป็นกองเล็ก ๆ กระจายอยู่ในกระตนา (น้ำหนักประมาณ ๓๐๐ – ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่)

การใส่ปุ๋ยหมัก จากผลการวิจัยการใส่ปุ๋ยหมัก ๕๐๐ – ๑๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ช่วยทำให้ดินดีและผลผลิตดีขึ้น แต่การใส่ปุ๋ยหมักในนาไม่เป็นการปฏิบัติที่ปกติของชาวนา หากเป็นการกระทำที่พิเศษ โดยมีหน่วยงานของรัฐไปส่งเสริมให้ทำ เมื่อสิ้นสุดโครงการของหน่วยงานที่ออกไปส่งเสริม การทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในนาก็จะสิ้นสุด การทำปุ๋ยหมักต้องใช้ทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานค่อนข้างสูง ดังนั้น หากมีชาวนากลุ่มใด หรือ คนใดทำปุ๋ยหมักเพื่อใส่ในไร่นาถือว่าเป็นชาวนาที่ขยัน และอดทน เพื่อทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินดีขึ้นอย่างแท้จริง

การใส่ฟางข้าว ใบไม้ต่าง ๆ โปรยฟางข้าว ใบไม้ต่าง ๆ ในนาประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ การจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน ไม่มีสูตรเฉพาะ ขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณ ของวัสดุที่เกษตรกรมีอยู่ และความสามารถในการปฏิบัติแบบที่เหมาะสมกับตนเอง

(๓) การปลูก

ควรปลูกโดยวิธีปักดำเพื่อสะดวกในการกำจัดวัชพืช การเตรียมดินทำได้โดยใช้รถแทรกเตอร์หรือรถไถนาเดินตามไถเตรียมดินช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม จากนั้นตากกล้าในเดือนมิถุนายน- กรกฎาคม แล้วไถแปร-คราดน้ำซัง แล้วถอนกล้าข้าวมาปักดำในเดือนกรกฎาคม- สิงหาคม

- การปลูกแบบหว่าน ไถเตรียมดิน ปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอแล้วหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ เสร็จแล้วจึงคราดกลบ

- การปลูกแบบปักดำ ไถแปรและคราดทำเทือก และปักดำระยะระหว่างแถว ๒๐ เซนติเมตรและระยะระหว่างต้น ๒๐ เซนติเมตร

(๔) ระบบการให้น้ำ

การทำนาค่าช่วยควบคุมวัชพืชได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการดูแลคันนาเพื่อรักษาระดับน้ำซังในนาให้พอดีกับการเจริญเติบโตของข้าว ก็เป็นการควบคุมวัชพืชอย่างได้ผล

(๕) การดูแลรักษา

การรักษาสมดุลธรรมชาติ เพื่อให้ศัตรูธรรมชาติ (Natural enemies) ของแมลงศัตรูพืช ทั้งตัวห้ำ (Predators) และตัวเบียน (Parasites) ควบคุมแมลงศัตรูข้าวตามธรรมชาติ รวมทั้งการรักษาความสมดุลของ ธาตุอาหารในดิน และการจัดการน้ำที่ดีช่วยให้ต้นข้าวมีความแข็งแรง ทนทานต่อการทำลายของโรคและแมลงได้ดี

การปลูกพืชหมุนเวียน เช่น ถั่วเขียวก่อนข้าว เป็นการตัดวงจรชีวิตของแมลงและการแพร่ระบาดของโรคได้ดี การกำจัดวัชพืชที่อาจเป็นพืชอาหารหรือพืชอาศัยของศัตรูข้าว รวมทั้งกำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรค ช่วยป้องกันศัตรูข้าวได้ในระดับหนึ่ง

การเลือกใช้พันธุ์ต้านทานและทนทานเป็นอีกแนวทางหนึ่ง โดยศึกษาชนิดโรคและแมลงที่สำคัญในพื้นที่แล้วเลือกพันธุ์ข้าวให้เหมาะสม นอกจากนั้นยังมีการป้องกันและกำจัดโดยวิธีการต่าง ๆ ที่อนุญาตให้ใช้ได้ เป็นวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้หากมีการระบารุนแรง

(๖) การใส่ปุ๋ย

ดิน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการเพาะปลูกพืช พื้นที่ปลูกข้าวของประเทศไทยสามารถจำแนกลักษณะดินนาได้ ๓ ลักษณะ คือ ดินเหนียว ดินร่วน ดินทราย หรือดินร่วนปนดินทราย ซึ่งวิธีการจัดการและการใส่ปุ๋ยก็แตกต่างกันไป

ดินเหนียว เป็นดินค่อนข้างอุดมสมบูรณ์สูงกว่าดินชนิดอื่นๆ การวิเคราะห์ธาตุอาหารหลักพบว่า ดินเหนียวมีปริมาณธาตุโพแทสเซียมเพียงพอต่อความต้องการของข้าวแล้ว การใส่ปุ๋ยเคมีจึงแนะนำให้ใส่เพียงปุ๋ย ไนโตรเจน (N) และปุ๋ยฟอสฟอรัส (P) เท่านั้น แต่เนื่องจากการเพาะปลูกอย่างต่อเนื่องมานานหลายสิบปี จึงอาจจะต้องมีการเติมปุ๋ยหรือธาตุอาหารโพแทสเซียม (K) ลงไปบ้าง

ดินร่วนและดินทราย ลักษณะเนื้อดินหยาบกว่า และความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ควรใช้ปุ๋ยเคมีที่มีธาตุอาหารหลักครบ คือ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และ โพแทสเซียม (K)

ดินร่วนปนทราย และดินทราย เป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุต่ำ จึงนิยมปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด เพื่อให้มีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น สามารถอุ้มน้ำได้ดีขึ้น สำหรับปุ๋ยพืชตระกูลถั่ว ที่มีคุณสมบัติพิเศษช่วยตรึงไนโตรเจนจากอากาศ แล้วปลดปล่อยไนโตรเจนลงสู่ดิน ได้แก่ “ปอเทือง” เป็นปุ๋ยพืชสดที่ทนทานต่อความแห้งแล้ง ใช้เมล็ดพันธุ์น้อยแต่ให้ธาตุไนโตรเจนสูง หรือ “ถั่วพราง” ใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วพรางประมาณไร่ละ ๑๐ กิโลกรัม ได้ปุ๋ยอินทรีย์ประมาณ ๒-๓ ตัน ต่อไร่ (น้ำหนักสด) ได้ปุ๋ยไนโตรเจน หรือ ยูเรีย (๔๖-๐-๐) ประมาณ ๓๐-๓๕ กิโลกรัม ต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว

วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลผลิต และคุณภาพของผลผลิตข้าวในแต่ละฤดู ผลของการจัดการตลอดช่วงฤดูการปลูกข้าวจะมีผลต่อคุณภาพและผลผลิตข้าวในที่สุด ราคาของข้าวเปลือกจากการซื้อขายผลผลิตข้าว นอกจากจะมีการพิจารณาตั้งแต่ความชื้นของข้าวเปลือก ลักษณะของเมล็ดได้แก่ สีเปลือก ขนาดเมล็ดเต็ม และสิ่งเจือปนต่างๆแล้ว คุณภาพการสีของข้าวเปลือกโดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของต้นข้าวก็เป็นลักษณะที่ใช้กำหนดในการซื้อขายข้าวเช่นกัน เมื่อมีการจัดการที่ถูกต้องตลอดฤดูการปลูกข้าว ผลที่ได้ดังนี้

๑. ได้ผลผลิตข้าวเต็มศักยภาพของแต่ละพันธุ์

๒. คุณภาพทางกายภาพ ได้แก่ สีเปลือก สีข้าวกล้อง ขนาดและรูปร่าง คุณสมบัติการหุงต้ม ตรงตามพันธุ์

๓. คุณภาพการสี ของข้าวเปลือกได้ปริมาณข้าวเต็มเมล็ดมาก

สุดท้ายการเก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่ถูกต้องและเหมาะสม จะทำให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพดี การเก็บเกี่ยวที่ระยะพลับพลึง เป็นระยะการเก็บเกี่ยวที่แนะนำ และเกษตรกรควรถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดถ้าต้องการให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพ และสามารถใช้เป็นข้อต่อรองให้ขายได้ราคาดี

การเก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง คือระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวที่นับจากวันที่ข้าวออกดอกไปแล้ว ๒๘-๓๐ วัน และเก็บเกี่ยวในสภาพที่นาแห้ง หรืออย่างน้อยก็ไม่มีน้ำขังในนา

ข้าวออกดอก วันที่ข้าวออกดอก พิจารณาจากวันที่รวงข้าวที่มีดอกบานเกือบเต็มพื้นที่ คือ ๘๐ % ของพื้นที่ จึงบันทึกวันนั้นเป็นวันที่ข้าวออกดอก

วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว

๑. การเตรียมตัวก่อนถึงวันเก็บเกี่ยวข้าว : เกษตรกรควรหมั่นเดินสำรวจแปลงนา ตั้งแต่วันที่ข้าวออกดอก เพราะระยะนี้เป็นระยะที่ข้าวต้องการการเอาใจใส่ทุกด้าน

- ในนาต้องมีน้ำเพียงพอ
- ไม่มีโรคแมลงรบกวน
- ไม่ลงไปรบกวนในแปลงนาโดยไม่จำเป็น
- หากเกิดปัญหาใดๆ ต้องรีบแก้ไข ไม่ทิ้งไว้จนเกิดอาการรุนแรง

๒. วางแผนการเก็บเกี่ยว : เมื่อทราบวันที่ข้าวออกดอก ให้วางแผนกำหนดวันที่จะเก็บเกี่ยว (หลังข้าวออกดอก ๒๘-๓๐ วัน) วิธีการเก็บเกี่ยว

- ถ้าใช้แรงงานก็ต้องนัดแรงงานมาให้พร้อม

- ถ้าใช้เครื่องจักรก็ต้องทำความสะอาดและดูแลเครื่องจักรให้พร้อมที่จะทำงานได้ในวันที่กำหนด

๓. ก่อนถึงวันเก็บเกี่ยว ๑๐ วันถ้ายังคงมีน้ำอยู่ในนา ให้ระบายน้ำออกจากนาให้หมด เพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ แปลงนาที่แห้งจะสะดวกในการลงไปทำงาน ทั้งการเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน และเครื่องจักร

๔. กำหนดวันที่เก็บเกี่ยว ถ้าสามารถรับฟังการพยากรณ์อากาศได้ หากคาดว่าจะมีฝนตกในช่วงวันเก็บเกี่ยว อาจทำการเก็บเกี่ยวก่อน หรือหลังวันที่กำหนดได้ แต่ควรมีแผนการขนย้ายผลผลิต หรือการเก็บผลผลิตไว้ในยุ้งฉาง ในสภาพที่แห้ง

คำแนะนำการเก็บเกี่ยว

กำหนดวันเก็บเกี่ยว เมื่อข้าวเริ่มออกดอก หมั่นเดินสำรวจแปลงนา ถ้าข้าวทั้งแปลงออกดอกประมาณ ๘๐% ถือเป็นวันออกดอก นับจากวันออกดอกไปอีก ๒๘-๓๐ วัน เป็นกำหนดวันเก็บเกี่ยวข้าวที่เหมาะสม

ระบายน้ำออกจากแปลง ก่อนถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ควรระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ แปลงนาแห้งสะดวกในการเก็บเกี่ยวด้วยคนหรือเครื่องเกี่ยวข้าวไม่สกปรก และเปียกน้ำ

เก็บเกี่ยวข้าว เมื่อถึงระยะสุกแก่เหมาะสมคือ ๒๘-๓๐ วันหลังออกดอก ให้ทำการเก็บเกี่ยว ความชื้นเมล็ดไม่ควรต่ำกว่า ๒๐% การเก็บเกี่ยวข้าวก่อนหรือหลังจากระยะนี้จะทำให้ข้าวสูญเสียน้ำหนักและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

การนวดข้าว๑๘

การนวดข้าวในปัจจุบันสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ใช้คนนวด เครื่องนวด หรือเครื่องเกี่ยวนวด การนวดทุกวิธีจะต้องระมัดระวังการสูญเสียปริมาณข้าวจากการร่วงหล่น กระเด็นติดไปกับฟางข้าว เมล็ดเกิดการแตกร้าวหรือแตกหัก

การนวดที่ปฏิบัติกันในประเทศไทย มีดังนี้

๑. การใช้คนนวดหรือนวดด้วยเท้า เป็นวิธีที่ดีทำให้ข้าวไม่เสียคุณภาพ และมีการสูญเสียน้อยแต่ต้องใช้เวลาและเปลืองแรงงานมาก ไม่เหมาะกับการทำนามาก ๆ แต่เหมาะกับข้าวที่จะเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์

๒. การใช้สัตว์นวด ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการสีแต่จะมีการสูญเสีย เนื่องจากการนวดไม่หมด และมีสิ่งเจือปนมากถ้าลานนวดไม่สะอาด

๓. การนวดโดยวิธีฟาด อาจฟาดกับลานข้าวโดยตรง ในครุหรือภาชนะอื่น ๆ การนวดวิธีนี้จะทำให้เกิดการสูญเสียอันเกิดจากแรงของการฟาด ทำให้มีเมล็ดบางส่วนกระเด็นสูญหายไป และบางส่วนก็ตกค้างอยู่ในรวงอันเกิดจากการนวดไม่หมด

๔. นวดโดยรถไถหรือแทรกเตอร์ วิธีนี้เมล็ดข้าวจะมีการแตกร้าวและแตกหักเวลาสีบ้าง แต่ส่วนมากการสูญเสียจะเกิดเนื่องจากเมล็ดข้าวเปลือกถูกรถบดแตกหักและมีการนวดไม่หมด

๕. การนวดโดยใช้เครื่องนวด ปัจจุบันยังนิยมใช้กันอยู่ในบริเวณที่ยังไม่มีรถเกี่ยวนวดใช้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีเครื่องทำความสะอาดอยู่ในตัวทำให้สะดวกและรวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายต่ำ เหมาะแก่เกษตรกรที่มีการทำนามาก ๆ และใช้คนเกี่ยว

๖. การใช้เครื่องเกี่ยวนวด เครื่องจะทำการเกี่ยวและนวดข้าวออกมาเลยเมล็ดข้าวที่นวดได้จะออกมาจากเครื่องนวดและบรรจุในถังเก็บหรือในกระสอบ ความสูญเสียข้าวขึ้นอยู่กับความเร็วของรถเกี่ยว อายุข้าว ความชื้นเมล็ด การล้มของข้าว เป็นต้น

DSC๐๒๒๓๕การลดความชื้นเมล็ด

หลังจากเก็บเกี่ยว และนวดข้าวจะได้ข้าวเปลือก ซึ่งยังคงมีความชื้นในเมล็ดสูง เมล็ดเป็นสิ่งที่มีความมีชีวิต มีการหายใจ การลดความชื้น เมล็ดจึงมีความสำคัญต่ออายุการเก็บรักษาอัตราการเสื่อมคุณภาพ การเข้าทำลายของแมลงศัตรูในโรงเก็บ เชื้อรา ดังนั้นหลังจากเก็บเกี่ยวและนวดจะต้องรีบตากหรือลดความชื้นเมล็ดให้แห้ง โดยเร็วที่สุด เพื่อลดอัตราการหายใจของเมล็ด ลดการเกิดเชื้อราซึ่งเป็นสาเหตุให้เมล็ดเสื่อมคุณภาพเร็วยิ่งขึ้น

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

วิธีการลดความชื้นของข้าว

มี ๒ วิธี คือ

๑. วิธีธรรมชาติ ได้แก่ การใช้แสงอาทิตย์เป็นแหล่งของความร้อน เป็นวิธีการที่เกษตรกรใช้กันมากที่สุดเพราะประหยัด ไม่ยุ่งยาก และได้ผลดี

๒. การใช้เครื่องอบ การใช้เครื่องอบ ตู้อบ ฯลฯ สามารถควบคุมการลดความชื้นให้อยู่ในระดับที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง ใช้ระยะเวลาลดความชื้นไม่มากและยังสามารถควบคุมป้องกันความเสียหายต่อคุณภาพข้าวได้ดีกว่าวิธีธรรมชาติ

การทำความสะอาดข้าว

การทำความสะอาดข้าว หมายถึง ขั้นตอนการแยกสิ่งปะปนหรือสิ่งเจือปนต่าง ๆ ออกจากข้าว เช่น เมล็ดพืชอื่น ๆ เมล็ดวัชพืช เมล็ดข้าวที่เสียหาย (แตกหัก, ปน, ร้าว ฯลฯ) ชิ้นส่วนต่าง ๆ ของข้าว เช่น ส่วนของใบ ลำต้น กระจัง วัตถุอื่น ๆ เช่น กรวด หิน ดิน ทราย เศษโลหะต่าง ๆ ตลอดจนเมล็ดข้าวลีบ เมล็ดข้าวที่ไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

ารฉีดยาฆ่าแมลงในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีผลกระทบหลายด้าน เช่น สุขอนามัยของผู้ใช้และผู้บริโภค การตกค้างในผลผลิตและสภาพแวดล้อม ศัตรูพืชเกิดความต้านทานและระบาดเพิ่มขึ้น ทำลายสิ่งมีชีวิตที่มีประโยชน์ เกิดปัญหาการค้า-ส่งออกสินค้าเกษตร เป็นต้น และพิษของสารเคมีนั้น เกิดได้ ๒ แบบ คือ แบบที่แสดงอาการทันที คือพิษเฉียบพลัน (Acute) หรืออาจมีการสะสมที่ละน้อยจนถึงขนาดหนึ่งแล้วจึงแสดงอาการเป็นแบบพิษเรื้อรัง (Chronic)

สำหรับพืชเหี่ยวบลันเป็นพืชที่คนกลัว เพราะมองเห็นทันตาและมีอาการต่างๆ เช่น คอแห้ง อ่อนเพลีย/เหนื่อยง่าย นอนไม่หลับ แน่นหน้าอก/ปวดเสียดที่ยอดอก ซา ปวดเส็บตา คันตา ตาพร่ามัว แสบจมูก เจ็บคอ ผิวหนังอักเสบ มีนัง เวียนหัว คลื่นไส้ อาเจียน หัวใจเต้นช้า หวิว วาบวาม ลำไส้บิดตัว ปวดท้อง กล้ามเนื้อกระดูกเกร็ง ชัก เหงื่อซึม น้ำลายฟูมปาก น้ำตาไหล ซึมลง หมดสติโคม่า ตับวาย ไตวาย เสียชีวิต เป็นต้น

สำหรับพืชเรื้อรัง ก็มีอันตรายน่ากลัวเช่นกัน เพราะจะส่งผลกระทบยาว เช่น การพัฒนาการของสมอผิดปกติในวัยเจริญเติบโต ปอดเป็นผังผืด หงุดหงิด งุนงง ซึมเศร้า ความจำเสื่อม ผิวหนังแข็งด้าน ฯลฯ เป็นภัยเงียบที่น่ากลัว นอกจากนี้แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และสิ่งมีชีวิตที่มีประโยชน์ ดังนั้น เกษตรกรควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ด้วยการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

หลักการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

(Integrated Pest Management : IPM)

ปลูกพืชให้แข็งแรง สมบูรณ์ สามารถทนทานต่อการทำลายของแมลงศัตรูพืชและโรคพืช โดยสายพันธุ์ดี เมล็ดพันธุ์ดี เตรียมพื้นที่เพาะปลูกดี ระยะปลูกเหมาะสม มีการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการปุ๋ย การจัดการน้ำ และปลูกพืชหมุนเวียน

ตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ ทำให้รู้สถานการณ์และข้อมูลต่างๆ ในแปลงปลูกพืช ทราบชนิดและปริมาณศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ สามารถตัดสินใจในการเลือกวิธีการจัดการควบคุมศัตรูพืชและวางแผนป้องกันกำจัดศัตรูพืชทันต่อเหตุการณ์ได้

อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ทั้งตัวห้ำ ตัวเบียน และจุลินทรีย์ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่มีความปลอดภัย เช่น สารชีวภัณฑ์ สารสกัดธรรมชาติจากพืช รวมทั้งเพิ่มปริมาณศัตรูธรรมชาติโดยการผลิตขยายปลดปล่อย

เกษตรกรเป็นผู้เชี่ยวชาญ/ชำนาญการ/ผู้จัดการที่ดีในการเลือกวิธีการควบคุมศัตรูพืชที่เหมาะสม โดยคำนึงการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ จำเพาะเจาะจงศัตรูเป้าหมาย ประหยัด ปลอดภัยและยั่งยืน

วิธีจัดการควบคุมศัตรูพืช ในระบบ IPM

วิธีกล (Mechanical control) เช่น การห่อผล การดักจับทำลาย การใช้พลาสติก/ทองดั่งคลุมแปลง กับดักเหยื่อล่อ/กาวเหนียว การใช้มุ้งตาข่าย

วิธีกายภาพ (Physical control) เช่น การใช้แดดในการตากเมล็ดพันธุ์ การใช้รังสีกำจัดแมลงวันทอง การใช้แสงไฟหลอดสีน้ำเงิน-ดำ ล่อแมลงศัตรู

วิธีเขตกรรม (Cultural control) เช่น การรวบรวมส่วนของพืชที่ถูกศัตรูพืชทำลายเผา การปลูกพืชสลับ พืชหมุนเวียน การปลูกพืชหลายชนิดและหมุนเวียน

ใช้พันธุ์ต้านทาน (Pest Resistace control) เพื่อด้านทานโรคและแมลงต่างๆ

ชีววิธี (Biological control) วิธีการทางชีววิธี เป็นวิธีการใช้ศัตรูธรรมชาติให้ควบคุมศัตรูพืช โดยอาศัยหลักการสมดุลธรรมชาติ วิธีการนี้ใช้ได้ผลในการควบคุมแมลงศัตรู โรคพืช และวัชพืชบางชนิด เช่น

การใช้ตัวห้ำ (Predators) คือ สัตว์หรือแมลงชนิดใดชนิดหนึ่งที่กินสัตว์หรือแมลงอื่นเป็นอาหาร เช่น ตัวงดิน แมลงหางหนีบ มวนพิฆาต งู กบ ตั๊กแตน แมงมุม ตัวเต่า มดแดง ฯลฯ

การใช้ตัวเบียน (Parasitods) คือ สิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการเกาะกินอยู่ภายในหรือบนตัวสัตว์หรือแมลงอาศัย (host) ทำให้ host อ่อนแอและตายก่อนกำหนด สามารถเข้าทำลายได้ในทุกระยะการเจริญของสัตว์/แมลงที่อาศัยคือ ระยะไข่ ระยะตัวหนอน ดักแด้ ตัวเต็มวัย

การใช้ชีวภัณฑ์ ในการควบคุมแมลงศัตรูพืช ซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมในแง่ของมลภาวะต่างๆ และเชื่อว่าเป็นวิธีการควบคุมศัตรูพืชได้ถาวรกว่าวิธีการอื่นๆ เช่น การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ควบคุมโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราในดิน ได้แก่ โรครากเน่า โคนเน่า โรคเหี่ยว โรคใบไหม้ ใบจุด เป็นต้น การใช้เชื้อราบิวเวอเรีย ควบคุมแมลงศัตรูพืชมากกว่า ๖๐ ชนิด เช่น เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยไฟ ไรแดง เพลี้ยกระโดด หนอน เป็นต้น

การใช้เชื้อ Bt (*Bacillus thuringiensis*) ควบคุมหนอนกัดกินใบพืช หนอนคืบ หนอนใยผัก หนอนแก้วส้ม ตัวงหมัดผัก เป็นต้น

การใช้เชื้อ BS (*Bacillus subtilis*) ควบคุมแบคทีเรียและเชื้อรา โรครากเน่าและ ใบจุด ดอกร่วงไม่ติดผล (ไม้ผล) เป็นต้น

การใช้ไวรัสควบคุมศัตรูพืช เช่น การจัดการหนอนคืบกะหล่ำปลี หนอนเจาะสมอฝ้าย เป็นต้น

การใช้ไส้เดือนฝอย ควบคุมแมลงศัตรู

ใช้สารสกัดธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช (Plant Natural Extacts M. control) พืชสมุนไพรหลายชนิด มีคุณสมบัติควบคุม/กำจัด/ไล่แมลงศัตรูพืช และกำจัดโรคพืชได้ เช่น สะเดา ข่า เลี่ยน ขมิ้นชัน บอระเพ็ด สาบเสือ หนอนตายหยาก หางไหล (โลชั่น) ตะไคร้หอม ลูกตะโก ใบยูคาลิปตัส หัวพล ไบเบรุม ฯลฯ

ใช้กฎหมาย (Legal control) เช่น การกักกันพืช การนำเข้าศัตรูธรรมชาติ ประกาศกระทรวงฯ (พืช พาหะ เป็นสิ่งต้องห้าม)

ใช้สารเคมี (Chemecal control) เป็นวิธีการสุดท้ายของการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM) เช่น การใช้สารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลง สารป้องกันและกำจัดโรคพืช ฯลฯ เพราะการใช้สารเคมีมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากมาย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองสตูล มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว		←	▽	→			△					
							←			→		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองสตูลมีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกข้าวเป็นเงิน ๔,๐๑๒ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกข้าว เป็นเงิน ๔,๐๑๒ บาท

ตารางที่ ๓๕ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๔ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

รายการ			จำนวนเงิน (บาทต่อไร่)	ร้อยละ
ค่าวัตถุดิบ		100%	498.94	12.44
	ค่าพันธุ์ข้าว	100%	498.94	12.44
ค่าแรงงาน		100%	1,457.38	36.32
	ค่าแรงงานในการเตรียมดิน	7.01%	386.63	9.64
	ค่าแรงงานในการปลูก	26.53%	102.21	2.55
	ค่าแรงงานตนเอง	66.46%	968.54	24.13
ค่าใช้จ่ายในการผลิต		100%	2,055.86	51.24
	ค่าปุ๋ยเคมี	43.70%	898.46	22.39
	ค่ายาปราบวัชพืช	4.22%	86.66	2.16
	ค่าเช่าที่ดิน	3.72%	76.54	1.91
	ค่าเช่ารถเกี่ยวข้าว	16.39%	337.03	8.40
	ค่าเช่าเครื่องสูบน้ำ	2.26%	46.44	1.15
	ค่าเช่ารถไถ	11.02%	226.49	5.65
	ค่ายาปราบศัตรูพืช	2.93%	60.28	1.50
รายการ			จำนวนเงิน (บาทต่อไร่)	ร้อยละ
	วัสดุสิ้นเปลือง	2.03%	41.69	1.04
	ค่าเสื่อมราคา	13.73%	282.27	7.04
ต้นทุนรวม			4,012.18	100.00

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล, พ.ศ.๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

-เป็นการผลิตเพื่อไว้บริโภคเองกันภายในครัวเรือนและจำหน่ายภายในชุมชน

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธิตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

-เป็นการผลิตเพื่อไว้บริโภคเองกันภายในครัวเรือนและจำหน่ายภายในชุมชนแต่ต้องมีการแปรรูปสินค้าโดยมีบรรจุภัณฑ์และพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มีคุณภาพตามที่ผู้บริโภคต้องการตลาดที่สำคัญได้แก่ ในชุมชน

ภาพที่ ๓๕ แสดงวิธีการตลาดข้าวของอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล,พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีจุดรับซื้อข้าว จำนวน ๑ แห่ง โดยตั้งอยู่ใน ตำบลเกตรี

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเมืองสตูล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๓ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าวจำนวน ๓ ราย องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๖ แสดงเกษตรกร ต้นแบบ/ นาข้าว อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายหมีด หึงปากกล้า	๓	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๒๕๖๐	นาข้าว
๒	นายมะหะหมัด ยาดิกุล	๗	บ้านควน	เมืองสตูล	๒๕๖๐	นาข้าว
๓	นางทิพวรรณ อินทไธ	๕	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	๒๕๖๐	นาข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล,พ.ศ.๒๕๖๗)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ปลุกพืชไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ๒. ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ๓. พื้นที่ด้านการเกษตร ๔. แหล่งน้ำด้านการเกษตรไม่เพียงพอ ๕. น้ำท่วมซ้ำซาก	-ปลูกยางพาราในพื้นที่นา -มักประสบปัญหาน้ำท่วม/ภัยแล้ง/ ฝนทิ้งช่วง -ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ -ขาดน้ำการเกษตรในช่วงแล้ง -ในพื้นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมซ้ำซาก ในฤดูฝน	สร้างการรับรู้ผลการปลูกพืชที่ไม่ เหมาะสมกับพื้นที่ -ปรับปรุงบำรุงดิน -สร้างแหล่งน้ำในไร่นาการเกษตร -ขุดคูคลองเพื่อระบายน้ำ	ทุกตำบล ทุกตำบล ทุกตำบล ทุกตำบล	-
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๑. ยางพารา ๒. ปาล์มน้ำมัน	ราคาผลผลิตตกต่ำ/รายได้ลดลง ราคาผลผลิตมีความผันผวนมี แนวโน้มต่ำลง/ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	-เพิ่มความต้องการการใช้/อาชีพ เสริม -แนะนำวิธีการลดต้นทุนการผลิต/ เพิ่มผลผลิต -การดูแลรักษาที่ดีช่วยลดต้นทุนการ ผลิต -ลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มผลผลิต	ทุกตำบล ทุกตำบล	-

๓. ข้าว	-พื้นที่ทำนาลดลง -ต้นทุนการผลิตข้าวสูง -สายพันธุ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองยังไม่ได้รับการคัดปรับปรุงสายพันธุ์	-ให้การสนับสนุนเทคโนโลยี/ลดการใช้แรงงาน -ฟื้นฟูวัฒนธรรมการลงแขกในการช่วยเหลือกันในฤดูทำนา	ทุกตำบล ยกเว้นตำบลคลองขุด, ควนขัน,พิมาน,เกาะสาหร่าย	
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ขาดการร่วมตัวที่เข้มแข็ง ๒. เกษตรกร มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ๓. องค์กรเกษตรกรไม่เข้ามาร่วมรับฟัง	-มีการรวมตัวแบบหลวมๆไม่มีความเข้มแข็ง -ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้ต่ำ -องค์กรเกษตรกรไม่มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง	-สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของสมาชิก -ส่งเสริมความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง -ส่งเสริมให้ความรู้ด้านอาชีพเสริม -ให้ความรู้เรื่องกระบวนการกลุ่ม -ส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่ม	ทุกตำบล ทุกตำบล ทุกตำบล	-
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. การดำเนินงานของกลุ่ม ๒. ผลิตภัณฑ์ขาดการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ๓. ขาดความรู้เรื่องช่องทางการตลาด	-ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ไม่เด่น -ผลิตภัณฑ์ไม่มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน -ผลิตสินค้าชนิดเดิมๆ -ขาดความรู้เรื่องการจำหน่าย	-ส่งเสริมการตลาด/การขาย พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้โดดเด่น -ให้ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการขอมาตรฐานด้านการเกษตร -ให้ความรู้สนับสนุนให้ผลิตสินค้าชนิดใหม่ๆ -ให้ความรู้เรื่องการตลาดและการเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายสินค้า	ทุกตำบล ทุกตำบล ทุกตำบล	-

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอเมืองสตูล

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S) จุดแข็ง (Strengths) S๑ มีพื้นที่ปลูกพืชที่มีความเหมาะสม S๒ มีจุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรกระจายอยู่ในแต่ละพื้นที่ S๓ มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่ S๔ มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย S๕ เกษตรกรมีทักษะและประสบการณ์ด้านการผลิตพืช S๖ มีโครงสร้างพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา S๗ ใช้แรงงานในครัวเรือน S๘ เกษตรกรมีองค์ความรู้และความชำนาญในแต่ละสาขาอาชีพที่พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ	จุดอ่อน (W) จุดอ่อน (Weaknesses) W๑ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดความเสียงเมื่อราคาผลผลิตตกต่ำ W๒ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับเทคโนโลยีใหม่และมาตรฐานการผลิตใหม่ๆ W๓ เกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานสินค้า W๔ ต้นทุนในการผลิตสินค้าการเกษตรสูง เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช W๕ การรวมกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็ง W๖ เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน W๗ เกษตรกรขาดความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ และการยืดอายุผลิตภัณฑ์ W๘ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ
--	--	---

โอกาส (O) O๑.หน่วยงานราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ O๒. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภาคการเกษตรเพิ่มมากขึ้น เช่น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร(ศพก), เกษตรแปลงใหญ่, การแบ่งเขต พื้นที่ตามแผนที่ (Zoning by area map) เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมถึงการพัฒนาเกษตรกรให้เป็น เกษตรกรรุ่นใหม่ (smart farmer) O๓.ผู้บริโภคให้ความสนใจในการบริโภคผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานในการผลิตเพิ่มมากขึ้น O๔. นโยบายภาครัฐ สนับสนุนให้มีกองทุนสนับสนุน วิชาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มากขึ้น และภาคเกษตรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น O๕ นโยบายของรัฐส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย และผู้บริโภคมีแนวโน้มใส่ใจสุขภาพมากขึ้นทำให้ความ ต้องการบริโภคสินค้าปลอดภัยเพิ่มสูงขึ้น O๖ มีเกษตรกรต้นแบบสาขาต่างๆ ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง ฯลฯ	วิเคราะห์เชิงรุก(SO) -(S๑S๒S๓O๑O๒O๕) ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าทางการเกษตร -(O๑O๒O๖S๒S๓S๕S๖S๗S๘) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	กลยุทธ์เชิงแก้ไข(WO) -(W๒W๔W๘O๑O๒O๕O๖) ส่งเสริมให้เกษตรกรให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า โดยการนำเทคโนโลยีและหลักวิชาการมาใช้ -(W๒W๘O๑O๒O๓O๔) การสนับสนุนแหล่งเงินทุน และส่งเสริมการผลิตคัดค้านวัตกรรมใหม่ๆในการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่า -(W๗ O๑ O๗) สนับสนุนให้มีแหล่งรับซื้อและกระจายสินค้าทางการเกษตร/ตลาดสด
ภัยคุกคาม (T)(Threats) T๑ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม T๒ ปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองและการระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งต่อการผลิตราคาสินค้าเกษตร การส่งออกสินค้าเกษตร และต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม(รักษาสถานภาพ) (S๑S๒T๓) ส่งเสริมการประกอบอาชีพของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (S๒S๓T๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าการเกษตรที่ได้มาตรฐานเพื่อขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้า	WT กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เล็ก หลีกเลี่ยง หนี) (W๗W๑T๒) ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก

๑. สนับสนุนให้อำเภอเมืองสตูลมีจุดกระจายสินค้า/ตลาดขายสินค้าทางการเกษตรในพื้นที่ (ปัจจุบันกำลังดำเนินการจัดตั้งตลาดเกษตรในพื้นที่)
๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้จากพืชหลัก เช่น กลุ่มเลี้ยงสัตว์ ประมง เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ (ผึ่งโพรง)
๓. พัฒนาคุณภาพของสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานเพื่อขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้า
๔. สนับสนุนให้มีการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
๕. ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง
๖. ส่งเสริมการปลูกพืชแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีความรู้การเพิ่มผลผลิตและเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตทางการเกษตร โดยการนำเทคโนโลยีและหลักวิชาการมาปรับใช้
๒. ส่วนราชการเข้าไปมีส่วนร่วมการให้ความรู้เกษตรกรในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต การสนับสนุนแหล่งเงินทุน และส่งเสริมการผลิตคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ในการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์
๓. สนับสนุนให้มีแหล่งรับซื้อและกระจายสินค้าทางการเกษตร
๔. พัฒนาแผนการบริหารจัดการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๑. ส่งเสริมการสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชนเพื่อใช้ทางการเกษตรในฤดูแล้ง
๒. ส่งเสริมการวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของท้องตลาด
๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ โดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตให้ได้มากที่สุด

กลยุทธ์เชิงรับ

๑. ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความอยู่ดี กินดีผลักดันให้ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในทุกมิติ

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ปาล์มน้ำมัน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อให้เกษตรกรเพิ่มรายได้ จากกระบวนการการรวมกลุ่มรับซื้อผลผลิตในชุมชน
- เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนในการผลิต โดยการใช้เทคโนโลยีและข้อมูล

ประกอบการตัดสินใจ

(๒) กลยุทธ์/วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิธีการดำเนินงาน/

(เป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ กลยุทธ์ ๑ ส่งเสริมความรู้ด้าน Zoning เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มรายได้การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการรวมกลุ่มรับซื้อสินค้าเกษตรในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อจัดการปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช ๓

ระบด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย

๑.๑.๒ ยางพารา

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อให้เกษตรกรเพิ่มรายได้ จากกระบวนการการรวมกลุ่มรับซื้อผลผลิตในชุมชน
- เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนในการผลิต โดยการใช้เทคโนโลยีและข้อมูล

ประกอบการตัดสินใจ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม

เป้าประสงค์)

๑ กลยุทธ์ที่ส่งเสริมความรู้ด้าน Zoning เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มรายได้การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชร่วมยางพารา

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงชันโรง

กลยุทธ์ที่ กลยุทธ์ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มรับซื้อสินค้าเกษตรในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการสร้างภูมิคุ้มกันฝ่าฟันวิกฤต

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อจัดการปัญหาโรคและแมลง

ศัตรูพืชระบด

โครงการที่ ๑ โครงการสร้างภูมิคุ้มกันฝ่าฟันวิกฤต

๑.๑.๓ ไม้ผล

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ไม้ผลในอำเภอ
- เพื่อวางแผนการจัดการผลผลิตในพื้นที่ให้มีการกระจายจากแหล่งผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการจัดการสถานการณ์ไม้ผล

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพไม้ผล

๑.๑.๔ พืชผัก

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิก และกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน
- เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนสมาชิกและชุมชน
- เพื่อส่งเสริมการบริโภคพืชผักปลอดภัย

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการบริโภคผักปลอดภัย

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการตลาดสินค้าปลอดภัย

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรเชิงท่องเที่ยว

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกร และใช้ทรัพยากรภายในชุมชนให้

เกิดประโยชน์สูงสุด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกร/กลุ่มพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าปลอดภัย ๓

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ต้นทุนการผลิตลดลง คุณภาพผลผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กรสู่ความเข้มแข็งแบบยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด

แก่เกษตรกร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างจุดเรียนรู้ให้แก่ชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงชันโรง

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กรสู่ความ

เข้มแข็งแบบยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงชันโรง

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรมีความรู้ในการปรับปรุงคุณภาพดินและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำสำหรับการทำการเกษตรตลอดทั้งปี

- เพื่อให้เกษตรกรมีการจัดการแหล่งน้ำอย่างถูกต้อง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและเพิ่มแหล่งน้ำ

สาธารณะเพื่อการเกษตร

โครงการที่ ๑ สร้างฝายกักเก็บน้ำสาธารณะ

โครงการที่ ๒ ขุดลอกและขยายลำคลอง

ภาคผนวก

ชื่อโครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอเมืองสตูลมีพื้นที่ปลูกข้าวเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้พันธุ์พื้นเมืองในการเพาะปลูกทำให้มี ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่มีความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกและผลิตเมล็ดพันธุ์ดีไว้ใช้ ประกอบกับปัจจุบันมีการระบาดของศัตรูพืช เช่น หนอน หอยเชอร์รี่ และ โรคและแมลงต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี มีคุณสมบัติในการต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวได้ดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูงเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภคทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ข้าว โดยการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มช่วยเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกร ผู้ปลูกข้าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ดีเป็นอีกหนทางหนึ่งเพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่สูงขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
๒. เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
๓. เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการคัดเลือกและผลิตเมล็ดพันธุ์ดีไว้ใช้
๔. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต
๕. เพื่อส่งเสริมความรู้ให้เกษตรกรในการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๓. เป้าหมาย

สมาชิกนาแปลงใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๑๐๐ ไร่

สมาชิกนาแปลงใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๑๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๔

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- หมู่ที่ - ตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
- หมู่ที่ - ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมอบรมให้ความรู้การผลิตข้าวตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
- กิจกรรม จัดทำแปลงผลิตข้าวคุณภาพดี

๗. วิธีการดำเนินงาน

- กิจกรรมอบรมให้ความรู้การผลิตข้าวตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๕๐ ราย เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP ประโยชน์ของการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี, การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ในฤดูกาลถัดไปและวิธีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
- กิจกรรม จัดทำแปลงผลิตข้าวคุณภาพดี
สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีและปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย

๘. งบประมาณ

- งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท
- กิจกรรมอบรมให้ความรู้การผลิตข้าวตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท
 - ๑. อบรมการผลิตข้าวตามมาตรฐานฯ จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
 - ๒. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
 - ๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๑,๔๐๐ บาท
 - กิจกรรม จัดทำแปลงผลิตข้าวคุณภาพดี ๓๕,๐๐๐ บาท
 - ๑. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีและปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย พื้นที่ ๑๐๐ ไร่
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐ บาท
หมายเหตุ สามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
๒. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรสูงขึ้น
๓. เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ในฤดูกาลถัดไป
๔. เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน

ตัวชี้วัดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

เกษตรกรเป้าหมาย ๕๐ ราย ได้รับการส่งเสริมจากการอบรมให้ความรู้ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และร้อยละ ๗๐ ได้รับการประเมินแปลงเบื้องต้นแล้วผ่านพร้อมจะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP

ชื่อโครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน

๑. หลักการและเหตุผล

ประชาชนอำเภอเมืองสตูล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์มน้ำมัน เลี้ยงสัตว์ การปลูกไม้ผลฯ แต่เนื่องจากในสภาวะปาล์มน้ำมันราคาตกต่ำ การส่งเสริมเกษตรกรชาวสวนปาล์มให้มีกิจกรรมเสริมรายได้อื่นๆ จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การเลี้ยงผึ้งโพรงถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นการเสริมรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน เนื่องจากมีแหล่งอาหารและมีสภาพร่มเงาเหมาะต่อการอยู่อาศัยทำรังของผึ้ง ซึ่งเกษตรกรสามารถดำเนินการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้อีกอาชีพหนึ่ง โดยการลงทุนการเลี้ยงผึ้งโพรงนั้นต่ำมากเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ นอกจากเกษตรกรจะได้รับผลผลิตน้ำผึ้งจากผึ้งโพรงโดยตรงแล้ว ยังได้รับผลผลิตทางอ้อมอีก โดยผึ้งโพรงสามารถช่วยผสมเกสรปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน
๒. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงผึ้งโพรงในสวนปาล์มน้ำมัน
๓. เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. เป้าหมาย

- สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน หมู่ที่ ๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๓๐ ราย
- สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูลจังหวัดสตูล จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- หมู่ที่ ๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
- หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูลจังหวัดสตูล

๖. กิจกรรม

- กิจกรรม อบรมให้ความรู้การเลี้ยงผึ้งโพรง
- กิจกรรม ศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงโพรงเป็นรายได้เสริม
- กิจกรรม จัดทำแปลงเรียนรู้การเลี้ยงผึ้งโพรงเป็นรายได้เสริมในสวนปาล์มน้ำมัน

๗. วิธีการดำเนินงาน

- กิจกรรมการอบรมให้ความรู้การเลี้ยงผึ้งโพรง

ประชาสัมพันธ์และคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน กลุ่มละ ๓๐ ราย รวมทั้งหมดจำนวน ๖๐ ราย เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงผึ้งโพรง

- กิจกรรมศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงโพรงเป็นรายได้เสริม

นำเกษตรกรเป้าหมายศึกษาดูงานการเลี้ยงโพรงจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

- กิจกรรม จัดทำแปลงเรียนรู้การเลี้ยงผึ้งโพรงเป็นรายได้เสริมในสวนปาล์มน้ำมัน

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๒ แปลง โดยให้แปลงเรียนรู้ของแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันของแต่ละกลุ่มเป็นแปลงเรียนรู้

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๑๑๐,๐๐๐ บาท

- กิจกรรมอบรมให้ความรู้การเลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๒๑,๑๘๐ บาท

๑. อบรมการเลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๖๐ รายๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๒ ครั้งๆ ละ ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๗,๒๐๐ บาท

๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๑,๙๘๐ บาท

- กิจกรรมศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงโพรงเป็นรายได้เสริม ๑๕,๐๐๐ บาท

๑. ค่าเช่าเหมารถตู้ จำนวน ๒ คัน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๒. ค่าเบี้ยเลี้ยงเกษตรกร จำนวน ๒๐๐ บาท x ๖๐ ราย เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๓. ค่าตอบแทนวิทยากรและวิทยากรกระบวนการ เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท

- กิจกรรม จัดทำแปลงเรียนรู้การเลี้ยงผึ้งโพรงเป็นรายได้เสริมในสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน ๒ แปลง

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง จำนวน ๗๓,๘๒๐ บาท

๑. รั้วเลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๒ แปลงๆ ละ ๑๕ รั้วๆ ละ ๒,๒๕๐ บาท เป็นเงิน ๖๗,๕๐๐ บาท

๒. อุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง จำนวน ๒ แปลง ๆ ละ ๒ ชุดๆ ละ ๑,๕๘๐ บาท เป็นเงิน ๖,๓๒๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๑๐,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ สามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรได้รับความรู้การเลี้ยงผึ้งโพรง

๒. เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการเลี้ยงผึ้งโพรงและผลิตภัณฑ์จากผึ้งโพรง

๓. เป็นการอนุรักษ์แมลงที่เป็นประโยชน์ในธรรมชาติ ช่วยผสมเกสร เพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน

๔. มีเครือข่ายกลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรง

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีรายได้เสริมจากการเลี้ยงผึ้งโพรงในสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน ๓๔,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๒. สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีความรู้ ทักษะในการเลี้ยงผึ้งโพรง และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดให้กับผู้สนใจได้

ชื่อโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑. หลักการและเหตุผล

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นสถาบันเกษตรกรภายใต้การดูแลส่งเสริมสนับสนุนของกรมส่งเสริมการเกษตร มาตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ โดยส่งเสริมให้สตรีในภาคเกษตรในหมู่บ้าน ตำบลเดียวกันรวมตัวกันเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตามความสมัครใจ เพื่อให้ร่วมกันใช้พลังความคิด กำลังกาย กำลังทรัพย์ และจิตใจ ในการปรับปรุง ยกระดับฐานะของสังคมเกษตรให้ดีขึ้น เป็นผู้ประกอบการเกษตรมีความรู้ ด้านการผลิตการจัดการ สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ มีความรู้ด้านเทคนิคเกษตร ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ช่วยกันแก้ไขปัญหาสังคมและดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชน ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น เกษตรกรต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน กลไกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไป สู่เป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด การนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร รวมถึงสนับสนุนให้เกิดผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีความสามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในเวทีของการบริหารงานเกษตรในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาทางการเกษตรและสังคมเกษตรกรอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง
๒. เพื่อวางแผนพัฒนากลุ่มและการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านในอำเภอท่าแพ
๓. พัฒนาความรู้และทักษะให้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผ่านกระบวนการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๔. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ไปสู่กลุ่มแม่บ้านต้นแบบ

๓. เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๔ กลุ่ม ๆ ละ ๑๕ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๔

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๖. กิจกรรม

กิจกรรมอบรมการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ความเข้มแข็งแบบยั่งยืน

๗. วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมอบรมการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ความเข้มแข็งแบบยั่งยืน

คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพ จำนวน ๔ กลุ่ม ๆ ละ ๑๕ ราย เข้าร่วมอบรมการพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ความเข้มแข็ง โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองและของกลุ่ม จัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอ

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๑. อบรมการพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ความเข้มแข็ง ๖๐ ราย ๆ ละ ๒๐๐ บาท

เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท

๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท

รวมทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ สามารถจ่ายได้ทุกรายการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป้าหมายได้รับความรู้การพัฒนา ศักยภาพของกลุ่มสู่ความเข้มแข็ง

๒. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป้าหมายเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรภายในอำเภอเดียวกัน

๓. เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพการเกษตร สามารถพึ่งพาตนเอง

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการพัฒนา ศักยภาพในการขับเคลื่อนงานในรูปแบบของการรวมกลุ่มและพัฒนาไปสู่เครือข่ายกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพการเกษตร สามารถพึ่งพาตนเอง จำนวน ๖๐ ราย

๒. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีรายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง มีการออมในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และมีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในกลุ่มของตนเองได้ อย่างน้อยร้อยละ ๖๐

ชื่อโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอเมืองสตูลมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน พบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐาน เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ แต่ไม่มีความเข้มแข็งเนื่องจากขาดความรู้และการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ โดยการส่งเสริมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาตนเอง ศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และสามารถกำหนดแนวทางพัฒนาการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนากลุ่มสู่ความเข้มแข็ง มั่นคง และพึ่งพาตนเองได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง
๒. เพื่อวางแผนพัฒนากลุ่มและการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองสตูล
๓. พัฒนาความรู้และทักษะให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านกระบวนการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๔. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของกลุ่ม ไปสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ

๓. เป้าหมาย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน ๔ กลุ่ม ๆ ละ ๑๕ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๔

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๖. กิจกรรม

กิจกรรมอบรมการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็งแบบยั่งยืน

๗. วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมอบรมการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็งแบบยั่งยืน

คัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ จำนวน ๔ กลุ่ม ๆ ละ ๑๕ ราย เข้าร่วมอบรมการพัฒนากลุ่มสู่ความเข้มแข็ง โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองและของกลุ่ม จัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๑. อบรมการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง ๖๐ ราย ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 ๒. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท
 ๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท
- รวมทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐ บาท **หมายเหตุ สามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายได้รับความรู้การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มสู่ความเข้มแข็ง
๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายในอำเภอเดียวกัน
๓. เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพการเกษตร สามารถพึ่งพาตนเอง

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการพัฒนาศักยภาพในการขับเคลื่อนงานในรูปแบบของการรวมกลุ่ม และพัฒนาไปสู่เครือข่ายกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพการเกษตร สามารถพึ่งพาตนเอง จำนวน ๖๐ ราย

๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง มีการออมในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และมีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในกลุ่มของตนเองได้ อย่างน้อยร้อยละ ๖๐

ชื่อโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๑. หลักการและเหตุผล

ประชาชนอำเภอเมืองสตูลส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์ม น้ำมัน เลี้ยงสัตว์ การปลูกไม้ผลฯ ซึ่งการทำเกษตรส่วนใหญ่จะการเป็นการทำเกษตรเชิงเดี่ยว มุ่งเน้นที่จะใช้ที่ดินในการผลิตแบบธรรมชาติเดิม ไปสู่การผลิตที่เร่งรัดปริมาณผลผลิตโดยใช้สารเคมีเป็นหลัก ส่งผลทำให้ดินมีเสื่อมสภาพในทางกลับกันการผลิตที่เน้นการใช้สารเคมี หรือปุ๋ยเคมี เพื่อสร้างปริมาณผลผลิตเพียงอย่างเดียว กลับเป็นการสร้างภาระหนี้สินให้กับเกษตรกร และกลับมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เนื่องจากมีการทำลายโครงสร้างของดินส่งผลทำให้ดินมีสภาพเสื่อมโทรม การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน โดยการใช้เศษวัชพืช กาก เส้นใยที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตของพืชผลทางการเกษตร และมูลสัตว์ เดิมกลับเข้าสู่พื้นที่เพื่อเพิ่มเนื้อดินให้กลับมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นมา ประกอบกับการเกษตรยุคปัจจุบัน เป็นยุคของเกษตรอินทรีย์ที่มุ่งเน้นการผลิตโดยลดการใช้สารเคมี มุ่งเน้นให้เกษตรกรหันกลับมาใช้อินทรีย์วัตถุ ที่มีอยู่ในพื้นที่และปล่อยให้สลายไป นำมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมียาฆ่าแมลงที่ทำให้เกิดต้นทุนการผลิตสูง รวมทั้งสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ประชากรส่วนหนึ่งได้ให้ความสำคัญในอาหารปลอดภัยปราศจากการตกค้างของสารเคมี ดังนั้นการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในภาคการเกษตร นอกจะเป็นการปรับปรุงบำรุงดินแล้ว ยังทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตด้านปุ๋ยเคมีอีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร
๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการจัดการดินปุ๋ยในแปลงปลูกพืช
๓. เพื่อส่งเสริมลดต้นทุนการผลิต
๔. เพื่อส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต
๕. เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน

๓. เป้าหมาย

- สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลควนโพธิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๓๐ ราย
- สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองขุด หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๔

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- อาคารเอนกประสงค์แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลควนโพธิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
- อาคารเอนกประสงค์แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองขุด หมู่ที่ - ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
- กิจกรรม จัดทำแปลงเรียนรู้การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน

๗. วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม อบรมให้ความรู้การผลิตอินทรีย์

ดำเนินการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย กลุ่มละ ๓๐ ราย รวมทั้งหมด จำนวน ๙๐ ราย เข้ารับการอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เนื้อหาบรรยายในการจัดอบรมได้แก่ ประโยชน์การผลิตอินทรีย์ ขั้นตอนการดำเนินการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ และการนำไปใช้

กิจกรรม สนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ

ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้แปลงเรียนรู้แต่ละกลุ่ม

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรม อบรมให้ความรู้การผลิตอินทรีย์ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

๑. อบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๙๐ ราย ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท
๒. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๓ ครั้ง ๆ ละ ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๘๐๐ บาท
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท

กิจกรรม สนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๓ แปลง ๆ ละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ สามารถจ่ายได้ทุกรายการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๒. เกษตรกรมีปุ๋ยหมักชีวภาพไว้ในครัวเรือนลดการใช้ปุ๋ยเคมี
๓. ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชมีความอุดมสมบูรณ์
๔. เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรเป้าหมาย ที่เข้ารับการอบรม ได้รับความรู้ความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ไม่น้อยกว่า

๙๐ คน

๒. สามารถลดต้นทุนการผลิตในแปลงเรียนรู้ได้ ๒๐ %

ชื่อโครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. หลักการและเหตุผล

ประชาชนอำเภอเมืองสตูล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์มน้ำมัน เลี้ยงสัตว์ การปลูกไม้ผลฯ ซึ่งปัญหาที่เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบคือ ต้นทุนการผลิตสูง แต่รายได้จากผลผลิตต่ำ สาเหตุมาจากเกษตรกรขาดความรู้ในการวิเคราะห์ดินและการให้ปุ๋ยตามความต้องการของพืช ประกอบกับดินในแปลงปลูกพืชผ่านการใช้ประโยชน์มาอย่างยาวนาน ส่งผลให้ดินมีธาตุอาหารและความอุดมสมบูรณ์ต่ำและเกษตรกรใส่ปุ๋ยตามความเชื่อเดิมๆ โดยไม่ได้ทราบถึงชุดข้อมูลดินในการทำเกษตรของตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์และมีการใช้ปุ๋ยเคมีในแปลงปลูกพืชที่ถูกต้อง ตรงตามความต้องการของธาตุอาหารที่พืชต้องการ เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่สูงขึ้นและลดต้นทุนในการใช้เคมีลดลง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้แก่เกษตรกร
๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการจัดการดินปุ๋ยในแปลงปลูกพืช
๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารตรงตามความต้องการของพืช
๔. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่
๕. เพื่อส่งเสริมความรู้ให้เกษตรกรในใส่ปุ๋ยเพิ่มธาตุอาหารแก่ดิน

๓. เป้าหมาย

- สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลควนโพธิ์ หมู่ที่ ๑ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๓๐ ราย
- สมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองขุด หมู่ที่ - ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๔

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมอบรมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- กิจกรรมสนับสนุนชุดตรวจสอบค่า เอ็น เค และกรด-ด่างของดิน

๗. วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม อบรมให้ความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ดำเนินการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย กลุ่มละ ๓๐ ราย รวมทั้งหมด จำนวน ๙๐ ราย เข้ารับการอบรมให้ความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เนื้อหาบรรยายในการจัดอบรมได้แก่ ประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, ขั้นตอนการดำเนินการเก็บตัวอย่างดิน, การวิเคราะห์ดินโดยใช้ชุดตรวจสอบค่า เอ็น เค และกรด-ด่างของดินและการนำข้อมูลดินที่ได้มาใช้

กิจกรรม สนับสนุนชุดตรวจสอบค่า เอ็น พี เค และกรด-ด่างของดิน ให้แปลงเรียนรู้ จำนวน ๓ แปลง

แปลงละ ๑ ชุด

๘. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรม อบรมให้ความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. อบรมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จำนวน ๙๐ ราย ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท

๒. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๓ ครั้ง ๆ ละ ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๘๐๐ บาท

๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๑,๓๖๕ บาท

กิจกรรม สนับสนุนชุดตรวจสอบค่า เอ็น พี เค และกรด-ด่างของดิน ให้แปลงเรียนรู้ จำนวน ๓ แปลง ๆ ละ ๑ ชุด

๑. ชุดตรวจสอบค่า เอ็น พี เค และกรด-ด่างของดิน ๕๐ ตัวอย่าง จำนวน ๓ ชุด ๆ ละ ๔,๙๔๕ บาท

เป็นเงิน ๑๔,๘๓๕ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๕,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ สามารถจ่ายได้ทุกรายการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ด้านการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรสูงขึ้น

๓. ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชมีความอุดมสมบูรณ์

๔. เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบยั่งยืน

ความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรเป้าหมาย ที่เข้ารับการอบรม ได้รับความรู้ความเข้าใจ ในใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ไม่น้อยกว่า ๙๐ คน

๒. สามารถลดต้นทุนการผลิตในแปลงเรียนรู้ได้ ๒๐ %

ชื่อโครงการส่งเสริมการทำนาโดยใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ดี

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ในอำเภอเมืองสตูลนิยมปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองส่งผลให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ และไม่มีความรู้ในการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ดีและปรับปรุงพันธุ์ข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้ของเกษตรกรให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารที่ยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์และผลิตข้าวพันธุ์ดี

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลควนโพธิ์/ตำบลเกตรี/ตำบลบ้านควน/ตำบลลุง/

ตำบลเจ๊ะบิลัง/ตำบลเกาะสาหร่าย

๖. กิจกรรม

๑.อบรมให้ความรู้ในการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์และการผลิตข้าวสู่มาตรฐาน GAP

๒.จัดทำแปลงผลิตข้าวคุณภาพดี

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

-เกษตรกรได้บริโภคผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

-เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารในพื้นที่

ชื่อโครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองสตูลส่วนใหญ่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลักได้แก่ ข้าว,ยางพารา,ปาล์มน้ำมัน เนื่องด้วยสถานการณ์ราคาผลผลิตในท้องตลาดมีราคาตกต่ำส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง จึงต้องมีการสร้างอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงผึ้งโพรงร่วมกับการปลูกพืชหลักเพื่อเป็นช่องทางในการสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกช่องทางหนึ่ง

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากราคาผลผลิตที่ตกต่ำ

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

- ๑.อบรมการเลี้ยงผึ้งโพรง
- ๒.สนับสนุนปัจจัยการเลี้ยงผึ้งโพรง
- ๓.จัดทำศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงผึ้งโพรงในแปลงพืชเศรษฐกิจ

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๗,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ
- มีน้ำผึ้งไว้บริโภคและจำหน่ายภายในครัวเรือน
- เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารในพื้นที่

ชื่อโครงการส่งเสริมการปลูกพืชร่วมยางพารา

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองสตูลส่วนใหญ่ปลูกยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักเนื่องด้วยสถานการณ์ราคาผลผลิตในท้องตลาดมีราคาตกต่ำส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง จึงต้องมีการส่งเสริมการปลูกพืชชนิดใหม่ที่สามารถปลูกร่วมกับยางพาราได้ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรเพิ่มเติมจากการปลูกพืชหลัก อีกทั้งยังเป็นการสร้างพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่สามารถปลูกร่วมกับยางพาราได้

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากราคาผลผลิตที่ตกต่ำ และสร้างพืชเศรษฐกิจตัวใหม่

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

- ๑.อบรมหลักการการปลูกพืชร่วมยางพารา
- ๒.สนับสนุนปัจจัยในการปลูกพืชร่วมยางพารา
- ๓.จัดทำศูนย์เรียนรู้การปลูกพืชร่วมยางพารา

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๙,๖๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ
- เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารในพื้นที่

ชื่อโครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพไม้ผล

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่อำเภอเมืองสตูล มีแปลงไม้ผลอยู่เป็นจำนวนมากประกอบกับราคาผลผลิตไม้ผลในปัจจุบันมีมูลค่าสูงและเป็นที่ต้องการของตลาดจึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดและสร้างมาตรฐานให้แก่สินค้าเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคและเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลให้มีความอยู่ดีกินดี

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล
- เพื่อเพิ่มคุณภาพและมูลค่าผลผลิตไม้ผล
- เพื่อสร้างมาตรฐานในการผลิตไม้ผล

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

- ๑.อบรมการจัดการแปลงไม้ผลและการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว
- ๒.สนับสนุนปัจจัยการผลิตไม้ผลคุณภาพ
- ๓.อบรมการการผลิตไม้ผลสู่มาตรฐาน GAP
- ๔.จัดทำศูนย์เรียนรู้การผลิตไม้ผลคุณภาพ

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

-เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการปลูกไม้ผล

ชื่อโครงการสร้างภูมิคุ้มกันฝ่าฟันวิกฤต

๑. หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพภูมิอากาศและอื่นๆ เช่น การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติฝนแล้ง น้ำท่วม ราคาผลผลิตทางการเกษตรเกิดความผันผวน ฯลฯ เป็นไปอย่างรุนแรงและขยายตัวเป็นวงกว้างทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบทั้งในด้านสภาพความเป็นอยู่และสภาพเศรษฐกิจเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากสถานการณ์ดังกล่าวจึงได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาใช้เพื่อให้ประชาชนได้ยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สามารถผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤตนี้ไปได้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

-เพื่อให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

๓. เป้าหมาย

-เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

- ๑.อบรมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.จัดทำศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๑๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

-เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีมีความพอเพียงพออยู่พอกินและมีความสุข

ชื่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองสตูลมีเกษตรกรที่ปลูกพืชผักเพื่อส่งขายเป็นอาชีพหลักอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชุมชนเมืองซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและได้มาตรฐานปลอดภัยในการบริโภค จึงได้มีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP เพื่อให้ผลผลิตปลอดภัยและเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสร้างมาตรฐานและรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร

๒. วัตถุประสงค์

- สร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร
- สร้างมาตรฐานในการผลิตผัก
- เพิ่มมูลค่าผลผลิต

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกรผู้ปลูกผักในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

- ๑.อบรมการผลิตผักปลอดภัย
- ๒.สนับสนุนปัจจัยการผลิตผักปลอดภัย
- ๓.อบรมการการผลิตผักสู่มาตรฐาน GAP
- ๔.จัดทำศูนย์เรียนรู้การผลิตผักปลอดภัย๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๑๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการผลิตผักปลอดภัย
- ผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค
- สร้างมาตรฐานในการผลิตผัก

ชื่อโครงการอนุรักษ์และพัฒนาการผลิตข้าวพื้นเมืองปลอดสารพิษเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวพื้นเมืองเป็นพืชอาหารที่มีความสำคัญยิ่งในมิติของความมั่นคงทางด้านอาหารและสามารถปลูกแบบปลอดภัย โดยกระบวนการผลิตไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีหรือพึ่งพาเพียงเล็กน้อยปลอดภัยต่อผู้บริโภค เนื่องจากมีความต้านทานต่อโรคและแมลง ซึ่งเป็นพื้นฐานของพืชพื้นเมือง ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น รวมทั้งสถานการณ์ที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน ทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยการผลิตพืช ดังนั้น การอนุรักษ์และพัฒนาการผลิตข้าวพื้นเมือง น่าจะเป็นคำตอบสำคัญของความมั่นคงทางด้านอาหารปลอดภัย การเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้ข้าวพื้นเมืองเป็นสินค้ามาตรฐานขยายไปสู่ผู้บริโภคได้มากขึ้นภายใต้ตราสินค้าของชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเกี่ยวกับวิถีข้าวพื้นเมืองสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองให้คงอยู่คู่กับชุมชนสืบไป
- เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวพื้นเมืองสมัยใหม่ให้กับเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองให้ได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค
- เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนด้วยการเพิ่มมูลค่าข้าวสายพันธุ์พื้นเมืองในลักษณะของการแปรรูปและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด
- เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้การผลิตข้าวพื้นเมืองปลอดภัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

๑. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินเพื่อการปลูกข้าวพื้นเมืองปลอดสารพิษ งบประมาณ ๕๓,๘๐๐ บาท
๒. การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน(integrated pest management : IPM) งบประมาณ ๖๖,๘๔๐บาท
๓. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตข้าวพื้นเมืองและพืชหลังนา

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๔๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมได้รับองค์ความรู้ในการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองและนำไปปรับใช้ในพื้นที่

ชื่อโครงการส่งเสริมการเลี้ยงชันโรง

๑. หลักการและเหตุผล

ชันโรงเป็นแมลงเศรษฐกิจที่เลี้ยงง่ายและเหมาะสมกับพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งน้ำผึ้งของชันโรงถึงแม้จะให้ผลผลิตน้อยกว่าผึ้งโพรง แต่มีราคาที่สูงกว่า อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงชันโรงสามารถเป็นอาชีพเสริมอย่างหนึ่งให้กับเกษตรกรสามารถสร้างรายได้และ ช่วยในการผสมเกสรให้แก่พืชเศรษฐกิจ เช่น ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล และอื่นๆส่งผลให้การติดผลดีขึ้นทำให้ผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย เกษตรกรมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นมีคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับเกษตรกร
- เพื่อเพิ่มผลผลิตให้กับพืชเศรษฐกิจ
- เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเมืองสตูล

๖. กิจกรรม

๑. การฝึกอบรมและดูงาน งบประมาณ ๒๕,๖๐๐ บาท
๒. จัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ในการทำรังชันโรง งบประมาณ ๘๖,๑๘๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินงาน

-

๘. งบประมาณ

-๑๑๑,๗๘๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. ผลิตชันโรงได้ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ลัง
๒. ผลผลิตน้ำผึ้งชันโรง ๓๐๐ กิโลกรัม/ปี
๓. มีรายได้จากการจำหน่ายน้ำผึ้งชันโรงจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี (กิโลกรัมละ ๑,๐๐๐ บาท)